

MATAIO

Mataiom ka góáèa qǎè tchõà ne, Jeso Krestem ka Téé-cookg'ai sa

Ncēes tcgāyas dim góá-kg'ao ba Mataio me e, mari xg'ae-xg'ae-kg'aom ncēe kò Jesom dim xgaa-xgaase-kg'ao ba kúrú ba (Mt 9:9). Mataio ba kò gam dis tcgāyas koe bìrí ta a, Jeso Kreste ba nqòòkaguèam Kgoara-kg'ao Me e sa. Mataio ba kò kái kg'uian Nciís Qáé-xg'aes koe hàna tséékagu, a ba a ncēm dàòm ka x'ái, Nqari ba kò Jesom koe guu a Gam di ne khòè ne cgoam kò Nciís Qáé-xg'aes koe kúrúa hãa zi nqòòkaguku zi nxàea tseegukagu sa.

Ncēe qǎè tchõà nea Juta ne di cúí tama, gane ncēm kò Jeso ba gane koe ábàè, a gane cgoa x'ǎèa hãa ne, igabaga i wèém nqõóm di ne khòè ne di i. Mataiom dis tcgāya sa ko kg'aia tc'ãa a Jesom di ábà x'aèan ka tshoa-tshoa, a sa a Gam di tcguù-tcguukuan ka hēé naka kúrúa bóòèan ka hēéthēé nxàè. A sa a nxãaska Gam di qǎè tchõàn di xgaa-xgaan ka hēé naka Me kò ma khòè ne Galilea koe kg'òèkagus ka hēéthēé nxàè. Gaa koe guus kas ko Jesom di dàòan ncēm kò Galilea koe guu a Jerusalema koe sían ka hēéthēé nxàè, naka Jesom kò ko còò dim bekem ka kúrú sa hēéthēé e: Gam dis xgàus koe hēé naka ãem kò ko x'ooan koe tēe x'aè ka hēéthēé e.

Jeso ba kiam Xgaa-xgaa-kg'ao Me e sas ko ncēes tcgāya sa x'ái. Gaam ncēe Nqarim di x'áèa nem gha

nxàea kabì, a ba a gataga Nqarim di x'aian ka xгаа-xгаа di qarian úúa hãa ba. Gam di xгаа-xгаа ne ko tãáka zi gúù zi di zi dtcõo-coa zi 5 zi cgoa q'aa-q'aa a nxàèè:

1. Xàbim dis xгаа-xгаа sa. Ncêe sa ko nqarìkg'ai di x'aian di ne khòè ne ka nxàe: ne ii sa hêé, naka tséé zi kúrú méé ne ga zi hêé naka ts'ee-ts'eekg'aiku zi êe ne gha máàè zi hêé naka êe ne gha hààkom x'aèm ka hòò zi hêéthêé e (Mt 5-7)
2. 12 xu xгаа-xгаа-se-kg'ao xu di x'áè-kg'ama ne, êe xu kò tsééa tçg'òòè hãa ka (Mt 10)
3. Nqarìkg'ai di x'aian di zi sere-sere zi (Mt 13)
4. Xгаа-xгаа-se-kg'aom di tsééan nta ii sa (Mt 18)
5. Ncêem x'aèm di chõò-q'ooan hêé naka nqarìkg'ai di x'aian di hàà-q'ooan hêéthêé e (Mt 25)

Qaa-qaasa kg'uia ne:

- nqarìkg'ai di x'aia ne

- “nxãasega i gha Tçgãyas di kg'uian tseegukaguè”

Tçgãyas q'oo koe hàna zi:

- Jeso ba ko Gam di tsééan tshoa-tshoa (1:1-4:11)

- Jeso ba Galilea koe (4:12-16:12)

- Jeso ba ko Jerusalema koe qõò (16:13-20:34)

- Jeso ba Jerusalema koe (21:1-25:46)

- Jesom di xgàrasean hêé naka Gam dis x'oo sa hêé naka Gam di x'ooan koe tõe sa hêéthêé e (26:1-28:20)

Jeso ba ko Gam di tsééan tshoa-tshoa (1:1-4:11)

*Jesom dis qhàò sa
(Lk 3:23-38)*

¹ Tcgãyas Jeso Krestem dis qhàòs di sa, Dafitem ka tsgõose-coa ba, Abrahamam ka tsgõose-coa ba.

² Abrahama ba kò Isakam ka xõò me e,
me Isaka ba Jakobem ka xõò me e,
me Jakobe ba Jutam ka xõò me e,
káíkhoe ga xu hěé naka qõese ga xu hěéthěé di ba.

³ Me kò Juta ba Perese ba hěé
naka Sera ba hěéthěé tsara ka xõò me e
(gatsara ka xõò sa kò Tamara si i).

Me Perese ba Heseronem ka xõò me e,
me Heserone ba Ramem ka xõò me e,

⁴ me Rame ba Aminadabem ka xõò me e,
me Aminadabe ba Nasonem ka xõò me e,
me Nasone ba Salemonem ka xõò me e,

⁵ me kò Salemonem ba Boasem ka xõò me e
(gam ka xõò sa kò Rahabe si i),

me kò Boase ba Obetem ka xõò me e
(gam ka xõò sa kò Rute si i),

me Obete ba Jesem ka xõò me e,

⁶ me Jese ba x'aigam Dafitem ka xõò me e.

Dafite ba kò Solomonem ka xõò me e
(xõò sa kò Uriam ka kò sééèas khòè si i).

⁷ Me kò Solomone ba Rehoboamem ka xõò me e,

Me Rehoboame ba Abiam ka xõò me e,
me Abia ba Asam ka xõò me e,

⁸ me Asa ba Jehosafatem ka xõò me e,
me Jehosafate ba Joramem ka xõò me e,

me Jorame ba Usiam ka xõò me e,

⁹ me Usia ba Jotamem ka xõò me e,
me Jotame ba Ahasem ka xõò me e,

me Ahase ba Heskiam ka xõò me e,

¹⁰ me Heskia ba Manasem ka xõò me e,
me Manase ba Amosem ka xõò me e,

me Amose ba Josiam ka xõò me e,
 11 me kò Josia, Jekonia ba hěé
 naka qõese ga xu hěéthěé ka xõò me e,
 ncěe khóè ne kò tcg'òóè a ko Babilone koe úúè
 ka.

12 Eěs séèa tcg'òóku a Babilone koe chùia úúkus
 qǎá q'oo

koem kò Jekonia ba Salatiele ba ábà,
 me Salatiele ba Serobabelem ka xõò me e,

13 me Serobabele ba Abiutem ka xõò me e,
 me Abiute ba Eliakimem ka xõò me e,
 me Eliakime ba Asorem ka xõò me e,

14 me Asore ba Satokem ka xõò me e,
 me Satoke ba Akimem ka xõò me e,
 me Akime ba Eliutem ka xõò me e,

15 me Eliute ba Eleasarem ka xõò me e,
 me Eleasare ba Matanem ka xõò me e,
 me Matane ba Jakobem ka xõò me e,

16 me kò Jakobe ba Josefam ka xõò me e,
 ncěe kò Marias òim khóè ba ii ba,
 ncěe Jesom ka xõò kò ii sa,
 ncěe ko Krete ta ma tciiè ba.

17 Nxǎaska zi kò wèé zi qhàò zi Abrahamam koe
 guu a sí Dafitem koe tcǎà zi 14 zi i, zi kò Dafitem
 koe guu a sí séèa tcg'òóku a Babilone koe chùia
 úúkus òim x'aèm koe tcǎà ka zi 14 zi qhàò zi i, zi kò
 séèa tcg'òóku a Babilone koe úúkus òim x'aèm koe
 guu, a sí Krestem di x'aèan koe tcǎà ka zi kò 14 zi
 qhàò zi i.

Jeso Krete ba ko ábàè
(Lk 2:1-7)

18 Ncêe zi gùu zi kò Jeso Krestem ko ábàè ka kúrúse. Gam ka xòos Maria sa kò Josefam ka séèkuan tòóa mááèa hãa. Igaba ãe khara qanega xg'ae ta ga hãa kas kò bódè a Tcom-tcomsam Tc'ẽem ka ncãàn úúkaguèa.

19 Gas dim khòem Josefa ba kò tchànóm khòè me e, a kò tc'ẽe tama nxàea tcg'òóan gaan di i, sau-cgaekagu sim gha khama, a ba a kò tcáóa ba q'oo koe bìrísea hãa, cg'uri-cg'uri si tamasem gha q'aa cgoa si sa.

20 Qanegam hãa a ko ncêe zi gùu zi ka tc'ẽe-tc'ẽese kam ko moengelem X'aigam *Nqarim* di ba sòokuris q'oo koe qhúí cgae me, a bìrí me a máá: “Josefaè, Dafitem ka tsgõose-coaè, táá Maria sa séè bèe guu, nakas tsaris khòè sa kúrú. Eẽ gas ka qóúmèa nea Tcom-tcomsam Tc'ẽem koe guua ke.

21 Si gha kg'áòm cóá ba ábà, tsi gha cg'òèa ba Jeso ta ma tcii, Gam di ne khòè nem gha gane di chìbian koe kgoara khama,” témé.

22 Wèéan ncêea kò kúrúse, nxãasegas gha X'aigam *Nqarim* porofitim koe guu a kg'uia hãa sa tseeguk-aguè ka, ncêe kò máá:

23 “Dxàe-coas qanega xóé cgoaè tama sa gha ncãàn úú, a sa a gha kg'áòm Cóá ba ábà, Me gha Emanuele ta ma tciiè,” tam méé, ncêe sa ko máá, ‘Nqari ba hãa cgoa taa,’ témé.

24 Me Josefa ba tc'oman koe tẽe, a ba a ãem kò ma X'aigam dim moengele ba ma x'áè mea khama ma kúrú. A ba a síí Maria sa gam dis khòès iise séè.

25 Igabam kò táá xóé cgoa si, si nxãakg'aiga síí kg'áòm cóá ba ábà. Me cg'òèa ba Jeso ta ma tcii.

2

Cg'áè-kq'ao xu cáms ko tcg'oa xòè koe guua xu

¹ Jesom Betelehema koe ábàèa hãa, Jutea di i, x'aigam Herotem di x'aèan ka, ka xu kò tɔnò q'ãa-kq'ao xu cáms ko tcg'oa xòè koe guu a Jerusalema koe hàà,

² a hàà tēè a máá: “Gaam ēe ábàèam x'aigam Juta ne di ba ndaa? Gaam dim tɔnò ba xae ncãa cáms ko tcg'oa xòè za bóò, xae hàãraa hãa, hàà xae gha dqom̃ Me ka,” témé.

³ Eēm ko x'aigam Herote ba ncēes guūs ka kóm kam kò tcg'ái-tcao, naka wèém x'áém Jerusalema di ba hēéthēé e, gam cgoa.

⁴ Me wèé xu kaia xu peresiti xu hēé naka x'áè xgaa-xgaa-kq'ao xu khòè ne di xu hēéthēé tciia xg'ae, a tēè xu nda koe méém ga *nqòòkaguèam* Kreste ba ábàè sa.

⁵ Xu bìrí me a máá: “Betelehema koe e, Jutea di i. Ncēea porofitim kò ma góá hãa ga a khama:

⁶ ‘Tsáá Betelehema tseè, Juta dim nqõóm koe hãa tsi, cg'aré tama tsia x'aiga xu Juta di xu koe. Tsáá koem gha tc'ãà-cookg'ai ba guu a tcg'oa khama, ncēe gha Tiri ne khòè ne Iseraele di ne kòre ba,' témé,” ta xu méé.

⁷ Nxãaskam kò Herote ba tɔnò q'ãa-kq'ao xu kàa ka tciia tcg'òó, a ba a qãèse tēèa kg'ónò xu dùútsa x'aè kam tɔnò ba bóòsea sa.

⁸ A ba a Betelehema koe tsééa úú xu a máá: “Qõò naka síí Cóám ka qãèse kóm, naka ēe xao kòò hòò Me ne kg'uian tsééa máá te, nakar gha nxãasega tíí igaba síí dqom̃ Me,” témé.

⁹ Eẽ xu ko x'aiga ba kóma xg'ara ka xu kò xgoaba a qđò. Me gaa x'aè kaga tçonòm ãe xu kò cáms ko tcg'oa xòè za bóò ba tc'ãà-cookg'ai xu, a ba a nxãakg'aiga síí Cóm hãa qgái tc'amkg'ai koe téé.

¹⁰ Tçonò ba xu ko bóò ka xu kò kaisase qãè-tcao.

¹¹ Nquum q'oo koe xu kò tcãà, a Cóa ba bóò xđòs Marias cgoa, a xu a qámse a dqomè Me, a x'aian di cãan gaxu di xgobekg'am, a gautan di zi guù zi hëé, qãè hnìm xg'ãò tshãán hëé naka tcgáuse di tshãán hëéthëé di zi aba zi tcg'òó a máà Me.

¹² Sđokuris q'oo koe xu ko q'ãakaguèa, táá méé xu Herotem koe kabise sa khama xu kò tãám dàò ba sée a gaxu dim nqđóm koe kabise.

Josefa xuku ne ko ts'ãà a Egepeto koe qgóé

¹³ Eẽ xu qđòa hãa kam kò moengelem X'aigam Nqarim di ba sđokuris q'oo koe Josefam koe x'áise, a máá: “Tëe, naka Cóa ba hëé naka xđò sa hëéthëé sée, naka Egepeto koe ts'ãà naka qgóé! Gaa koe méé tsi hãa nakar nxãakg'aiga síí birí tsi kúru tsi gha sa. Kúru se i gha me gha Herote ba Cóa ba qaa, cg'đo Mem gha ka ke,” témé.

¹⁴ Me ãem ntcúum ka tãe, a ba a Cóa ba hëé naka xđò sa hëéthëé sée, a Egepeto koe qđò.

¹⁵ Gaa koem kò hãa, me nxãakg'aiga síí Herote ba x'óó.

Ncãe sa kò kúru se, nxãasegas gha X'aigam Nqarim porofitim koe guu a kg'uia hãa sa tseegukaguè ka, ncãe ko máá: “Egepeto koer Cóm Tiri ba tciia tcg'òóa hãa,” témé ba.

Herote ba ko cóa xu cg'đo

¹⁶ Eẽm ko Herote bóò a q'ãa, tçonò q'ãa-kg'ao xu kam qàe-qaeèa hãa sa, kam kò nxãaska kaisase

xgòà, a ba a ncõo-kg'ao xu tsééa tcg'òò, sí xu gha wèé xu cóá xu ãe cam kuri xu, kana gaxu ka nqãaka hàna kurian úúa xu, Betelehema ba hëé naka gam qàe koe hàna xu qgài xu wèé xu koe hëéthëé hàna xu cg'õo ka. Ncëe sam kò kúrú, tçonò q'ãa-kg'ao xu hàà bìrí mea hãas domka, ãe xu kò bìrí meam x'aèm koe guu a.

¹⁷ Ka i kò nxãaska porofitim Jeremiam ka kò kg'uièa sa tseegukaguè, ncëe kò máá:

¹⁸ “Dòm ba kò Rama koe kómse, kg'ae sa hëé

naka thõò-tcaoase kg'ae sa hëéthëé di ba.

Ragele sa ko gas di cóán kg'ae cgae,

a kò qgài-qgai-tcáókuan xguì,

kaàra i hãa khama,”

témé ba.

Josefa ne ko kabise, a Nasareta koe qõò

¹⁹ Herotem ko x'óó qãá q'oo koem kò moen-gelem X'aigam *Nqarim* di ba Josefam koe sõokuris q'oo koe x'áise, Egepeto koe,

²⁰ a ba a máá: “Tëe naka tsia Cóá ba hëé naka xõò sa hëéthëé sée, naka tsia Iseraele dim nqõóm koe qõò, ãe kò Cóám di kg'õèan qaa nea x'óóa hãa ke,” témé.

²¹ Me tãe, a Cóá ba hëé naka xõò sa hëéthëé sée, a ba a Iseraele dim nqõóm koe qõò.

²² Igaba ãem ko Josefa kóm Arekelose ba Jutea dim nqõó ba tc'ãà-cookg'aia sa, gam ka xõòm Herotem téé-q'oo koe, kam kò gaa koe síían bèe. Sõokuris koem ko q'ãakaguèa, khamam kò Galilea dim xòèm koe qõò,

²³ a síí Nasareta ta ko ma tciìem x'áé-dxoom koe x'ãè, ãe porofiti xu ka kg'uièa hãas gha nxãasega

tseegukaguè ka, ncêe kò máá: “Nasareta dim khóè ba, tam gha ma tciie,” témé sa.

3

Johanem tcguù-tcguu-kg'ao ba ko Nqarim di zi kg'ui zi xгаа-xгаа

(Mk 1:1-8; Lk 3:1-18; Jn 1:19-28)

¹ Eë xu cá m xu kam kò Johanem tcguù-tcguu-kg'ao ba hàà, a ba a hàà tchàa-xgóós Jutea dis q'oo koe Nqarim di zi kg'ui zi xгаа-xгаа a máá:

² “Tcóóse tu gatu di chìbian koe, nqarikg'ai di x'aia nea cùu u ke,” témé.

³ Ncêem Johane ba porofitim Isaiam kò gam ka kg'uia hãam ga me e, a ko máá:

“C'êem dòm ba ko tchàa-xgóós koe guu a q'au a ko máá:

'X'aigam *Nqari* ba tu dàò ba kg'ónòa máá, naka Gam di dàòan tchàno-tchanoa máá Me,' ” témé ba.

⁴ Johane ba kò nqabè c'òò cgoa kúrúèa qgáian hana, a khòo dim bàne ba kháóa ba koe qáéa. Gam di tc'òoa nea kò tcòman hêé naka qãáka di dènean hêéthêé e.

⁵ Ne kò khóè ne Jerusalema hêé naka wèé Jutea hêé naka wèém xg'aeku-coam Jorotane qàe dim koe hêéthêé guu a síí cgae me,

⁶ a ne a gane di chìbian nxàe, a Jorotane dim tshàm koe tcguù-tcguuè.

⁷ Igaba êem ko kái xu Farasai xu hêé naka Saduke xu hêéthêé bóò, xu tcguù-tcguukuan domka gam koe hààraa, kam kò bìrí xu a máá: “Gaxao cg'aoan di xao cóá xaoè! Dìín ka xaoa q'ãa-q'ãaèa hãa a ko hààko xgóàn *Nqarim di bèe?*”

⁸ Nxãaska méé xao chìbian koe xao tcóósea hãa sa gha x'ái tc'ároan kúru.

⁹ Táa méé xao bìrise naka máá, 'Abrahama ba xae úúa, sixae ka tsgõose ba,' témé guu. Bìri xao or ko a ko máá: Nqari ba qarian úúa, ncêe zi nxõá zim gha séè a Abrahama ba tsgõo-coan kúrua máá di i ke.

¹⁰ Bòó sa nxãakamaga hii zi di tobean kg'ónòda tòóa máàèa, si gha wèés hiiis èe qãè tc'ároan kúru tama sa xg'aoa tcg'òò, a c'eean q'oo koe xaoa tcãèè.

¹¹ "Tíi ra ko tshàan cgoa tcguù-tcguu tu u, chìbian koe tu gha tcóóse ka, igaba Gaam èe ko tíi qãá q'oo koe hàà ba tíi ka qari Me e, ncêe Gam di zi nxàbo zi qgóóan gar tc'ãò tama ba. Gabá gha Tcom-tcomsam Tc'èem cgoa hëé naka c'eem cgoa hëéthëé tcguù-tcguu tu u.

¹² Mabere tsoroa nem ko dqòrò cgoam hii ba tshàua ba koe hãa, Me gha maberea nem ko dqòròs qgáis koe dqòròda xgãá a, a gha Gam di maberean Gam dis nxàés koe xg'ae-xg'ae, igabam gha ts'iri tamam c'eem koe tsoroan dàò," tam méé.

*Jeso ba ko tcguù-tcguuè
(Mk 1:9-11; Lk 3:21-22)*

¹³ Me kò Jeso ba Galilea koe guu, a Jorotane koe hàà, hààm gha Johanem ka tcguù-tcguuè ka.

¹⁴ Igabam kò Johane ba xgàè-kg'am Me, a máá: "Tsáá kar gha tcguù-tcguuè sa ko qaase, ka Tsi gáé ko Tsáá tíi koe hàà?" témé.

¹⁵ Me Jeso ba xõa me a máá: "Guu u ncêeska, kg'anoa i máá tsama, ncêeta tsam gha hëé sa ke. Ncêem dàòm ka tsam gha ko wèè zi gúù zi tchàno zi kúru, Nqarim ka ko qaaè zi," témé. Me dtcòm Me.

16 Eẽm kò Jeso ba tcguù-tcguuèa xg'ara kam kò kúúga tshàam koe tcg'oa, i kò gaa x'aè kaga nqarikg'aian xgobekg'amse, Me Nqarim dim Tc'èe ba bóò, Me tcíbís khama ii a ko Gam koe xǎa.

17 Me gaa x'aè kaga dòm ba nqarikg'ai koe guu a máá: “Ncèe ba Tirim Cóám ncàma Raa Me e, Gam kar ko kaisase qǎè-tcao,” témé.

4

Jeso ba ko kúrua bóòè (Mk 1:12-13; Lk 4:1-13)

1 Me nxǎaska Jeso ba Tc'ẽem ka sèe a qǎáka úúè, síim gha dxǎawam ka kúrua bóòè ka.

2 Eẽm ko 40 cáman hěe naka 40 ntcùúan hěéthěé tc'õoan carasea hǎa kam kò gaa koe guus ka xǎbǎa.

3 Me kò kúrua bóòè-kg'ao ba hàà cgae Me, a bìrí Me a máá: “Nqarim di Tsi Cóá Tsi kò ii ne, ncèe nxǎán bìrí naka i péréan kúrúse,” témé.

4 Me Jeso ba xǒa a máá: “Góásea i hǎa a ko máá: ‘Khóè ba péréan ka cúí kg'õèkaguè tite, igaba wèém kg'uim ka a, ẽe ko Nqarim di kg'áman koe guu a tcg'oa ba,’ téméèa,” tam méé.

5 Kam ko nxǎaska dxǎawa ba tcom-tcomsam x'áé-dxoom *Jerusalem* dim koe úú Me, a ba a kaisase tc'amaka hàna qgáian tempelem tcoḃe dim koe sí tóó Me,

6 a bìrí Me a máá: “Nqarim di Tsi Cóá Tsi kò ii ne, nqǎaka xaoa xòóse. Góásea i hǎa ke a ko máá: ‘Gam di xu moengele xum gha Tsáá ka x'áèan máá, xu gha gaxu di tshàuan cgoa ghùì Tsi, táá Tsi gha nxǎasega nqàrèa Tsi nxǎán koe xg'áma tòó ka,’ ” tam méé.

⁷ Me Jeso ba bìrì me a máá: “Gaicara i góásea hãa a ko máá: ‘Táá méé tsi tsarim X'aigam Nqari ba kúrúá bóò guu,’ ” témé.

⁸ Gaicaram kò dxãwa ba sée a kaisase kaim xàbim koe úú Me, a ba a wèé x'aian nqõómkg'ai di hěé, naka gaan di karean hěéthěé x'ái Me.

⁹ A ba a bìrì Me a máá: “Wèéan ncēe gar gha máà Tsi, gómankg'ai koe Tsi kòò cg'áé a ko dqòm te ne,” témé.

¹⁰ Me Jeso ba nxãaska bìrì me a máá: “Tíí koe tcg'oa, satanaè! Góásea i hãa a ko máá: ‘X'aigam Nqari ba tsi gha dqòm, a Gam cúí ba kúrúá máá,’ témé,” tam méé.

¹¹ Me nxãaska dxãwa ba guu Me. Ka i ko gaa x'aè kaga moengelean hàà, a hàà hùì Me.

Jeso ba Galilea koe (4:12–16:12)

Jeso ba ko Gam dis tsée sa Galilea koe tshoa-tshoa

(Mk 1:14-15; Lk 4:14-15)

¹² Eẽm ko Jeso ba Johane ba qáèèa hãa sa kórí, kam kò Galilea koe kabise.

¹³ Nasareta koem kò tcg'oa, a Kaperenaume koe síí x'ãè, ncēe ko tshàam qàe koe hànám qgàì ba, Sebulonē ba hěé naka Nafetali ba hěéthěé tsara dim nqõóm koe,

¹⁴ ẽe porofitim Isaiam ka kò kg'uièas gha nxãasega tseegukaguè ka, ncēe kòò máá:

¹⁵ “Sebulonem dim nqõó ba hěé naka Nafetalim dim nqõó ba hěéthěé tsara tshàam koe ko qõòm dàòm koe hãa, Jorotanem qàe koe, Galilea koe, nqõóm tãá zi qhàò zi di ba;

16 khòè ne ncēe *gaa koe* ntcùúan q'oo koe x'ãèa hãa
 nea
 kaiam x'áà ba hòòà.
 X'ooan dim nqõóm ntcùúm q'oo koe hãa ne koe
 i x'áàn hààraa,”
 témé.

17 Eẽm x'aèm koem kò Jeso ba guu a tshoa-tshoa
 a xгаа-xгаа a máá: “Tcóóse tu gatu di chìbian koe,
 nqarikg'ai di x'aia nea cùu u ke,” témé.

Jeso ba ko tc'ãà di xu xгаа-xгааe-kg'ao xu tcii
(Mk 1:16-20; Lk 5:1-11)

18 Eẽm Jeso ba Galilea dim tshàam qàe koe xóé
 a ko qõò kam kò khòè qõeku tsara bóò, Simonem
 ncēe kòò Petere ta ma tciiè ba hēé naka Anterea ba
 hēéthēé e, tsara c'uisí sa tshàan q'oo koe tcãà, x'au
 qgóó-kg'ao tsara a kò ii khama.

19 A ba a bìrí tsara a a máá: “Xùri Te tsao, kúru
 tsao or gha tsao khòè ne qgóó-kg'ao tsao ii,” témé.

20 Tsara kúúga gatsara di c'uisían guu, a xùri Me.

21 Gaa koem guu a ko qõò kam kò khòè qõeku
 tsara c'ēe tsara bóò, Sebetem ka cóásem Jakobo
 ba hēé naka qõesem Johane ba hēéthēé e, tsara
 gatsara ka xõòm Sebetem cgoa dxòrom q'oo koe
 hãa, xu ko gaxu di c'uisían kg'ónò, Me Jeso ba tcii
 tsara a.

22 Ka tsara kò kúúga dxòro ba hēé naka gatsara
 ka xõò ba hēéthēé guu, a xùri Me.

Jeso ba ko tsàako ne khòè ne kg'õèkagu
(Lk 6:17-19)

23 Me Jeso ba wèem Galileam koe qõòà te, a gane
 di còrè-nquuan koe xгаа-xгаа, a ko x'aian di qãè
 tchõàn ka khòè ne bìrí, a ko wèè tcìian koe hēé naka
 wèè thõòan koe hēéthēé qãèkagu ne.

24 Gaam di tchõà ne kò wèém Siriam koe tsai-tsaise, ne kò Gaam koe wèé ne ãe ko tãáka zi tcìi zi tsàa ne óá, naka thõòkase tsàara hãa ne hãé naka dxãwa tc'ëean ka tcãàèa ne hãé, naka x'óóa qae ko ne hãé naka nqõara ne hãéthéé e, Me kúru ne ne qãè.

25 Zi kò kái zi xg'ae zi Galilea koe hãé naka Dekapolise koe hãé naka Jerusalema koe hãé naka Jutea koe hãé naka c'ëe xòè Jorotane di koe hãéthéé guu a xùri Me.

Jeso ba ko xàbìm koe xгаа-xгаа (5:1–7:29)

5

1 Eẽm ko Jeso ba xg'ae zi bóò kam kò xàbìm koe qaò, a síi gaa koe ntcóó, xu Gam di xu xгаа-xгаа-se-kg'ao xu hàà gae Me.

*Tseegu dis ts'ee-ts'eekg'aiku sa
(Lk 6:20-23)*

2 Me tshoa-tshoa a xгаа-xгаа xu a máá:

3 “Ts'ee-ts'eekg'aièa nea
gane ãe tc'ëem koe dxàua hãa
igaba Nqari ba dtcãasea hãa ne,
nqarìkg'ai di x'aia nea gane di i khama.

4 Ts'ee-ts'eekg'aièa nea
gane ãe ko kg'ae ne,
qgài-qgai tcáòè ne gha khama.

5 Ts'ee-ts'eekg'aièa nea
gane ãe ko cg'aré-cg'arese ne,
nqõó ba ne gha q'òò khama.

6 Ts'ee-ts'eekg'aièa nea
gane ãe tchànoan xàbà máána hãa ne,

a cáma máá ana ne,
xg'ãàkaguè ne gha khama.

⁷ Ts'ee-ts'eekg'aièa nea
ëe thõò-xama-máákuan úúa ne,
Nqarim ka ne gha thõò-xama mááè khama.

⁸ Ts'ee-ts'eekg'aièa nea
gane ëe q'ano-tcáo ne,
Nqari ba ne gha bóò khama.

⁹ Ts'ee-ts'eekg'aièa nea
gane ëe ko tòókuan kúrú ne,
Nqarim di ne cóa ne ta ne gha ma tciè khama.

¹⁰ Ts'ee-ts'eekg'aièa nea
gane ëe ko tchànoan domka xgàràè ne,
nqarikg'ai di x'aia nea gane di i khama.

¹¹ Ts'ee-ts'eekg'aièa tua,
ncèè khóèan kòo ncoi tu u, a ko xgàra tu u ne,
a ko Tíí domka wèé zi gúù zi cg'ãè zi
[tshúù-ntcõase] gatu ka nxàè ne.

¹² Qãè-tcao méé tu naka tua cgabà-cgaban-tcao,
gatu di surutan nqarikg'ai dia kaia hãa ke,
gatà iim dàòm kaga ne kò porofiti xu xgàra
ncèe kò gatu cookg'ai koe ga hàna xu khama.

Tabean hëé naka x'áàn hëéthëé e
(Mk 9:50; Lk 14:34-35)

¹³ “Gatua nqõómkg'ai di tu tãbe tu u. Igaba i kò tãbean di tsau-q'ooan kaà cgae e, ne i gha gaicara ntama kúrúè a tsau? Cúí gúù ga i qãèa máánaa hãa tite, kg'ama tchàa koe aaguè a khóèan ka náàès cúí si i.

¹⁴ “Gatua nqõóm di tu x'áà tu u. X'áé-dxoom xàbìm tc'amkg'ai koe hàna ba cuiskaga chómmeà hãa tite.

15 Cúí khóè ga gataga lampi sa x'áà-x'aa naka q'ores ka nqãaka tòó sia hãa tite, igaba i gha téé-q'ooa sa koe tòó si, si gha wèé ne ãe nquum q'oo koe hàna ne x'áàn máà.

16 Gatu di x'áàn méé i gatà iim dàòm ka khóè ne cookg'ai koe x'áà, naka ne gha nxãasega gatu di qãè tsééan bóò, naka nea gatu dim Xõòm nqarikg'ai koe hàna ba dqòm.

X'áèan kaàkagu sa kana tseegukagu u sa

17 “Táá tu tc'èea máá, hààr ko x'áèan ko méé sa kana porofiti xu ko méé sa kaàkagu, ta tc'èe guu. Hààra Raa, hààr gha táá kaàkagu si ka, igabar ko hàà tseegukagu si.

18 Tseegua ner ko bìrí tu u a ko máá: Nqarikg'aian hëé naka nqõókg'aian hëéthëéa gha kaà, igabam cúím góám cg'árém ga ba kana góá-hìim ka góáèa gúùan ga igaba x'áèan koe guu a kaà tite, i gha nxãakg'aiga síí wèé gúùan kúrúse.

19 Khama nxãaska, dìím wèém ãe gha ncëe x'áè-kg'ámán ka cg'aré ba kaàkagu ba, a ba a ncëes gúù sa kúrúan khóè ne xгаа-xгаа ba, nxãa ba gha nqarikg'ai di x'aian koe cg'aré ba ta ma tcièè. Igaba ãe ko x'áè-kg'ámán kúrú, a ba a ko xгаа-xгаа a ba, nxãa ba gha nqarikg'ai di x'aian koe kaia ba ta ma tcièè.

20 Bìrí tu ur ko a ko máá: Gatu di tchànoan kòò x'áè xгаа-xгаа-kg'ao xu dian hëé naka Farasai xu dian hëéthëé nqáé tama ne tu cuiskaga nqarikg'ai di x'aian koe tcãà tite.

*Cg'õo sa
(Lk 12:57-59)*

21 “Kóma tu hãa, ne kò ncìi kuri di ne khòè ne bìrìè a ko máá: ‘Táá cg'õo guu.’ ‘Wèém ãe gha cg'õo ba gha xgàrakuan tééa máá,’ téméè.

22 Igabar ko Tíia bìrì tu u a ko máá: Dìim wèém ãe qõesem koe xgòà hãa ba gha xgàrakuan tééa máá. Gataga dìim wèém ãe ko qõese ba bìrì a máá: ‘Káà hùì tsi gùù tsi i,’ témé ba gha x'áèan di xu kaia xu cookg'ai koe xõara mááse. Igaba dìim wèém ãe ko máá: ‘Tsáá káà tc'ãe tsi gùù tsi,’ témé ba chòò tamas c'ees dxãwam dis ka tééa mááèa hãa.

23 “Khama nxãaska, ãe tsi kò tsaris aba sa altaram koe úú ne, a tsi a ko gaa koe tc'ãe-tc'ãese tsáá qõe ba c'ees gùù sa tsáá cgoa úúa sa ne,

24 méé tsi tsari aban gaa koe guu, altaram cookg'ai koe. Naka tsia kg'aia qõð naka síí tsáá qõem cgoa tòókuan kúrú, naka nxãwa hàà tsari aban úú.

25 “Qháésega méé tsi ãe ko chìbi-chibi tsim cgoa kómku, ãe tsi kòo xgàrakuan dis qhàis koe síí cgoa me ne. Nxãa tama kò ii nem gha xgàra-kg'aom tshàu q'oo koe tcãà tsi, me gha xgàra-kg'ao ba qáé-kg'aom tshàu q'oo koe tcãà tsi, tsi gha qáé-nquus koe tcãàè.

26 Tseegua ner ko bìrì tsi a ko máá: cuiskaga tsi gaa koe tcg'oara hãa tite, a gha nxãakg'aiga síí ãe qaùà hãam mari-coa ba suruta.

Cg'árà kúrú ne

27 “Kóma tu hãa i kòo ncèeta méèè a ko máá: ‘Táá cg'áràn kúrú guu,’ téméè.

28 Igabar ko Tíi bìrì tu u a ko máá: wèém khòèm ãe ko dxàe-khoe sa bóò, a ba a ko ncóó si ba, ncãa nxãakamaga cg'áràn kúrú cgoa si tcáóa ba koe.

29 A ncèè kg'àò xòè dim tcgáim tsarim kòo chìbian kúrúkagu tsi ne méé tsi nxõbea tcg'òò naka aagu

me. Qãè e, c'èe xòèa tsi gha aaguè sa ke, wèè tc'áróa tsi chõò tamás c'ees dxãwam dis koe xaoa tcãàèan ka.

³⁰ Gataga ncèè kg'áòm x'òàm tsarim kòo chìbian kúrúkgu tsi ne méé tsi q'ãea tcg'òò naka aagu me. Qãè e c'èe xòèa tsi gha aaguè sa, wèè tc'áróa tsi gha chõò tamás c'ees dxãwam dis koe tcãàèan ka ke.

Khòès cgoa q'aa sa

(Mt 19:9; Mk 10:11-12; Lk 16:18)

³¹ “Gataga i kò ncèeta méèè a ko máá: ‘Dìim wèém èe ko gam dis khòès cgoa q'aa ba méém tcgãya sa góá máá si, q'aa cgoa siam hãa di sa,’ ta méèè.

³² Igabar ko Tíí bìrí tu u a ko máá: Wèém khòèm èe ko gam dis khòè sa aagu ba, cg'árà nes kúrúá domka tamase, ba ko cg'árà-kg'ao sa kúrú si, me ko díim wèém èe ko aaguèas khòè sa sèè ba cg'áràn kúrú, tar ko méé.

Gaisea ne

³³ “Gataga tu kóma hãa, ne kò ncíi kuri di ne khòè ne bìriè a ko máá: ‘Táá tshúù-ntcõan cgoa gaise guu, igaba méé tsi tsari gaisean X'aigam Nqarim cookg'ai koe tseegukagu,’ témèè.

³⁴ Igabar ko Tíí bìrí tu u a ko máá: Táá gaise guu, nqarikg'ai cgoa ga igaba, Nqarim dis ntcõó-q'ooos x'aian di si i ke,

³⁵ kana nqõómkg'ai cgoa ga igaba, Gam di nqàrèa nem ko tòò qgái i ke, kana Jerusaleman cgoa ga igaba, kaim X'aigam dim x'áé-dxoo me e ke.

³⁶ Gataga méé tsi táá tcúúa tsi cgoa gaise guu, cuiskaga tsi cúim c'òòm tsarim ga ba kúrú nakam q'úú kana ntcúúa hãa tite ke.

³⁷ Kg'amaga méés gatu dis ‘Èè’ sa ‘Èè’ sa ii, nakas gatu dis ‘Èè èè’ sa ‘Èè èè’ sa ii. A ncèè c'èes gúù sa tsi

kò ncēe zi kg'ui zi koe càua mááse nes gha nxãa sa dxãwam koe guua.

Kabia mááku sa
(Lk 6:29-30)

³⁸ “Kóma tu hãa i kòo ncēeta mééè a ko máá: ‘Tcgáí ba méém tcgáím c'ēm domka tcg'òòè, nakam xõo ba xõóm domka tcg'òòè,’ ta mééè.

³⁹ Igabar ko Tíí birí tu u a ko máá: Táá cg'ãè tc'ēm khòè ba kabia máá guu, igaba dìím wèém ãe ko kg'àò xòè di góóa tsi koe xg'ám tsi ba, nxãa ba c'ēm góó xòè ba máà thée *nakam xg'ám*.

⁴⁰ A ncèè khòèm kò xgàrakuan dis qhàis koe úú tsi, a tsari subu marian di qgáían sée kg'oana ne, máà me gataga thée tsari kaisa marian di qgáía ne.

⁴¹ Dìím wèém ãe gha ko chùì tsi, cúím kilomítara ba tsi gha gam di zi gúù zi xgàm a qõò ba, nxãam cgoa méé tsi cam kilomítaran qõò.

⁴² Máà ãe ko dtcàrà tsi ba, naka ãe cgóbè cgae tsi kg'oana ba táá q'aumana guu.

Tsari cg'õo-kg'aoan ncàma ne
(Lk 6:27-28, 32-36)

⁴³ “Kóma tu hãa i kòo ncēeta mééè a ko máá: ‘Tsáá ka c'ēe ba méé tsi ncàm, naka tsia tsarim cg'õo-kg'ao ba hòre,' téméè.

⁴⁴ Igabar ko Tíía birí tu u a ko máá: Gatu di cg'õo-kg'aoan méé tu ncàm, naka còrèa máá ãe ko xgàra tu u ne,

⁴⁵ naka tua gha nxãasega gatu ka Xõòm nqarikg'ai koe hãnam di tu cóá tu ii. Gam dis cam sam ko kúrú si ãe cg'ãè ne hée naka ãe qãè ne hée thée qàò cgae, a ba a ko túúan ãe tchàno ne koe hée naka ãe kama ne koe hée thée tsééa úú.

⁴⁶ Eẽ ncàm tua hãa ne tu kò ncàmà hãa, ne ia gha dùútsa surutan kabisea máá tu u? Mari xg'ae-xg'ae-kg'ao xu igaba xu ko thěé gataga hěé khama.

⁴⁷ A ncěè gatu di qõean cúí ga tu kòo tsgámkagu, ne tu ko dùús cgáé sa kúrú? A tãá zi qhàò zi di ne igaba ne gáé thěé gataga hěé tama?

⁴⁸ Nxãaska méé tu tchàno ii, ncěem ma gatu ka Xõòm nqarikg'ai koe hàna ba ma tchàno Me e khamaga ma.

6

Tchàno zi tséé zi

¹ “Q'ãa méé tu naka tua gatu di zi tséé zi tchàno zi táá khóè ne cookg'ai koe kúrú guu, naka táá khóè ne x'ái zi guu. Gatà tu kò hěé ne tu surutan hòò tite, gatu ka Xõòm nqarikg'ai koe hànam koe.

² “A c'ěem dtcàrà-kg'ao ba tu kò c'ěes gúù sa máà kg'oana ne méé tu còrè-nquuan hěé naka x'áéan xg'aeku koe hěéthěé táá torompitan cgoa nxàe ana téé guu, qãè khóèan khama ko ma kúrúse xu khóè xu ko hěé khama, nxãasega xu gha c'ěe khóèan ka dqomèmè ka. Tseegua ner ko birí tu u a ko máá: Gaxu di surutan xu *khóè ne koe* cg'oèase hòò.

³ Igaba tsáá ěe tsi kòo c'ěem dtcàrà-kg'ao ba c'ěes gúù sa máà ne, táá hěé nas dxàes x'òàs tsari sa q'ãa, kg'áòm x'òàm tsarim ko kúrú sa.

⁴ Naka i gha nxãasega gúùan tsi tcg'òó q'oo chómsea hãa, Me gha Saòm ncěe ko chómsea zi gúù zi bóò ba gha suruta tsi.

*Còrèan ka xgaa-xgaa sa
(Lk 11:2-4)*

5 “Naka gatà còrè tu kò ne méé tu táá qãè khòèan khama ko ma kúrúse xu khòè xu khama ii guu, còrè-nquuan q'oo koe hěé naka x'áéan xg'aeku koe hěéthěé ko nqàrè ka téé a còrèan ncàma xu, nxãasega ne gha wèé ne khòè ne bóò xu ka. Tseegukar ko bìrí tu u a ko máá: Gaxu di surutan xu *khòè ne koe* cg'oèase hòòà.

6 Igaba tsáá ěe tsi kò còrè ne méé tsi tsarim nquum q'oo koe tcãà, naka nquu-kg'ám ba tcèekg'am, naka tsia Saò ba còrè, ncèe hòòse tama ba. Nakam gha nxãasega Saò ba suruta tsi, ncèe ko chómsea zi gúù zi bóò ba.

7 Naka gatà còrè tu kòò ne, táá qaase tama zi kg'ui zi kái zi tséékagu guu, tãá zi qhàò zi di ne ko hěé khama, kái zi kg'ui zi ěe ne ko kg'ui zi ka ne gha komsanaè, ta ne tc'èea khama.

8 Táá gane khama ii guu. Gatu ka Xòò ba tu ko dtcàràs cookg'ai koem gatu koe ko tcào sa nxãakamaga q'ana hãa ke.

9 Ke méé tu ncèeta ma còrè na máá:
Sita ka Xòò Tseè
nqarikg'ai koe hàna Tseè,
cg'òèa Tsi méé i dqomè,

10 Tsari x'aian méé i hàà.
Tsáá ko tc'èe sa méés nqõómkg'ai koe kúrúè
nqarikg'ai koes ko ma kúrúè khama.

11 Sita dis tc'òos wèé cáám di sa
ncèe cáám ka máà ta a.

12 Naka qgóóa máá ta a chìbia ta,
sita ma c'èe ne gane di chìbian
ma qgóóa máána hãa khama.

13 Táá kúrúá bóòkuan koe tcéèa úú ta a guu,
igaba dxãwam dim dàòm koe tcg'òò ta a.

[X'aian hěé,
naka qarían hěé,
naka x'ààn hěéthěéa
chòò tamase Tsari i ke.
Amen.]

¹⁴ “Khòè ne tu kò gane di chìbian qgóóa máá nem gha gataga gatu ka Xòòm nqaríkg'ai di ba gatu di chìbian koe qgóóa máá tu u khama.

¹⁵ Igaba ncèè khòèan tu kò gaan di chìbian qgóóa máá tama, nem gatu ka Xòò ba thěé cuişkaga chìbia tu qgóóa máá tu ua hãa tite.

Tc'õoan carasea ne

¹⁶ “Gataga thěé, èe tu kò tc'õoan carase ne méé tu táá cg'ãè-cg'ãe kg'ái guu, qãè khòèan khama ko ma kúrúse xu khama ma, ncèè cg'ãè-cg'ãe kg'ái ko xu, c'èe ne xu gha nxãasega x'ái, tc'õoa ne xu ko carase sa ka xu. Tseegua ner ko bìrí tu u a ko máá: Gaxu di surutan xu *khòè ne koe* cg'oèase hòòà.

¹⁷ Igaba èe tsi kò tc'õoan carase ne méé tsi xg'aà kg'ái naka nxúian tcgáùse.

¹⁸ Naka i gha nxãasega tsari tc'õoan carasean táá c'èe ne ka bóòè guu, igaba tsarim Xòòm ka, ncèè hòòse tama ba. Me gha Saòm ncèè chómsea zi gúù zi ko bóò ba suruta tsi.

Qguùan ka xгаа-xгаа sa

(Lk 12:33-34)

¹⁹ “Táá méé tu nqõómkg'ai koe qguùan tòóa mááse guu, ncèè tcg'ãàn hěé naka ncàbàn hěéthěé ko tc'õó o koe, ncèè ts'ãà-kg'aoan ko khõá a tcãà a ts'ãà a koe.

²⁰ Igaba méé tu gatu di qguùan nqaríkg'ai koe tòóa mááse, ncèè tcg'ãàn hěé naka ncàbàn hěéthěé

tc'óó o tite koe, kana ts'ãà-kg'aoan ga khõá naka tcãà na ts'ãà tite koe.

²¹ Eẽ tsari qguàan hãa koe i gha gataga thëé tsari tcáóan hãa khama.

Qãèm tcgáí ba

(Lk 11:34-36)

²² “Tcgáí ba tc'áróm dim x'áà me e. Ncèè tcgáí tsi kò qãè ii, nem tsarim tc'áróm wèé ba x'áàn ka cg'oèa.

²³ Igaba ncèè tcgáí tsi kò tshúù ii, nem tc'áróm tsari ba dcùú-qoman ka cg'oè cgaeèa. A ncèè tsari x'áàn kò dcùú-qom sa ii ne, i gáé gha nta noose dcùú-qoman kaia!

Cám x'aigan tsééa máá ne

(Lk 16:13; 12:22-31)

²⁴ “Cám x'aigan gha tsééa máám khòè ba káà me e. C'èe bam gha hòre, a c'èe ba ncàm khama, kanam gha c'èem koe dtcãàse, a c'èe ba ntcoe khama. Cuiskaga tu Nqari ba hëé naka qguàan dim nqàrì ba hëéthëé tsara cúí x'aè ka tsééa máána hãa tite.

Táá káíse tc'èe-tc'èese guu

²⁵ “Gaa domkar ko bìrí tu u, a ko máá: Táá gatu di kg'õèan ka káíse tc'èe-tc'èese guu, dùú tu gha tc'óó kana kg'áà sa, kana tc'áróa tu ka igaba, dùú tu gha hãa sa. Kg'õè sa gáé tc'óoan ka cgáé tama, me tc'áró ba qgáían ka cgáé tama?

²⁶ Bòò nqarìkg'ai di tsará ne: xhàrà tama i hãa, a tcuù tama, a gataga tòóa mááse tama, gabàm ko qanega gatu ka Xõòm nqarìkg'ai di ba xàrò o. Ka gatu gáé gaan ka cgáé tama?

²⁷ Gatu ka c'èem díí ba gha gáé káíse tc'èe-tc'èesean ka, kg'õèa ba di cáman koe cáím ba càù?

28 “A tu a ko dùús domka qgáían ka káíse tc'ëe-tc'ëese? Bóò, nta i qãáka di x'aan ii sa, nta i ko ma tsom sa. Tséé tama i hãa, a gataga qgáían qgãéa mááse tama.

29 Igabar ko birí tu u a ko máá: *x'aigam* Solomonem gabà kò gam di x'aian wèé koe ga ncêe zi x'aa zi ka c'ëea zi khama ma táá hãa.

30 Ncêe Nqarim kòo qãáka di dcãan, ncêe ko ncêe cáím ka hãa, a q'uu ka c'eean q'oo koe xaoa tcãàè, nxãan ncêeta ma hãakagu, nem gha tseegukaga cgáése gatua hãakagu tu u, oo, gatu ncêe cg'aré dtcòmàn úúa tuè!

31 “Gaa domka méé tu táá káíse tc'ëe-tc'ëese guu naka máá: ‘Dùú sa ta gha tc'òó?’ témé, kana máá: ‘Dùú sa ta gha kg'áà?’ témé, kana máá: ‘Dùú sa ta gha hãa?’ témé guu.

32 Táá zi qhàò zi di nea ko wèé gúúan ncêe ga qaa, Me gatu ka Xòòm nqarikg'ai di ba ncêe gúúan tu ko tcào sa q'ana hãa ke.

33 Igabaga méé tu kg'áíka *X'aigam* Nqarim di x'aian hêé naka Gam di tchànoan hêéthêé qaa, naka tua gha ncêe zi gúú zi wèéa zi ga thêé máàè.

34 Ke tu táá q'uu òím cáím ka káíse tc'ëe-tc'ëese guu, q'uu òím cáím ba gha cúía tc'ëe-tc'ëese gam ka ke. Wèém cáím ba gam di xháéan tc'ãða.

7

C'ëe ne bóò a tc'ëea máá sa (Lk 6:37-38, 41-42)

1 “Táá c'ëem khóè ba xgàra guu, naka tua gha nxãasega táá xgàràè guu.

2 Gaam dàòm cúím ãe tu ko c'ëe ne bóò a xgàram cgoaga tu gha Nqarim ka bóò a xgàràè ke, si gha

tc'ãò-tc'ãos ãe tu ko c'ẽe ne koe tséékagu sa gatu koe tséékaguè.

³ “Dùús domka tsi ko tsáá ka c'ẽem tcgái q'oo koe hãam tcg'óbé ba hòòà máá, igaba tsi tsáá tcgái q'oo koe hãam hii-dxoo ba hòò tama?

⁴ Nta tsi gha tsáá ka c'ẽe ba bìrí a máá: ‘Tíí tcáràè, hàà nakar tcgái q'ooa tsi koe tcg'óbé ba tcg'òó,’ témé, ncèe tsáá tcgái q'oo koe hãam hii-dxoo ba tsi hòò tama koe.

⁵ Tsáá qãè khóèan khama ko ma kúrúse tseè! Kg'áíka tcgái q'ooa tsi koe hànám hii-dxoo ba tcg'òó, naka nxãwa qãèse bóò naka tsáá ka c'ẽem tcgái q'oo koe hàna tcg'óbéan tcg'òó.

⁶ “Táá ãe tcom-tcomsa ii sa haghuan máà guu, naka gataga táá gatu di tcaàko nxõán xgùuan cookg'ai koe aagu guu. Gatà tu kò hãe ne i gha nqàréan gaan di ka náà tcãà a, a i a gha kabise a tòà q'aa tu u.

Dtcàrà, Qaa, Xg'ám-xg'am
(Lk 11:9-13)

⁷ “Dtcàrà tu, máàè tu gha ke, qaa tu, hòò tu gha ke, nquu-kg'ám ba tu xg'ám-xg'am, xgobekg'ama tu gha máàè ke.

⁸ Díím wèém ãe ko dtcàrà ba ko máàè, me ko wèém ãe ko qaa ba hòò, me gha wèém ãe ko nquu-kg'ám ba xg'ám-xg'am ba xgobekg'ama máàè khama.

⁹ Kana ndakam khóè ba gha gam dim cóám kòò péréan dtcàrà me ne, péréan téé-q'oo koe nxõán máà me?

¹⁰ Kana ãem kòò x'aù ba dtcàrà me ne, cg'ao ba máà me?

11 A ncëe gatu ncëe cg'ãè tc'ëe ii tu kò qãè aban gatu di cóán máà q'ana hãa, ne ba gha nxãaska gatu ka Xõòm ncëe nqarikg'ai koe hãa ba ãe ko dtcàrà Me ne nta noose nqáéa hãase qãè aban máà!

12 “Gaa domkar ko bìrí tu u a ko máá: wèè zi gùù zi ãe tu ko tc'ëe khòè ne méé ne gatu koe kúrú zi, nxãa zi méé tu gane koe thëé kúrú. Ncëe sa x'áèan ka hëé naka porofitian ka hëéthëé ko nxàèès ga si i khama.

*Cg'árés heke-kg'ám sa
(Lk 13:24)*

13 “Xgám-xgam naka nquu-kg'ám koe tcãa. Cg'ãèan koe ko úúm kg'ám ba tchàà me e, me gaa koe ko qõòm dàò ba thamka me e ke, ne gaa koe ko tcãa ne kái ne e.

14 Igaba bóò, kg'õèan dis heke-kg'ám sa cg'aré si i, me gaa koe ko qõòm dàò ba qóm me e, ne ãe ko hòò me ne cg'orò ne e.

*Hìi sa hëé naka tc'áróa sa hëéthëé e
(Lk 6:43-44)*

15 “Tshúù-ntcõan di xu porofiti xu méé tu q'ãa! Gatu koe xu ko ghùuan di khòoan hãa a hàà, ìga-baga xu q'ooa xu koe xaùko xu ncuutshaa xu u.

16 Gaxu di tc'áróan ka tu gha bóò q'ãa xu. Khòèa ne gáé ko kuri dxàman úúa zi hìi-coa zi koe kg'oman tcuù, kana ia ko dxàmga zi hìi-coa zi koe faian tcuù?

17 Gatagas ko ma wèès hìis qãè sa qãè tc'áróan kúrú, igabas ko tshúùs hìi sa tshúù tc'áróan kúrú.

18 Qãès hìi sa cuiskaga tshúù tc'áróan kúrú hãa tite, kanas gataga tshúùs hìi sa cuiskaga qãè tc'áróan kúrú hãa tite.

19 Wèés hìis ãe tc'áróan qãè kúrú tama sa ko xg'aoa tcg'òòè, a c'eean q'oo koe tcãàè.

20 Gaa domka tu gha gaxu di tc'áróan ka q'ãa xu.

Nciúsegar kò c'úù tsia

(Lk 13:25-27)

21 “Wèém khóèm ãe ko bìrí Te a máá: ‘X'aigaè, X'aigaè,’ témé ba nqarikg'ai di x'aian koe tcãà tite, igaba ãe ko Tirim Abom nqarikg'ai koe hànám ko tc'ãe sa kúrúm cúím ga ba gha tcãà.

22 Kái ne gha ãem cáím *còo dim* ka bìrí Te a máá: ‘X'aigaè, X'aigaè, a gatá tama taa ncãe kòo Tsarim cg'òèm cgoa porofita ta, a Tsarim cg'òèm cgoa dxãwa tc'ãean xhàiaгу ta, a gam cgoa kái zi gúù zi are-aresa zi kúrú ta?’ témé.

23 Ra gha nxãaska tchànose bìrí ne a máá: ‘Nciúsegar c'úù tua, gatu cg'ãè gúù kúrú-kg'ao tu, ke tu Tíí koe tcg'oa!’ témé.

Cám tsara tshào-kg'ao tsara

(Lk 6:47-49)

24 “Díím wèém ãe ko Tiri kg'uián ncãe kóm, a i ko méé sa kúrú ba gha tc'ãegam khóèm khama ii, ncãe ko gam dim nquu ba qãès tshoa-tshoase-q'oos koe tshào ba.

25 I túúan hàà, i tshàan cg'oè a tòè, i tc'ãán tc'ãá a i a ãem nquu ba xàbù, igabagam kò táá cg'áé, qãès tshoa-tshoase-q'oos koem kò tshàoa tòòèa khama.

26 Igaba díím wèém ãe ko Tiri kg'uián kóm, igaba kúrú u tama ba gha káà tc'ãem khóèm khama ii, ncãe ko gam dim nquu ba gómankg'ai koe tshàoa tòò ba, qãès tshoa-tshoase-q'oos cgoa tamase.

27 I túuan hàà, i tshàan cg'oè a tòè, i tc'ãán tc'ãá, a i a ãem nquu ba tcãò, me cg'áé, a kaias gúùs khama ma cg'áé ba,” tam méé.

28 Eẽm ko Jeso ba ncẽe zi gúù zi nxàea xg'ara ka zi ko xg'ae zi Gam di xгаа-xгаа-q'ooan ka area hãa.

29 Qarian úúam khòem khamam kòo ma xгаа-xгаа ne khama, gane di xu x'áè xгаа-xгаа-kg'ao xu khama tamase.

8

*Jeso ba ko lepero dis tcì sa úúam khòe ba qãèkagu
(Mk 1:40-45; Lk 5:12-16)*

1 Eẽm kò Jeso ba xàbim koe guu a ko xõa ka zi kò kái zi xg'ae zi khòe ne di zi xùri Me.

2 Me gaa x'aè kaga lepero dis tcì sa tsàaram khòe ba hàà cgae Me, a hàà cookg'aia ba koe qgom-tsi-quri, a máá: “X'aigaè, tc'ẽe Tsi kòo ne Tsi ga kúru ter q'ano,” témé.

3 Me tchoanà tshàu, a qgóo me, a máá: “Gatàr ko ma tc'ẽe, ke q'ano!” témé. Kas kò gam dis tcìs lepero di sa kúuga kaà cgae me.

4 Me Jeso ba bìrí me a máá: “Q'ãa, naka táá cúí khòe ga c'ẽe gúù ga bìrí guu. Igaba méé tsi qõò naka síí peresitim koe x'áise, naka ãem Moshe x'áèa hãas aba sa tcg'òò, x'áís iise khòe ne koe,” témé.

*Ncõo-kg'aom di dtcòma ne
(Lk 7:1-10)*

5 Eẽm ko Jeso ba Kaperenaume koe síí tcãà kam kò ncõo-kg'ao xu dim tc'ãà-cookg'ai ba hàà cgae Me, a hàà hùikuan dtcàrà cgae Me a máá:

⁶ “X'aigaè, tirim q̄à ba x'áéa te koe x̄oe, a nq̄ara h̄a, a ba a kaisa th̄òan koe h̄a,” témé.

⁷ Me bìrí me a máá: “Sír gha a kúrú mem q̄è,” témé.

⁸ Me nc̄o-kg'ao xu dim tc'ã-cookg'ai ba x̄o a máá: “X'aigaè, díí cgáér tama ra a, nquua te t̄obe dòm q'oo koe Tsi ga tc̄a ra. Ke kg'amaga kg'ui ba tcg'òó nakam gha tirim q̄à ba kg'òè.

⁹ Tíí igabar kaia xu dòm q'oo koe hànar khòè ra a, xu gataga nc̄o-kg'ao xu tíí dòm q'oo koe hàna ke. Ra ko nc̄e ba bìrí a máá: ‘Q̄ò,’ témé, me q̄ò, ra c'èe ba bìrí a máá: ‘Hàà,’ témé, me hàà. Ra tirim q̄à ba bìrí a máá: ‘Nc̄e sa kúrú,’ témé, me kúrú si,” tam méé.

¹⁰ Eẽm ko Jeso ba ãe sa kóm kam kò kaisase are, a ba a ãe kòo x̄urí Me ne bìrí a máá: “Tseegua ner ko bìrí tu u: Qanegar cúí khòè ga Iseraele koe hòò ta ga h̄a nc̄eta ma kaias dtcòm sa úúa h̄a a.

¹¹ Bìrí tu ur ko, kái ne gha cáms ko tcg'oa x̄è koe h̄é naka cáms ko tcheè x̄è koe h̄éthéé guu a hàà, a ne a hàà Abrahama ba h̄é naka Isaka ba h̄é naka Jakobe ba h̄éthéé xu cgoa ntc̄ó a tc'òó, nq̄arikg'ai di x'aian koe.

¹² Igaba ne gha gane ãe x'aian di ne tchàa koe xaoa tcg'òòè, dcùú-qoms q'oo koe, nc̄e kg'aeen h̄é naka gào x̄òan h̄éthéé gha h̄a koe,” tam méé.

¹³ Me nx̄aska Jeso ba nc̄o-kg'ao xu dim tc'ã-cookg'ai ba bìrí a máá: “Eẽ tsi ma dtcòmà h̄a khamaga méé i tsáá koe ii, ke q̄ò,” témé. Me kò gam dim q̄à ba gaa x'aèan ãe kaga q̄è.

*Jeso ba ko kái ne khòè ne kúrú ne q̄è
(Mk 1:29-34; Lk 4:38-41)*

14 Eẽm ko Jeso ba Peterem dim nquum koe tcãa kam kò Peterem ka c'uise sa bóò, si cgùrukagu si kos tcìs ka qgóòèa, a xóé-xõe.

15 Me kò tshàua sa qgóó, i tcìan guu si, si tẽe a sa a tshoa-tshoa a tsééa máá Me.

16 Eẽm dqòam ka ne kò kái ne khòè ne dxãwa tc'ẽean úúa hãa ne Gam koe óá. Me kg'uim cgoa dxãwa tc'ẽean xhàiaagu, a ba a wèé ne ãe kò tsàa ne kúru ne kg'òè.

17 *Ncẽe sa kò kúruise*, nxãasegas gha ãem ko po-profitim Isaia ba nxàea sa tseegukaguè ka, ncẽe ko máá:

“Gatá di thõòà nem séèa,
a ba a tcìà ta xgàm a qõò cgoaa,”
témé sa.

*Qaase ko sa Jeso ba xùrian koe
(Lk 9:57-62)*

18 Eẽm ko Jeso ba khòè ne dis xg'ae sa qàea ba koe bóò, kam kò x'àèan tcg'òó, tchoaba méé xu c'ẽem xòèm tshàam dim koe di i.

19 Me nxãaska x'àè xgaa-xgaa-kg'ao ba hàà cgae Me, a hàà bìrí Me a máá: “Xgaa-xgaa-kg'aoè, ãe Tsi ko sí qgài wèé koer gha xùri Tsi,” témé.

20 Me Jeso ba xõa me a máá: “Círía ne gaan di haéan úúa, i tsarán gaan di nquuan úúa, igabagam Khòèm dim Cóa ba tòó tcúúm gha qgài úú tama,” témé.

21 Me c'ẽem xgaa-xgaase-kg'ao ba bìrí Me a máá: “X'aigaè, kg'aia qãà te nakar sí tirim xõò ba kg'ónò,” témé.

22 Igabam kò Jeso ba bìrí me a máá: “Xùri Te, naka ãe x'óóa hãa ne guu naka ne gane dian ãe x'óóa hãa kg'ónò,” témé.

Jeso ba ko tc'ãá ba nqaekagu
(Mk 4:35-41; Lk 8:22-25)

²³ Eẽm ko dxòrom q'oo koe tcãà ka xu kò Gam di xu xгаа-xgaase-kg'ao xu xùri Me.

²⁴ Me kò kúúga kaim tc'ãá ba tshàam tc'amkg'ai koe tẽe, me dxòro ba tshàam di qhonèan ka xàbùà tcg'òóè, igabam kò Jeso ba x'òma hãa.

²⁵ Xu sí ghùì Me a máá: “X'aigaè, hùì xae e! Tom xae ko ke!” témé.

²⁶ Me bìrí xu a máá: “Dùús domka xao ko ma q'aea, gaxao ncêe cg'aré dtcòman úúa hãa xaoè?” témé. Kam ko nxãaska tẽe a ba a tc'ãá ba hẽe naka tshàa ba hẽethẽe dqàe, si kaisas nqoo sa xóé.

²⁷ Xu ãe kò hãa cgoa Mea xu are, a tẽeku a máá: “Dùútsa khòè ba gáé ncêe ba? Tc'ãán ga hẽe naka tshàn ga hẽethẽe ka ko komsanaè ba!” témé.

Cám tsara khòè tsara dxãwa tc'ëean úúa tsara ko qãèkaguè

(Mk 5:1-20; Lk 8:26-39)

²⁸ Eẽm ko c'ëem xòem tshàam dim koe síí, Gadarene dim xg'aekum di ba, kam ko cám tsara khòè tsara dxãwa tc'ëean úúa tsara cgoa xg'ae, tc'ám zi koe kò guua hãa tsara. Kaisase bèe-beesa kò ii tsara, i kò cúí khòè ga gaam dàò ba séè naka nqáé tite.

²⁹ Gaa x'aè kaga tsara kò q'au a máá: “Dùú sa Tsi ko tc'ëe sitsam koe, Nqarim di Tsi Cóa Tseè? A hààra Tsia, hàà Tsi gha xgàra tsam m ka, nxará tòòeam x'aem cookg'ai koe?” ta méé.

³⁰ Zi kò kái zi xgùu zi gaxu ka cg'arése nqúù ka hãa a ko dxòó.

³¹ I kò gatsara di dxãwa tc'ëean Jeso ba dtcàrà a máá: “Ncèè hàà Tsi kò ko xhàigu ta a ne méé Tsi xgùuan dis xg'aes koe tsééa úú ta a,” témé.

³² Me birí i a máá: “Qòò!” témé. I tcg'oa, a i a síí xgùuan koe tcãà. Si wèés xg'aes xgùuan di sa kari-karisea xõa a síí tshàan q'oo koe x'óó.

³³ Xu ãe kòo xgùuan kòre xu khòè xu bèe a qgóé, a x'áé-dxoom koe síí, a síí wèéan ga nxàe, ãe kò dxãwa tc'ëean úúa tsara khòè tsara koe kúrúsean ga hěéthěé e.

³⁴ Kam kò wèém x'áé-dxoo ba tcg'oa, a síí Jesom cgoa xg'ae. Eẽ ne ko bóò Me, ka ne kò dtcàrà Me, gane òm nqóòm koem gha tcg'oa sa.

9

Jeso ba ko nqaram khòè ba kúrú me qãè (Mk 2:1-12; Lk 5:17-26)

¹ Nxãaskam kò Jeso ba dxòrom q'oo koe tcãà, a tchoaba a ba a Gam òm x'áé-dxoom koe síí.

² Ka xu kò gaa x'áè kaga c'ëe xu khòè xu khòém nqara hãa ba Gam koe óága, gam òm tcoàm koe xòó mea hãase. Eẽm ko Jeso ba gaxu di dtcòman bóò kam kò ãe nqara hãa ba birí a máá: “Tòón tcáo, Tiri tsi cóá tseè, chibia tsi tsi qgóóa mááèa hãa ke,” témé.

³ Ka xu ko c'ëe xu x'áè xgaa-xgaa-kg'ao xu tcáóa xu q'oo koe máá: “Ncẽem khòè ba ko *Nqari ba* cóè!” témé.

⁴ Igabam ko Jeso ba bóò q'ãa ãe xu tc'ëea hãa sa a máá: “Dùús domka xao kò cg'ãè zi gùú zi tcáóa xao q'oo koe tc'ëea máá?”

⁵ Ndaka nea thamkaà? ‘Chìbia tsi tsi qgóóa mááèa,’ témé saa kana máá: ‘Têe naka qòò,’ témé saa?” tam ma tõe xu.

⁶ “Igabagar gha x’ái xao o, xao gha nxãasega q’ãa, Khòem dim Cóá ba nqõómkg’ai koe qarian úúa hãa sa, khòèa nem gha gaan di chìbian qgóóa máá di i,” témé. Nxãaskam kò èe nqõara kò hãa ba bìrí a máá: “Têe naka tsarim tcoà ba sèè naka x’áé koe dìbi,” témé.

⁷ Me tõe a ba a x’áéa ba koe dìbi.

⁸ Eẽ zi ko khòè ne di zi xg’ae zi ncëes gúù sa bóò, ka ne kò q’àòs ka tcãàè, a ne a Nqari ba dqom, ncëe kò èeta ii qarian khòèan máà ba.

Jeso ba ko Mataio ba tcii
(Mk 2:13-17; Lk 5:27-32)

⁹ Eẽm ko Jeso ba gaa koe guu kam kò Mataio ta ko ma tciièm mari xg’ae-xg’ae-kg’ao ba bóò, me marian ko sèèa xg’ae-xg’aeèm nquum koe ntcõóa-ntcõe. Me bìrí me a máá: “Xùri Te,” témé. Me tõe a xùri Me.

¹⁰ I kúrúse Me Jeso ba Mataiom x’áé koe síí hãa a ko tc’õó. Ka i ko kái mari xg’ae-xg’ae-kg’aoan hěé naka chìbi-kg’aoan hěéthěé hàà, a hàà Jeso ba hěé naka Gam di xu xgaa-xgaase-kg’ao xu hěéthěé cgoa ntcõó.

¹¹ Eẽ xu ko Farasai xu èes gúù sa bóò ka xu kò Gam di xu xgaa-xgaase-kg’ao xu tõe a máá: “Dùús domka ba ko gaxao dim Xgaa-xgaa-kg’ao ba mari xg’ae-xg’ae-kg’aoan hěé naka chìbi-kg’aoan hěéthěé cgoa tc’õóa máá?” témé.

¹² Ncëes gúù sam ko kóm kam kò Jeso ba máá: “Eẽ tsàa tama ne khòè nea naakan qaa tama, igaba èe ko tsàa ne ko qaa a.

¹³ Ke xao qõò naka síi xгаа-xгааase, ncëem kg'ui ba ko dùú sa méé sa: 'Thõò-xama-máákua ner ko *khòè ne xg'aeku koe* tc'ëe, dàòà-máákuan ka tamase,' ta ko méé ba. Tchàno ne khòè ner gha hàà tcii kar hàà tama, igabar hààraa, hààr gha chibi-kg'ao ne tcii ka khama," tam méé.

Jeso ba ko tc'õoan carasean ka tèèè
(Mk 2:18-22; Lk 5:33-39)

¹⁴ Nxãaska xu kò Johanem di xu xгаа-xгааase-kg'ao xu síi cgae Me a síi tèè Me a máá: "Dùús domka xae ko sixae hëé naka Farasai xu hëéthëé xae káise tc'õoan carase, igaba xu Tsari xu xгаа-xгааase-kg'ao xu tc'õoan carase tama?" témé.

¹⁵ Me Jeso ba xọa xu a máá: "Sèè-kg'aom kò gam di ne cg'áè-kg'ao ne cgoa hãa ne nea gha dùús domka kg'ae? Igabam gha x'aè ba hàà, sèè-kg'aom gha gane koe guu a séèa tcg'òòè ba, ne gha nxãaska tc'õoan carase.

¹⁶ "Dìím ga ba cuiskaga qgáí cg'anà ba kabam qgáím cgoa nqàba hãa tite, ães nqàba sa gha ãem qgáím koe tòàra tcg'oa, si gha tòà sa càùse khama.

¹⁷ Gataga i khòèan cuiskaga kaba gõéan ncíi zi khòo dtcòbè zi gõéan di zi q'oo koe gõéan qg'oea hãa tite. A ncèè gatà i kò ko hëé ne zi gha khòo dtcòbè zi qgaise, i gõéan ntcãa, zi dtcòbè zi tòàra q'aase. Igaba i ko kaba gõéan kaba zi khòo zi koe qg'oeè, i wèéan qãè qgáí koe tòòè," tam méé.

X'óóas cóa sa hëé naka tsàakos khòè sa hëéthëé e
(Mk 5:21-43; Lk 8:40-56)

¹⁸ Eëm qanega hãa a ko ncëes gúù sa gane cgoa nxàe kam kò kúúga c'ëem tc'ãà-cookg'ai ba hàà, a hàà cookg'aia ba koe qámse, a máá: "Tiris cóa sa

ncãa sencgaga x'óó. Ke hàà naka hàà Tsari tshàuan tòó cgae si, nakas kg'õè," témé.

19 Me Jeso ba tēe a qõò cgoa me, xu Gam di xu xgaa-xgaase-kg'ao xu xùri tsara a.

20 Kas ko 12 kurian kò úúa hãa, a ko xòm x'aèse nxoean hòos khóè sa qãáa ba koe guu a hàà, a hàà Gam dim qgáim di xgám-kg'aman qgóó.

21 Gaas kas kò bìrìse a máá: “Gam dim qgái bar kò qgóó ne cúígar gha qãè,” témé.

22 Me Jeso ba kabise a bóò si, a máá: “Tòón tcáo, Tiri si cóá seè, sari dtcòmà nea qãèkagu sia ke,” témé. Si khóè sa gaa x'aèan ēe kaga qãè.

23 Eēm ko Jeso ba tc'ãà-cookg'aim dim nquum koe tcãà, a ko fulutu cii-kg'ao xu hēè naka tcēé-tcēe kò kos xg'ae sa hēéthēé bóò,

24 kam kò máá: “Qõò tu, cóá sa x'óó tama, igabagas kg'ama x'ómà hãa ke,” témé. Igabaga ne kò kg'ãè Me.

25 Igaba ēes kò xg'ae sa tchàa koe tcg'òòèa xg'ara kam kò q'oo koe tcãà, a ba a cóá sa tshàua sa koe sèè, si tēe.

26 Ncēe tchõà ne kò wèém xg'aekum ēem koe qõò.

Jeso ba ko khóè tsara káà tcgái tsara kúru tsara qãè

27 Eēm Jeso ba ēe koe guu a ko qõò ka tsara ko káà tcgái tsara khóè tsara xùri Me, a q'au a ko máá: “Thõò-xama máá tsam m, Dafitem ka Tsgõose-coa Tseè,” témé.

28 Eēm ko nquum q'oo koe tcãà ka tsara ko gaa tsara káà tcgái tsara khóè tsara hàà cgae Me, Me tēè tsara a, a máá: “Dtcòm tsao ko qaria ner úúa

sa, nc̄ēe gúùà ner gha kúrú di i?” témé. Tsara xōa Me a máá: “Eè, X'aigàè,” témé.

²⁹ Me nx̄aska tcgáíá tsara qgóó, a ba a máá: “Gatsao di dtcòman khamaga mée i ma kúrúse,” témé.

³⁰ I gatsara di tcgáían xgobekg'amse. Me Jeso ba qarika dqàè tsara a, a máá: “Bòò mée tsao naka i táá cúí khòè ga nc̄ēs gúù sa q'ãa guu!” témé.

³¹ Igabaga tsara kò qòò, a síí Gam di tchòan wèem xg'aekum ãem koe xàà.

Jeso ba ko khòem kg'ui tama ba qãèkagu

³² Eè tsara kòò qòò kam kò dx̄awa tc'ëean ka tcãàèa a kg'ui tamam khòè ba Jesom koe óágaè.

³³ Eè i ko gaa dx̄awa tc'ëean xhàiguè kam kò gaam khòem ãe kò kg'ui tama ba kg'ui. Zi kò xg'ae zi area, a zi a máá: “Nc̄ēeta iis gúù sa qanega Iseraele koe kúrúse tama!” témé.

³⁴ Igaba xu kò Farasai xu máá: “Dx̄awa tc'ëean dim tc'ãà-cookg'aim cgoam ko dx̄awa tc'ëean xhàigu,” témé.

Tséé-kg'aoa nea cg'orò o

³⁵ Me kò Jeso ba wèé xu x'áé-dxoo xu koe h̄éé naka x'áé-coa xu koe h̄ééth̄éé qòòa te, a ba a gane di còrè-nquuan koe xgaa-xgaa, a kò x'aiian di qãè tchòan khòè ne xgaa-xgaa, a ba a kò wèés tcì sa h̄éé naka wèés thòò sa h̄ééth̄éé tsoò.

³⁶ Eè ko xg'ae zi bóò kam kò thòò-xama máá zi, ntcãa-ntcãàè ne kòò, a ne a kò káà hùì ne e khama, kòre-kg'ao ba úú tama zi ghùu zi khama ma.

³⁷ Me nx̄aska Gam di xu xgaa-xgaase-kg'ao xu bìrí a máá: “Tcuèè gha gúùà ne kái i, igaba i tséé-kg'aoan cg'orò o.

³⁸ Ke xao tcuùs dim X'aiga ba dtcàrà, nakam tséé-kg'aoan tsééa óá naka i hàà tcuù,” témé.

10

Jeso ba ko Gam di xu xгаа-xгааse-kg'ao xu tsééa tcg'òó

(Mk 3:13-19; Lk 6:12-16)

¹ Me kò Jeso ba Gam di xu xгаа-xгааse-kg'ao xu 12 xu Gaam koe tciia óá, a ba a dxãwa tc'ëean xhàigu di qarian máà xu, naka wèé zi tcìi-kg'ám zi hěé naka wèé zi thõò-kg'ám zi hěéthěé qãèkaguan di i.

² Ncěea kò cg'õèan x'áè úú-kg'ao* xu 12 xu di ga a. Tc'ãà di ba kò Simonem ncěe kò Petere ta ma tciìe me e, naka gam ka qõesem Anterea ba hěé, naka Sebetem ka cóásem Jakobo ba hěé, naka gam ka qõesem Johane ba hěé,

³ Filipi ba hěé naka Baretolomaio ba hěé, Tomase ba hěé naka Mataiom mari xg'ae-xg'ae-kg'ao ba hěé, Alefaiom ka cóásem Jakobo ba hěé naka Tadaio ba hěé,

⁴ Simonem ncěe kò tòókuan x'ãà máá ba hěé naka Jutasem Isekariote ba hěéthěé e, ncěe kò khòè ne tshàu q'oo koe tcãà Me ba.

12 xu x'áè úú-kg'ao di tsééa ne

(Mk 6:7-13; Lk 9:1-6)

⁵ Nxãa xu 12 xum kò Jeso ba ncěe x'áè-kg'áman cgoa tsééa tcg'òó, a máá: “Táá tãá zi qhào zi di qgàian koe síí guu, naka táá x'áè-dxooan Samaria ne di ka c'ëean koe ga tcãà guu.

* **10:2: x'áè úú-kg'ao** - Gerika sa ko “apostolo” témé.

⁶ Igaba méé xao Iseraele di ne khóè ne koe qǒò, ncēe aagusea ghùuan *khama* ii ne.

⁷ Naka xaoa ēe xao xóé a ko qǒò ka, ncēe kg'uiian xгаа-xгаа naka máá: 'Nqarikg'ai di x'aia nea cúu u!' témé.

⁸ Eē ko tsàa ne kg'ǒèkagu, ēe x'óóa ne ghùì, gane ēe lepero dis tcìis di ne q'ano-q'ano, dxāwa tc'ēean xhàigu. Surutakaguè tamase xao máàèa hāa, ke xao kg'ama c'ēe ne surutakagu tamase thēé máà.

⁹ Táá xao c'ēe mari x'ǒà ga qòè guu.

¹⁰ Gaxao dis qǒòs koe méé xao táá dtcòbèan ga, kana cām tsara qgái tsara igaba, kana nxàboan ga igaba, kana dqàbian ga igaba sèè guu. Tséé-kg'ao ba gam di tc'ǒoan ka kg'anoèa hāa ke.

¹¹ “Wèém x'áé-dxoo ba kana x'áém ēe xao ko tcāam koe méé xao khóèan kg'ano-kg'anosa qaa, naka gaan di x'áéan koe hāa naka nxāakg'aiga síi gaa koe tcg'oa.

¹² Eē xao kòo x'áém koe tcāa ne méé xao tsgámkagu me.

¹³ A ncēè x'áém kò kg'ano-kg'anosa ba ii, ne méé i gaxao di tòókuan gaam koe hāa, igaba ncēè gatàm kò ii tama ne méé i gaxao di tòókuan kàbise cgae xao o.

¹⁴ A ncēè c'ēe khóè ga kò qāèse hàakagu xao o tama, kana gaxao di kg'uiian komsana tama, ne méé xao gaam x'áém koe kana x'áé-dxoom koe tcg'oa naka xaoa nqàrèa xao di tsharàn qāè-qāè.

¹⁵ Tseeguan kagar ko bìrí xao o a ko máá: xgàrakuan dim cām kam gha gam x'áé-dxoo ba Sodoma hēè naka Gomora hēéthēé ka kaisa xgàrakuan hòè.

*Xgàrakuan hààko kúruše e
(Mk 13:9-13; Lk 21:12-17)*

¹⁶ “Bóò, Tíí ra ko ghùu zi khama ma ncuutshaan xg'aeku koe tsééa úú xao o. Gaa domka méé xao nxãaska tc'ëega ii cg'aoan khama ma, naka xaoa tcíbí zi khama ma tc'aua hãa.

¹⁷ Igabaga méé xao khóè ne koe kòrese, qáé xao o ne gha a qhàis cookg'ai koe úú xao o, a gha gane di còrè-nquuan koe xg'ám xao o ke.

¹⁸ Xao gha Tíí domka *c'ëe xu* tc'ãà-cookg'ai xu koe hëé naka x'aiga xu koe hëéthëé tcéèa úúè, a gha gaxu cookg'ai koe hëé naka tãá zi qhàò zi di ne cookg'ai koe hëéthëé Tíí ka nxàea tseegukagu.

¹⁹ Igaba ãe ne kò ko gaxu tshàu q'oo koe tcãà xao o ne méé xao táá káise tc'ëe-tc'ëese guu, dùú sa xao gha kg'ui sa, kana nta xao gha ma nxàe si sa, ãe xao gha kg'ui sa xao gha ãem x'aèm ka máàè ke.

²⁰ Gaxao tama xao gha ko kg'ui khama, igaba gaxao ka Xõòm dim Tc'ëe Me e gha ii, ãe gha ko gaxao koe kg'ui ba.

²¹ “Khóè ba gha qõese ba x'oos koe tcãà, me xõò ba gam dim cóám ka gataga hëé, i gha cóán gaan di xõòan ntcoe, a gha cg'õo o.

²² Xao gha Tiri cg'õèan domka wèé khóèan ka hòrèè. Igaba gaam ãe gha qarika téé a chõò-q'oos koe síí ba gha kgoaraè.

²³ Eë c'ëem x'áém koe xao kò ko xgàràè ne méé xao c'ëem za bèea síí. Tseegua ner ko bìrí xao o a ko máá: X'áé-dxoo xu Iseraele di xu koe qõoatean cgoa xao xg'ara tite, Me gha nxãakg'aiga síí Khóèm dim Cóá ba hàà.

²⁴ “Xgaa-xgaase-kg'ao ba gam dim xgaa-xgaa-kg'aom ka tc'amaka hãa tama, kana qãà ba gam ka

q'òòsem ka tc'amaka hãa tama.

²⁵ Tc'ãò a i hãa, xгаа-xгааse-kg'aom ga gaam dim xгаа-xгаа-kg'aom khama ii sa, me qãà ba gaam ka q'òòsem khama ii. X'áém dim tcúúm kò ko Belesebule ta ma tciè ne, ne gha gaam x'áém di ne nxãaska ntama cg'ãèse tciè!

Dù ba q'áo sa
(Lk 12:2-7)

²⁶ “Ke táá q'áo ne guu. Wèés gúùs ãe chómsea hãa sa gha xgòre-kg'aiè, si gha wèés tchõàs chómsea sa nxãese ke.

²⁷ Eër ko ntcúúan q'oo koe bìrí xao o gúúan méé xao x'àán q'oo koe nxàe. Naka ãe xao kóm si ko c'amà hãase nxàèè sa méé xao nquuan tçobe koe kgoarasea hãase nxàe.

²⁸ Táá méé xao *khòè ne* ãe ko tc'áró ba cg'õo, igaba tc'èe ba ne gha cg'õo di qarian úú tama ne q'áo guu. Igaba méé xao *Nqarim* ãe tc'áró ba hëé naka tc'èe ba hëéthëé gha chõò tamas c'ees dxãwam dis koe kaàkagu di qarian úúa hãa ba q'áo.

²⁹ A nxãe tsarà sara gáé cúím mari-coam cgoa x'amàè tama? Igabas cúís ga sa gatu ka Xõòm tc'èe tamase, góman koe tcheèa hãa tite.

³⁰ I gataga wèé c'õòan tcúúa tu di ga nxaráèa.

³¹ Ke táá q'áo guu. Kái zi nxãe tsarà zi ka tu kaisase cgáé tu u ke.

Nxàese sa hëé naka xqase sa hëéthëé e
(Lk 12:2-7)

³² “Khama wèém khòèm ãe ko khòè ne cookg'ai koe Tíí ka nxàese bar gha Tíí igaba Tirim Xõòm nqaririk'ai koe hãam cookg'ai koe nxàea tcg'òó.

³³ Igaba dìim wèém ãe ko khòè ne cookg'ai koe xoase Te bar gha Tíí igaba Tirim Xòòm nqarikg'ai koe hãam cookg'ai koe xoaseè.

Tòókus tamase igaba ntcàu ba
(Lk 12:51-53; 14:26-27)

³⁴ “Táá tc'ëea máá, nqõómkg'ai koer ko hàà tòókuan óá, ta tc'ëea guu. Hààr tòókuan óá tama, igaba ntcàu me e.

³⁵ Hààra Raa,
hààr gha khòè ba kabi ka,
me gam ka xòòm cgoa táá kómku,
si cóá sa gas ka xòòs cgoa táá kómku,
si c'uìse-coa sa c'uìses cgoa táá kómku ka.

³⁶ I gha khòèm di cg'õo-kg'aoan
gam dim x'áém di ne khòè ne ii.

³⁷ “Wèém ãe xòò ba kana xòò sa kaisase Tíí ka ncàma ba kg'ano Te tama. Me wèém ãe gam dim cóá ba kana cóá sa kaisase Tíí ka ncàma ba kg'ano Te tama.

³⁸ Me dìim wèém ãe gam dim xgàu ba sèè naka xùri Te tama ba kg'ano Te tama.

³⁹ Dìim wèém ãe ko gam dis kg'òè sa qarika qaa ba gha aaguse cgaeè si, me gha dìim wèém ãe ko Tíí domka gam dis kg'òès ka aaguse cgaeè ba gha hòò si.

Suruta ne
(Mk 9:41)

⁴⁰ “Wèém ãe ko qãèse hààkagu xao o ba ko Tíí ga Ra qãèse hààkagu, Me ko dìim wèém ãe ko qãèse hààkagu Te ba qãèse hààkagu ãe tsééa óága Tea ba.

⁴¹ Dìim wèém ãe ko porofiti ba qãèse hààkagu, porofiti me e domka ba gha porofitian ko máàè surutan hòò. Me gha dìim wèém ãe ko tchànóm

khòe ba qãèse hààkagu, tchànóm khòe me e domka ba tchànóm khòem ko máàè surutan hòò.

⁴² Tseeguan kagar ko gataga bìrì xao o a ko máá: Dìím wèém ãe ko qgàisa tshàan dis kubis igaba ncãe ne cg'aré ne ka c'èe ba máà, Tirim xгаа-xgaase-kg'ao me e domka ba gha tseeguan kaga gam di surutan hòò.”

11

Jeso ba hãe naka Johanem tcguù-tcguu-kg'ao ba hãéthãe e
(Lk 7:18-35)

¹ Eãm ko Jeso ba Gam di xu xгаа-xgaase-kg'ao xu 12 xu x'áèa xg'ara, kam kò ãe koe guu a qõò, síím gha Galilea di xu x'áé xu koe khòe ne xгаа-xгаа, a *Nqarim di kg'uian* bìrì ne ka.

² Me Johane qáé-nquus koe hánase Krestem ko kúrú zi tséé zi ka kóm, a ba a kg'uian gam di tsara xгаа-xgaase-kg'ao tsara cgoa tsééa úú,

³ síí mée tsara tèè Me naka máá: “A Tsáá ga Tsia ncãe ga ko koma hàà Tsi kana mée xae c'èem khòe ba nqòò?” témé.

⁴ Me kò Jeso ba xға tsara, a máá: “Qõò naka síí Johane ba bìrì ãe tsao ko kóm a ko bóò sa:

⁵ Ncãe káà tcgáí ne ko bóò, ne ko ãe kò qõò tama ne qõò, ne kò lepero dis tcìis di ne qãèkaguè, ne ko ãe kóm tama ne kóm, ne ãe kò x'óóa hãa ne ghùie, ne ko ãe dxàua hãa ne qãè tchõàn xгаа-xгааè.

⁶ Ts'ee-ts'ee kg'aièa baa khòem ãe gam di dtcòman Tíí koe tcgàba tite ba *ncãe khòem ko kuri ma nxõás koe ma tcgàba a cg'áé khama*,” tam mée.

7 Eẽ tsara ko qõò kam kò Jeso ba tshoa-tshoa a xg'ae zi cgoa kg'ui Johanem ka a máá: “Tchàa-xgóòs koe tu kò ko qõò ka tu kò sí dùú sa bóò? Tc'áán ka ko ntcãa-ntcãaèm tc'áà baa kò ii? *Eẽ-ẽe*.

8 Nxãas tamás kò ii ne tu kò ko sí dùú sa bóò? Khòèm xaam qgáí ba hãna baa? *Eẽ-ẽe*, khòe ne ẽe xaa qgáían ko hãa nea x'aigan di nquuan koe hãa.

9 Kháé dùú sa tu kò nxãaska sí ko bóò? A porofiti baa? Eè, bìrí tu ur ko, porofitim ka tc'amaka hãa me e.

10 Ncẽe ba gaam ka i góáèa hãam ga me e, a ko máá:

'Bòò, Tirim tchõà xàà-kg'ao bar gha

Tsáá cookg'ai koe tsééa úú,

ncẽe gha sí Tsarim dàò ba

kg'ónòa máá Tsi ba,'

ta mééèa ba.

11 Tseegukar ko bìrí tu u, a ko máá: Eẽ khòe zi ka ábàèa hãa xu ka x'áísea hãa ba káà me e, Johanem tcguù-tcguu-kg'aom kam kaia hãa sa. Igaba gam ẽe nqarikg'ai di x'aian koe cg'aré ii ba gam ka kaia hãam ga me e.

12 Johanem tcguù-tcguu-kg'aom di cáman koe guu a ncẽem x'aèm koe hààs koe i kò nqarikg'ai di x'aian qarian cgoa qgóókua, ne ko qarís di ne khòe ne qarian cgoa sée e.

13 Porofiti xu wèè xu hẽé naka *Moshem di* x'àèan hẽéthẽéa kò ko porofita khama, me sí nxãakg'aiga Johane hàà.

14 A ncẽes gùú sa tu kò dtcòm kg'oana ne, gam Johane ba Elijam ga me e, ncẽe *Nqarim kò nqòòkagu tua ba* hààm gha sa.

15 Eẽ tceean úúa hãa ba méém kóm.

16 “Igaba Ra gha kháé ncēm x'aèm dis qhàò sa dùús cgoa nxará xg'ae? Kg'amaga i cg'aré cóán khama ii, ncēe gúuan ko x'amáguè qgái koe hãa a ko tciiku u, a ko máá:

17 ‘Fulutuan ta kò ciia máá tu u,
tu kò táá ntcãà,
ta kò gataga x'ooan di ciian nxàè,
tu kò táá kg'ae,’
témé.

18 Johanem ko hàà kam kò tc'õó tama kana kg'áà tama, ne kò máá: ‘Dxãwa tc'ëea nem úúa,’ témé khama.

19 Igabam kò Khóèm dim Cóá ba hàà, a ko tc'õó a ba a ko kg'áà, ne kò máá: ‘Bòò, tc'õó-kg'aom ncēe ba, a kg'áà-kg'aom gōéan di ba, mari xg'ae-xg'ae-kg'aoan hēé naka chibi-kg'aoan hēéthēé dim tcárà ba,’ ta méé. Igaba i ko q'ãan di tc'ëean gaan di kúrúse-kg'áman ka tchàno o sa x'áise.”

*X'áé-dxoo xu gaxu di chìbian koe tcóóse tama xu
(Lk 10:13-15)*

20 Me Jeso ba nxãaska tshoa-tshoa a ba a x'áé-dxoo xu, ncēe kái-kg'aise zi Gam di zi x'ái zi are-aresa zi gaxu koe kúrúsea xu dqàè, táá xu kò gaxu di chìbian koe tcóóse khama, a ba a máá:

21 “Haò, cg'ãè i gha ii tsáá ka Korasineè! Cg'ãè i gha ii tsáá ka Betesaidàè! Are-aresa zi x'ái zi ncēe ko gatsao koe kúrúsea zi kò Ture hēé naka Sitone hēéthēé koe kúrúsea hãa ne ne ga kò ncìse gane di chìbian koe tcóósea, a saka di qgáían hãa, a tháúan tcgáùsea.

22 Igabar ko bìrí tsao o a ko máá: ‘Xgàrakuan dim cám ka tsara gha Turea tsara Sitonea tsara subu xgàrakuan hòò gatsao dian ka,’ témé.

23 A ncēe tsáá ka, Kaperenaume tseè! Ncēè x'ái zi are-aresa zi tsáá koe kúrúsea zi kò Sodomam koe kúrúsea nem ga ko ncēeska qanega hàna. Gaa domka tsi gha kaisase nqãaka xòóè, x'óóa ne khòè ne dim qgàm koe, nqarìkg'ai koe tsi gha ghùì a úúè, ta tsi tc'ēea igaba.

24 Igabar kò bìrì tsi a ko máá: Xgàrakuan dim cáím kam gha Sodoma ba subu xgàrakuan hòò tsarian ka, témé,” tam Jeso ba méé.

Tí koe tu hàà naka sãa
(Lk 10:21-22)

25 Eēm x'aèm kam kò Jeso ba nxàè a máá: “Dqom̄ Tsir ko, Aboè, X'aiga Tsi, nqarìkg'ai hēé naka nqõómkg'ai hēéthēé di Tsi, ncēe zi gúù zi Tsi kò tc'ēega ne hēé naka xгаа-xgaasea hãa ne hēéthēé chóm-kg'aia hãa, a Tsi a kò ēe cg'aré ne xгаа-xgaase tama ne* x'ái zia hãa khama.

26 Eè, Aboè, ncēea Tsi kò ma ncàmà hãa ga a khama.

27 “Wèé zi gúù zi Ra Tirim Abom ka máàèa, i cúí khòè ga Cóa ba c'úùà, Xõòm oose, i cúí khòè ga Xõò ba c'úùà hãa, Cóásem oose, naka wèém ēe Cóm ka nxará tcg'òóèa ba hēéthēé e, gaam koem gha Cóa ba Xõò ba x'ái ka ba.

28 “Hàà tu Tí koe gatu wèé tu ēe xhõea a ko tààè tu, sãakagu tu ur gha ke.

29 Sèè tu Tiris joko sa naka gatu ka xgàm, naka tua Tí koe xгаа-xgaase. Tí Ra kgàea hãa a ko cg'aré-cg'arese, a Ra a tcáóa Te koe tc'aua, tu gha nxãaska sãa-q'ooan hòò gatu di i.

* **11:25:** *ēe cg'aré ne xгаа-xgaase tama ne* - Gerika sa ko máá: “cg'aré ne cóá ne,” témé.

³⁰ Tiris joko sa xhóà-xhóà si i, si xgàms Tiri sa subu si i khama.”

12

Jeso ba Sabata dim X'aiga Me e

(Mk 2:23-28; Lk 6:1-5)

¹ Eëm x'aèm kam kò Jeso ba maberean dim xháràm q'oo koe ko Sabata dim cáím ka qõò. Gam di xu xгаа-xгааse-kg'ao xu kò xàbà hãa ka xu kò nxãaska tshoa-tshoa a maberean tc'áró khóá a tc'õó.

² Igaba ãe xu ko Farasai xu ãe sa bóò, ka xu kò bìrí Me a máá: “Bóò! Tsari xu xгаа-xгааse-kg'ao xu ko Sabata dim cáím ka x'áèan koe kgoara mááè tama sa kúró,” témé.

³ Igabam kò Jeso ba bìrí xu a máá: “Qanega xao gáé nxará ta ga hãa Dafitem xg'ao kúró sa, gabá hëé naka gam ka c'ëa xu hëéthëé kò xàbà hãa ka?”

⁴ Nqarim dim nquum koem kò ma tcãà, a ba a gam ka c'ëa xu cgoa ts'ee-ts'eekg'aièa péréan tc'õó, ncëe peresiti xu ka cúí ko tc'õóè e, gabá hëé naka ãem kò hãa cgoa xu hëéthëé kò tc'õóan gaan di kgoara mááè tama a.

⁵ Kana xaoa qanega Moshem di x'áèan koe nxará ta ga hãa, Sabata dim cáím ka xu kò peresiti xu tempelem q'oo koe Sabata dim cáím ba táá tcom, igaba xu kò táá chibi-chibiè sa.

⁶ Bìrí xao or ko a ko máá: C'ëes gúùs tempelem ka kaia sa ncëe koe hàna, témé.

⁷ *Nqarim di* kg'uia ne ko máá: ‘Thõò-xama-máákua ner ko qaa, dàòà-máákuan ka tamase,’ témé. Ncèè tseegukaga xao kò q'ana ncëes gúùs ko

nxàe sa ne xao ga kò khòe ne ncêe chibi úú tama ne, chibi-chibi naka xgàra tama.

⁸ Khòem dim Cóa ba Sabata dim cárn dim X'aiga Me e khama,” tam méé.

*Khòem nq̄ara x'òà hãa ba
(Mk 3:1-6; Lk 6:6-11)*

⁹ Eẽm q̄gáim koem kò guu a gane dim còrè-nquum koe síi tcãà.

¹⁰ Gaa x'ae kagam kò nq̄ara tshàua hãam khòe ba gaa koe hàna. C'êe xu khòe xu kò hàna a xu a ko dàòan qaa, Jeso ba xu gha chibi-chibi di i, khama xu kò tèe Me, a máá: “A x'áèan koe i kgoaraèa Sabata dim cárn ka khòèan q̄èkagua ne?” ta méé.

¹¹ Me bìrí xu a máá: “Kháé ncèe gaxao ka c'ẽem kò cúis ghùu sa úúa, si Sabata dim cárn ka hãém q'oo koe cg'áéa tcãà ne, a cuiskaga baa q̄góó si naka tcg'òó sia hãa tite?”

¹² Nta noose ba khòe ba ghùuan koe cg'áé baa! Gaa domka i x'áèan koe kgoaraèa Sabata dim cárn ka q̄èan kúrúa ne,” tam méé.

¹³ A ba a nxãaska gaam khòe ba bìrí a máá: “Tchoanà tshàua tsi,” témé. Me khòe ba tchoanà a, i tshàua ba k̄abise a q̄èa xg'ara a c'ẽean khamaga ii.

¹⁴ Igaba xu kò Farasai xu tcg'oa, a xu a kàan qaa, ntama xu gha ma Jeso ba cg'òo di i.

Nq̄arim nxará tcg'òóa mááseam Qãà ba

¹⁵ Eẽm ko Jeso ba bóòà q'ãa kàa nem ko kúrúa mááè sa kagam kò ãem hànãm q̄gáim ba tcg'oara guu. Zi kái zi xg'ae zi xùri Me, Me wéèa ne kg'òèkagu.

¹⁶ A ba a q'ãa-q'ãa ne, táá ne gha c'êe ne bìrí, dìi Me e sa ka.

17 Ncēes gúù sam kò kúrú, porofitim Isaiam kò kg'uia gúùan gha nxãasega hàà tseegukaguè ka, ncēm kò máá:

18 “Bòò, Ncēea tirim Qãàm ga Me e, nxárár tcg'òóa hã ba, ncēer ncàma ba, ncēe Gam kar ko qãè-tcao ba.

Tirim Tc'ēe bar gha Gam koe tòó, Me gha tchànoan ka *nqõóm di zi qhàò zi bìrí.*

19 Khóèan cgoam mēékua hãa tite kana q'aua hãa tite, i cúí khòè ga dòma ba dàòan q'oo koe kóma hãa tite.

20 Nãiseam tc'áà bam khõá tite, a ba a x'óó kg'oanam lampi dqùì ba ts'íría hãa tite, a ba a gha tchànoan tcg'òó tcúúkagu.

21 Gam dim cg'õèm koe zi gha *nqõóm di zi qhàò zi gazi di nqòòan tòó,* témé ka.

*Jeso ba ko Belesebulem ka xгаа-xгаа
(Mk 3:20-30; Lk 11:14-23)*

22 Nxãaska ne kò khòè ne dxãwa tc'ēean ka tcãèeam khòè ba Gam koe óá, ncēe kò bóò tama a kg'ui tama ba, Me kò Jeso ba qãèkagu me, me kg'ui a bóò.

23 Zi kò wèé zi xg'ae zi area, a zi a máá: “A ncēe ba Dafitem ka Tsgõose-coam gabàa?” témé.

24 Igaba ēe xu ko Farasai xu ncēes gúù sa kóm ka xu kò máá: “Ncēm khòè ba ko Belesebulem ncēe dxãwa tc'ēean dim tc'ãà-cookg'aim di qarian cgoa cúí ga dxãwa tc'ēean xhàiaгу!” témé.

25 Igabam kò Jeso ba gaxu di tc'ëean q'ana khamam kò bìrí xu a máá: “Wèés x'ais ãe q'aara hãa sa gha kaà, i gha x'áé-dxooan kana nquuan ãe q'aa-q'aasea hãa a, táá gaicara hãa.

26 A ncèè satanam kò satana ba xhàiaigu, nem gaam igaba q'aara. Ntama i gha kháé nxãaska gam di x'aian hãa?

27 A ncèè tí kò Belesebulem di qarian cgoa dxãwa tc'ëean xhàiaigu, ne ia ko gaxao di khóean dìim cgoa xhàiaigu u? Gaa domkaga ne gha gaxao di ne khòe ne chibi-chibi xao o a ãe xao ko kg'ui sa tseegu tama sa x'ái xao o.

28 Igaba ncèè Tí kò ko dxãwa tc'ëean Nqarim dim Tc'ëem cgoa xhàiaigu, nes ko nxãa sa Nqarim di x'aia ne gatu koe hààraa sa x'ái.

29 “Ka ba gha khòe ba ntama ma qarim khòem dim nquum koe tcãa, a gam di zi gùu zi ts'ãa, kg'aia méem ãem khòem qari ba qáéa ntcòo. Nxãaska cúigam gha nquua ba q'oo koe tcãa a gam di zi gùu zi ts'ãa.

30 “Gaam ãem Tí cgoa hãa tama ba q'aumana Tea, me gaam ãem Tí cgoa xg'ae-xg'ae tama ba ko tsai-tsai.

31 Khama Ra ko bìrí tu u a ko máá: Khòe ne gha wèés chibi sa hãe naka wèés cg'ãès gùus Nqarim ka ne ko kg'uis ka hãethãe qgóóa mááè, igaba ne cuiskaga cg'ãès gùus Tc'ëem ka ne ko kg'uis ka qgóóa mááè tite.

32 Me wèem khòem ãe ko Khòem dim Cóám ka cg'ãèse kg'ui ba gha qgóóa mááè, igaba wèem khòem ãe gha Tcom-tcomsam Tc'ëem ka cg'ãèse kg'ui ba qgóóa mááè tite, ncëem x'aem koe igaba kana hààkom x'aem koe ga igaba,” tam méé.

*Hii sa hēé naka tc'ároa sa hēéthēé e
(Lk 6:43-45)*

³³ “Qāès hii sa tsi kò úúa ne tsi gha qāè tc'ároan hòò, a tshúùs hii sa úúa ne gha tshúù tc'ároan hòò. Hii sa ko gas di tc'ároan ka xáma q'āaè khama.

³⁴ Cg'aosan di tu cóá tuè, ncèè cg'āè cau tu kò ii ne tu gha ntama qāè zi gúù zi nxàè? Dùús wèés ēe tcáoos koe cg'oèa hāa sas ko kg'ám sa nxàea tcg'òó ka.

³⁵ Qāèm khòè ba ko gam di qāèan koe guu a qāè zi gúù zi tcg'òó, me ko cg'āè caum khòè ba gam di cg'āè cauan koe guu a cg'āè zi gúù zi tcg'òó.

³⁶ “Igabar ko birí tu u a ko máá: Xgàrakuan dim cám ka ne gha khòè ne cg'āèm kg'uim wèém ēe ne kò kg'uia hāam ka xɔara máase.

³⁷ Tsari kg'uian ka tsi gha tchàno iise bóòè, a tsi a gha tsari kg'uian ka chibi-chibi a xgàraè khama,” tam méé.

*Jonam dis x'ái sa
(Mk 8:11-12; Lk 11:29-32)*

³⁸ Xu kò nxāaska c'ēe xu x'áè xgaa-xgaa-kg'ao xu hēé naka Farasai xu hēéthēé xu birí Me a máá: “Xgaa-xgaa-kg'ao Tseè, *are-aresas* x'ái sa xae Tsáá koe bóò kg'oana,” témé.

³⁹ Igabam kò xɔa xu a máá: “Qhàòs ncēe cg'āè cau a cg'ára di sa ko *are-aresas* x'ái sa qaa. Igabas cúis x'áis ga sa x'áíèa hāa tite, porofitim Jonam dis x'áis cúis oose.

⁴⁰ Eēm xg'ao ma Jona ma nqoana cáman hēé naka nqoana ntcúúan hēéthēé kiam x'aùm ncāa q'oo koe hāa khamagam gha gataga Khòèm dim Cóá ba nqoana cáman hēé naka nqoana ntcúúan hēéthēé nqõóm ka nqāaka hāa.

⁴¹ Xgàrakuan dim cáim ka xu gha khòe xu Ninefe di xu tēe a téé, a gha ncēes qhàò sa chìbi-chibi. Jonam di xгаа-xgaan koe xu kò guu a gaxu di chìbian koe tcóose khama. Me ncēeska Jonam ka kaia ba ncēe koe hàna.

⁴² X'aigas Sheba di sa gha xgàrakuan dim cáim ka tēe a téé, a ncēes qhàò sa chìbi-chibi, nqõóm chõò-q'oo koes kò guu a ko hàà Solomonem di tc'ēegan komsana khama. Igaba bóò, Solomonem ka kaia ba ncēeska ncēe koe hàna.

*Dxāwa tc'ēean di kabisean ka
(Lk 11:24-26)*

⁴³ “Eē i ko dxāwa tc'ēean khòem koe tcg'oa, ne i ko c'òòà qgálan koe qõò, a síi sãa i gha qgálan qaa, a ncēe hòò o tama i kò hãa ne

⁴⁴ i ko nxāaska bìrìse a máá: ‘Tirim nquum ēer guua hãam koer gha kabise,’ témé, a ēe i kò hàà nquu ba bóò me káà gúù ii, a xgàia q'ano-q'anoèa, a qãèse kg'ónòèa,

⁴⁵ ne i ko nxāaska qõò a síi 7 tc'ēean sèe ncēe gaan nqáéase cg'ãè tc'ēe e a hàà cgoa, i hàà tcãà a ia a gaa koe x'ãè. Si ēem khòem dis téé-q'oo sa hàà kaisase cg'ãè kg'aiaka dis ka. Ncēeta ga i gha qhàòs ncēe cg'ãè caus ka ii,” tam méé.

*Jesom ka xõò sa hēé naka Gam ka qõese ga xu
hēéthēé e
(Mk 3:31-35; Lk 8:19-21)*

⁴⁶ Eēm Jeso ba qanega hãa a ko xg'aes cgoa kg'ui, ka ne kò xõò sa hēé naka qõese ga xu hēéthēé ne tchàa za hàà téé, a ko dtcàrà kg'ui cgoa Me ne gha sa.

47 [C'ěem khòè ba kò bìrí Me a máá: “Bòò, saò sa hěé naka Tsáá qōe ga xu hěéthěéa tchàa za tēe, a ko dtcàrà kg'ui cgoa Tsi ne gha sa,” témé.]

48 Igabam kò xoa me a máá: “Dìi sa tiris xōò sa, i dìin Tíi qōea?” témé.

49 A ba a Gam di ne xgaa-xgaase-kg'ao ne nxáá a máá: “Bòò, ncěea Tiris xōòs ga si i, a Tíi qōe ga ne ne e.

50 Wèém khòèm ěe ko Tirim Xōòm nqarikg'ai koe hànám ko tc'ěe sa kúrú ba Tíi qōem ga me e, a Tíi qōes ga si i, a gataga Tiris xōòs ga si i khama,” témé.

13

Xhàrà-kg'aom dis sere-sere sa

(Mk 4:1-9; Lk 8:4-8)

1 Eěm cárn kagam kò Jeso ba nquum q'oo koe tcg'oa, a ba a síi tshàam-kg'ám koe ntcōó.

2 Kái ne khòè ne kò hàà cgae Me, khamam nxãaska dxòrom q'oo koe tcàà a gaa koe ntcōó, si wèes xg'ae sa tshàam-kg'ám koe téé.

3 Kam ko kái zi gùù zi sere-sere zi cgoa bìrí ne a máá:

“Bòò, c'ěe x'aè kam kò xhàrà-kg'ao ba qōò a síi xhàrà.

4 A ěem kò xhàrà ka i kò c'ěe cgùrian dàòm qàe koe tcheè, zi tsàrá zi hàà tc'ōó o.

5 I c'ěe cgùrian nxōá-kg'ai di qgàlan koe tcheè, ncěe kái góman kò kàà a koe. I kò kúúga qháése tsom, góma ne kò kaisa tama khama.

6 Igaba ěes ko cárn sa qaò ka i kò gaa tsoman dào. A i a kò tobe ga i kò úú tama khama nqai.

7 I c'ěe cgùrian dxàman hàna qgái koe tcheè, i dxàman kai, a chúú-chuu u.

⁸ I c'ěe cgùrian qãè góman koe tcheè, a i a tc'õoan kúrú, i c'ěean 100 q'oro kúrúse, i c'ěean 60 q'oro kúrúse, i c'ěean 30 q'oro kúrúse.

⁹ “Eě tceean úúa hãa ba méém kóm,” tam Jeso ba méé.

*Jesom ko dùús domka sere-sere zi ka kg'ui sa
(Mk 4:10-12; Lk 8:9-10)*

¹⁰ Xu kò nxãaska xgaa-xgaase-kg'ao xu hàà, a tềè Me a máá: “Dùús domka Tsi ko sere-sere zi cgoa kg'ui cgoa ne?” témé.

¹¹ Me xõa xu a máá: “Gaxaoa máàèa, chómsea zi kàa zi nqarikg'ai di x'aian di zi xao gha q'ãa sa, igaba ne gane máàè e tama.

¹² Wèém khòèm ěe úúa hãa ba gha káían máàè, a ba a gha kaian úú khama. Igaba wèém ěe gúù úú tama ba, ěem úúa hãa gúù-coan gam gha sée cgaeè.

¹³ Gaa gúù domkagar ko sere-sere zi cgoa kg'ui cgoa ne,

bóòan kaga ne bóò tama,
a ne a kóman kaga kóm tama,
a kóma q'ãa ga hěé tama khama.

¹⁴ “Gatà iis gúùs ka i kò Isaiam di porofitan gane koe tseegukaguè, *ncěem kò Nqari ba máá:*

‘Kóm tu gha, igaba tu kóma q'ãa tite,
a tu a gha bóò, igaba tu bóò q'ãa tite.

¹⁵ Ncěe ne khòè ne di tcáóa nea c'óò hãa,
i ko gane di tceean tshúù-xamse kóm,

ne tcgáía ne tcěekg'ama khama,
nxãasega ne gha táá tcgáía ne cgoa bóò,

a táá tceea ne cgoa kóm,
a táá tcáóa ne cgoa kóma q'ãa,

a ne a táá Tíí koe kabise,
Ra qãèkagu ne ka,’

ta ko méé e.

¹⁶ Igaba i gaxao di tcgáian ts'ee-ts'eekg'aièa, bóò i ko khama, naka tceea xao ga hēéthēéa ts'ee-ts'eekg'aièa, kóm i ko khama.

¹⁷ Tseegukar ko bìrí xao o a ko máá: Kái porofitian hēé naka tchàno khóèan hēéthēéa kò bóò kg'oana, ēe xao ko gaxao bóò sa, igaba i kò táá bóò si, a kò kóm kg'oana ēe xao ko gaxao kóm sa, igaba i kò táá kóm si.

*Jeso ba ko xhàrà-kg'aom dis sere-sere sa nxàea tchàno-tchano
(Mk 4:13-20; Lk 8:11-15)*

¹⁸ “Ke xao nxãaska komsana xhàrà-kg'aom dis sere-sere sa.

¹⁹ Gane ēe x'aian dim kg'ui ba ko kóm, igaba kóma q'ãa me tama nea dàòm qàe koe xhàràèa cgùrian khama ii ne ne e. Gaam cg'ãèm *ncēe dxãwa ii ba* ko hàà a hàà gane tcáo koe xhàràèa sa ntcàua tcg'òó ne.

²⁰ A ncēe nxõán hàna qgái koe xhàràèa nea: ēe kg'ui ba ko kóm ne ko kúúga qãè-tcaoan cgoa hààkagu me ne e,

²¹ igaba ne káà tōbe ne e, a ko xòm x'aè sée a hãa. A ēe i ko kg'uim domka xháéa ne kana xgàrakuan hàà nem ko qháésega cg'áé.

²² Cgùrian ēe dxàman koe tcheèa nea kg'ui ba kómam khóè me e, igaba tc'ēe-tc'ēese zi ncēes kg'òès di zi hēé, naka qguù sa ncàman hēéthēéa kò kg'ui ba xgàè-kg'am, me táá tc'áróan kúrú.

²³ Igaba ēe qãè góman koe xhàràèa cgùria nea, kg'ui ba ko kóm a kóma q'ãa mem ga me e. Tc'áróa nem ko kúrú, 100 q'oro, kana 60 q'oro, kana 30 q'oro ēe ko xhàràèa cgùrian ka,” témé.

Tc'ěese tama tsoman dis sere-sere sa

24 Jeso ba ko gaicara c'ěes sere-sere sa bìrì ne a máá: “Nqarikg'ai di x'aia nea khòèm gam dim xhàrà koe qãè cgùrian xhàrà khama ii.

25 Igaba ěe i wèé khòèan x'òma hãa kam kò gam dim cg'õo-kg'ao ba hàà, a hàà gam di maberean xg'aeku koe tc'ěese tama tsoman xhàrà, a ba a q'òò.

26 “Eě i ko maberean kai, a ko tc'áróan kúrú ka i ko tc'ěese tama tsoman qhúí thěé.

27 Xu qãà xu xhàrà koe ko tséé xu hàà q'òò mea ba bìrì a máá: ‘X'aigaè, a tsarim xhàrà koe tsi gáé kò qãè cgùrian xhàrà hãa tama? Kháé tc'ěese tama tsoma nea nxãaska nda guua?’ témé.

28 Me xoa xu a máá: ‘Tiri cg'õo-kg'aoa nea ncěe gúùan kúrúá,’ témé. Xu qãà xu tēè me a máá: ‘Kháé tsi ko tc'ěe, sí méé xae tshōé e sa?’ témé.

29 Me xoa a máá: ‘Eě-ěe, tc'ěese tama tsoman xao kòò tshōé ne xao gha maberean di tobean cgoa xg'ae-xg'ae a q'òè e.

30 Ke guu u naka i xg'ae naka kai, naka i nxãakg'aiga sí khōá di x'aèan hàà. Eě x'aè kar gha khōá-kg'ao xu bìrì a máá: ‘Tc'ěese tama tsoman méé xao kg'aia tshōe naka qáé xg'ae, naka i sí dàòè, naka xao nxãaska maberean khōá naka tòóa mááse nquum tirim koe óága,’ témé,’ ” tam Jeso ba méé.

Cg'árém cgùrim dis sere-sere sa

(Mk 4:30-32; Lk 13:18-19)

31 C'ěes sere-sere sam kò gaicara bìrì ne a máá: “Nqarikg'ai di x'aia nea mosetara *dis hùis* dim cgùrim khama ii, ncěe khòèm kò séè a gam dim xhàrà koe xhàrà ba.

32 Wèé xu cgùri xu kam cg'aré me e, igaba ěem kò tsom nem wèé hìian xhàrà di ka kaim ga me e,

a ba a ko hìi sa kúrú, i gha nqarikg'ai di tsarán hàà gas di nxãan koe nquuan kúrú,” témé.

*Péré gãé-gãean dis sere-sere sa
(Lk 13:20-21)*

³³ Gatagam kò c'ëes sere-sere sa bìrí ne a máá: “Nqarikg'ai di x'ai ne péré gãé-gãean khama ii, ncëes ko dxàes khòè sa sèè a kái péréan cgoa xg'ae-xg'ae e, i wèes pérés koe tséé, si gãe,” tam méé.

*Dùús domkam kò Jeso ba sere-sere zi tséékagu sa
(Mk 4:33-34)*

³⁴ Jeso ba kò wèè gùùn ncëe ga sere-serean cgoa xg'ae zi bìrí. Táám kò cúí gùù ga gazi cgoa kg'ui, sere-serean tséékagu tamase.

³⁵ Ncëe gùùà nem kò kúrú, porofitim kg'uia gùùn gha hàà nxãasega tseegukaguè ka, ncëem kò máá:

“Sere-sere zi cgoar gha kg'áma Te xgobekg'am, a gha nqóóm dis tshoa-tshoas koe guu a chómsea zi gùù zi bìrí ne,” témé ka.

Tc'ëese tama tsoman dis sere-seres ko nxàe sa

³⁶ Jeso ba kò nxãaska xg'ae zi guu a ba a nquum q'oo koe tcãà. Xu Gam di xu xgaa-xgaase-kg'ao xu hàà cgae Me a máá: “Bìría tchàno-tchano xae e xhàrà koe tc'ëese tama tsoman dis sere-seres ka,” témé.

³⁷ Me xoa xu a máá: “Gaam ãem qãè cgùrian xhàrà baa Khóèm dim Cóa Me e,

³⁸ me xhàrà ba nqóó me e, i qãè cgùrian khòè ne e nqarikg'ai di x'aian di ne, i tc'ëese tama tsoman nxãaska khòè ne e ãe cg'ãèm di ne ncëe dxãwa ù ba.

39 Me cg'õo-kg'aom ãe xhàrà ana ba dxãwa me e, i khõán di x'aèan kurian chõð-q'oo o, xu khõá-kg'ao xu moengele xu u.

40 Ncãe ãe i ko ma tc'ãese tama tsoman q'òea tcg'òòe a ko ma dàòe khamaga i gha kurian chõð-q'oo koe ii:

41 Khòem dim Cóá ba gha Gam di xu moengele xu tséa tcg'òó, xu gha wèe gúuan ãe ko khòean chibian kúrúkguan hãe naka cg'ãean ko kúrú khòean hãéthãe Gam di x'aian koe q'òea tcg'òó.

42 A xu a gha c'eean dim haém q'oo koe xaoa tcãa ne, ncãe kg'aeen hãe naka gãð xõóan hãéthãe gha hàna koe.

43 Nxãaska ne gha ãe tchàno ne gane ka Xõòm di x'aian koe cáms khama ma x'áa. Gaam ãe tceean úúa ba méem kóm."

Nqoana zi sere-sere zi

44 "Nqarikg'ai di x'aia nea qguùs xhàrà koe chómmeas khama ii, khòem ko hòe nem ko gaicara chóm sa, a ba a gam di qãe-tcaoan ka qõð a sí wèean ãem úúa ga x'ámágu, a ba a ãem xhàrà ba hàà x'ámá.

45 "Gataga i gaicara nqarikg'ai di x'aian x'ámá-kg'aom khama ii, ncãe tcãako zi nxõá zi ko qaa ba, ncãe kaisa marian ko tc'òa zi.

46 A ãem kò c'ães tcãakos nxõás kaisase kái marian ko tc'òa sa hòe, nem ko qõð a sí wèe gúuan ãem úúa x'ámágu, a ba a hàà x'ámá si.

47 "Gaicara i nqarikg'ai di x'aian c'uisís khama ii, ncãe ko tshàan q'oo koe tcãaè sa, a wèe x'aù qhàðan qgóó.

48 A ãe cg'oèas kò hãa ne xu ko x'aù qgóó-kg'ao xu tchàa koe tshàam-kg'ám koe tceea úú si, a xu a sí

ntcõó a qãè x'aùan sáà tcãà gàba xu koe, a ãe qãè taman aagu.

⁴⁹ Ncẽeta ga i gha hàà ii kurian chõò-q'oo koe. Moengele xu gha hàà a ãe tchàno tama ne ãe tchàno ne xg'aeku koe tcg'òó.

⁵⁰ A xu a gha c'eean dim haém q'oo koe xaoa tcãà ne, ncẽe kg'aeen hẽé naka gãò xõóan hẽéthẽé gha hàna koe,” tam méé.

Kaba zi qguù zi hẽé naka ncù zi hẽéthẽé e

⁵¹ Me Jeso tèè xu a máá: “Ncãa xao wèè gúuan ncẽe kóma q'ãa?” témé. Xu xõa Me a máá: “Eè” témé.

⁵² Me bìrí xu a máá: “Gaa domkam wèém x'áè xgaa-xgaa-kg'ao ba, ncẽe nqarikg'aian di x'aian ka qãèse xgaa-xgaaèa ba, nquum ka q'òòsem khama ii, ncẽe ko gam di zi qguù zi kaba zi hẽé naka ncù zi hẽéthẽé gam dim nquum tòóa mááse dim koe tcg'òó, a gam di ne khòè ne máà ba.

*Jeso ba ko Nasareta koe xguèè
(Mk 6:1-6; Lk 4:16-30)*

⁵³ Eẽm ko Jeso ba ncẽe zi sere-sere zi cgoa xg'ara, kam kò gaam qgài ba tcg'oara guu.

⁵⁴ Gam dim x'áé-dxoom koem ko hàà kam ko tshoa-tshoa a gane dim còrè-nquum koe khòè ne xgaa-xgaa, ne khòè ne kaisase are a máá: “Ncẽem khòè ba ncẽe tc'ẽean hẽé naka are-aresa zi qari zi hẽéthẽé nda hòòa?

⁵⁵ A ncẽe ba gáé hìi xom-kg'aom dim cóám tama baa? A gam ka xõòs di cg'õèa ne gáé Maria tama? A gataga gaam ka qõesea xu gáé Jakoboa xu, Josefaa xu, Simonea xu, Jutasea xu tama xua?

⁵⁶ A gam ka qõese ga zi wèé zia gáé gatá cgoa hãa tama? Kháé ba nxãaska ncẽem khòè ba ncẽe zi gùù zi wèé zi nda séèa?" ta ne ma tèè.

⁵⁷ Ne bóòà xguì Me.

Igabam kò Jeso ba bìrí ne a máá: "Porofiti ba wèé za ga tcommèam khòè me e, gam dim x'áé-dxoom koe hëé naka gam di x'áéan koe hëéthëé cúí oose," témé.

⁵⁸ A ba a kò gaa koe táá kái zi are-aresa zi tséé zi kúrú, gane di dtcòman úú tama domka.

14

*Johanem tcguù-tcguu-kg'aom dis x'oo sa
(Mk 6:14-29; Lk 9:7-9)*

¹ Eẽm x'aèm kam kò x'aigam Galilea dim Herote ba Jesom ka kóm.

² A ba a gam di ne qãà ne bìrí a máá: "Ncẽe ba Johanem tcguù-tcguu-kg'ao me e. X'ooan koem tẽea! Gaa domka i ko ncẽe qarian are-aresa zi tséé zi di gam koe kúrúse," témé.

³ Herote ba kò Johane ba qgóó a qáé, a qáé-nquus koe tcãà mea khama, Herotiasés gam ka káíkhoem Filipim dis khòès domka.

⁴ Johane ba kò bìrí mea a máá: "X'àèan koe tsi kgoara máàè tama, sèè si tsi ga kò hãa sa," tam mééa khama.

⁵ Gaa domkam kò Herote ba cg'õo me kg'oana hãa, igabam kò khòè ne q'àò, Johane ba ne kòo porofitim iise sèè khama.

⁶ Igaba Herotem di ábà x'aèan di cáman kas kò Herotiasés ka cóáse sa ntcãà máá ne, a sa a Herote ba kaisase qãè-tcaokagu.

7 Me gaises cgoa nqòòkagu si, dùús wèés ães ko dtcàrà sam gha máà si sa.

8 Xòòs kas kò qg'àièa xg'ara khamas kò máá: “Johanem tcguù-tcguu-kg'aom dis tcúú sa gàbas q'oo koe máà te,” témé.

9 Me x'aiga ba kaisase tshùù-tcao, igabam kò gaisean ãem kò kúrúá hãa hëé naka cg'àè-khoe ne hëéthëé domka x'àè sa tcg'òó, máàè sis gha sa.

10 A ba a ncôo-kg'ao ba qáé-nquus koe tsééa úú, síím gha Johanem dis tcúú sa q'ãe ka.

11 Si kò gam dis tcúú sa gàbas koe óáè a hàà dxàè-coa sa máàè, si kò séè a xòòs koe úú si.

12 Xu gam di xu xгаа-xgaase-kg'ao xu hàà a hàà tc'áróa ba séè a síí kg'ónò. A xu a qòò a síí Jeso ba bìrí i.

*Jeso ba ko 5,000 sa nqáéa ne khóè ne tc'òókagu
(Mk 6:30-44; Lk 9:10-17; Jn 6:1-14)*

13 Eẽm ko Jeso ba ncẽe sa kóm kam kò dxòrom cgoa tcg'oa a nqoo-nqoosam qgáim koe qòò a síí cúise hãa. Igaba ães ko xg'ae sa ncẽes gúù sa kóm ka ne ko x'áé-dxoo xu koe guu a nqàrè cgoa xùri Me.

14 Eẽm ko Jeso ba tcg'oa kam kò kaias xg'ae sa bóò si ko xùri Me, Me thòò-xama máá ne a ba a gane di tcìi-khoean kg'òèkagu.

15 Dqòara i ko qòò ka xu kò xгаа-xgaase-kg'ao xu hàà cgae Me a máá: “Ncẽe ba cúia hãam qgái me e, i ncãa gataga dqòà, ke khóè ne qòòà q'aakagu naka ne x'áéa ne koe dibi, naka síí tc'òoan x'ámá mááse,” témé.

16 Me Jeso ba xqà xu a máá: “Qaase tama ia qòò ne gha sa, gaxao c'ẽe gúùan máà ne naka ne tc'òó,” témé.

17 Xu bìrì Me a máá: “5 xu péré xu cúí xu xae úúa, naka cím x'àu tsara hěéthěé e,” témé.

18 Me máá: “Ncēe koe óága a, Tíí koe,” témé.

19 A ba a khóè ne bìrì ne dcāan-kg'ai koe ntcōó, Me 5 xu péré xu hěé, naka cím x'àu tsara hěéthěé sée, a nqarikg'ai koe ghùì-kg'ai, a ts'ee-ts'eekg'ai i, a péréan khōá q'aa. A ba a xgaa-xgaase-kg'ao xu máá, xu xgaa-xgaase-kg'ao xu khóè ne máá a.

20 Ne kò wèéa ne ga tc'ōó a ne a xg'āà, xu xgaa-xgaase-kg'ao xu ēe ncāa tc'ōóa qaùèan ka 12 xu q'ore xu tcāa, xu cg'oè.

21 Eē kò tc'ōóa hāa xu di xg'ae-q'ooa ne kò 5,000 khama noo xu khóè xu u, khóè zi hěé naka cóán hěéthěé ko nxára tcāàè tama ne.

Jeso ba ko tshàam tc'amkg'ai koe náà qōò
(Mk 6:45-52; Jn 6:15-21)

22 Me nxāaska Jeso ba qháése xgaa-xgaase-kg'ao xu chùì, xu dxòrom q'oo koe tcāa, a c'ēm xòèm tshàam dim koe Gam ka tc'āà a qōò, Gam qanega qaù a ko khóè ne di zi xg'ae zi qōòa q'aakagu ka.

23 Eēm ko xg'ae zi qōòa q'aakagua xg'ara kam kò cúise xàbìm koe q'ábà qaò, síím gha còrè ka. Eē i ko dqòa kam kò gaa koe cúise hāa.

24 Igabam kò dxòro ba tshàan nqáè koe hāa, nqōóm ka nqúù ka, a ko tshàan di qhonèan ka ntcāa-ntcāaè, tc'āá ba xu kò q'óá-kg'ama khama.

25 Me Jeso ba q'uu-kg'ai-q'oo ka hàà cgae xu, tshàam tc'amkg'ai koe náà qōò a.

26 Igaba ēe xu ko xgaa-xgaase-kg'ao xu bóò Mem ko tshàam tc'amkg'ai koe náà qōò ka xu kò kaisase q'ae, a máá: “Dcausoma me e!” témé, a xu a q'áðan ka q'au.

27 Igabam kò Jeso ba qháése kg'ui cgoa xu a máá: “Tíí Ra a ke xao tòón tcáo! Táá q'áo guu,” témé.

28 Me Petere xoa Me a máá: “X'aiga Tsi Nqari Tseè, Tsáá ga Tsi kò ii ne, birí te nakar tshàam tc'amkg'ai koe síí cgae Tsi,” témé.

29 Me máá: “Hàà,” témé. Me kò nxãaska Petere ba dxòrom koe xõa, a ba a tshàam tc'amkg'ai koe qõò a Jesom koe síí.

30 Igaba ãem ko tc'ãá ba bóò kam kò q'áo, a ba a tshoa-tshoa a tshàan ka tómmè, kam ko q'au a máá: “X'aigaè, hùì te,” témé.

31 Me Jeso ba tshàua ba qháése tchoanà a qgóó me, a birí me a máá: “Tsáá ncëe cg'aré dtcòman di tsi, dùús domka tsi kò káise tc'ëe-tc'ëesea máá?” témé.

32 Eë tsara ko dxòrom koe q'ábà kam kò gam tc'ãá ba téé.

33 Xu nxãaska ãe kò dxòrom koe hàna xu dqomè Me a máá: “Tseeguan kaga Tsi Nqarim di Tsi Cóa Tsi i,” témé.

*Jeso ba ko Genesarete dim nqõóm koe tsàara ne khòè ne qãèkagu
(Mk 6:53-56)*

34 Eë xu ko tshàa ba tchoaba ka xu kò Genesarete dim nqõóm koe hàà.

35 Eëm nqõóm di xu khòè xu ko Jeso ba bóò q'ãa ka ne kò kg'uian tsééa úú gaam nqõó ba nxama-nxama hãa xu nqõó xu koe, ne wèé ne khòè ne gane di tcii-khoean Gam koe óága,

36 a ne a dtcàrà Me, kg'amaga ne gha Gam dim qgáim xgám-kg'am qgóó sa. Ne kò wèéa ne ãe ko qgóó Me ne kg'õèkaguè.

15

Ncií kuri di cauan kaia ne khòè ne di i (Mk 7:1-13)

¹ Xu nxãaska Farasai xu hěé naka x'áè xгаа-xгаа-kg'ao xu hěéthěé Jerusalema koe guu a Jeso ba hàà cgae, a hàà tềè Me a máá:

² “Dùús domka xu ko Tsari xu xгаа-xгаа-se-kg'ao xu ncií kuri di cauan kaia ne khòè ne di ntcoea máá? Eě xu ko tc'òós cookg'ai koe xu xg'aà tshàu tama ka,” témé.

³ Me Jeso ba xọa xu a máá: “Dùús domka xao ko gaxao igaba gaxao di cauan tc'ãà-tc'ãa a Nqarim di x'áèan ntcoea máá?

⁴ Nqari ba ko máá: ‘Tcom méé tsi saò ba hěé naka saò sa hěéthěé e,’ a ko gataga máá: ‘Wèém êe ko xòòm ka kana xòòs ka cg'ãèse kg'ui ba gha cg'òòè,’ témé.

⁵ Igaba xao ko gaxao máá: ‘Khòèm kò ko xòò ba kana xòò sa bìrí a máá: ‘Eěr ga ko hùi cgoa tsia sa, nxãa sa *Nqari bar nqòòkagua hãas* máàku si i *khamar ko hùia tsi ka tààè,*’ témé

⁶ ne i qaase tama xòò bam gha tcom sa,’ ta xao mééa, a xao a ncēm dàòm ka gaxao di cauan cgoa Nqarim dim kg'ui ba káà-hùikagua hãa.

⁷ Gaxao qãè khòèan khama ko ma kúrúse xaoè, tseegusem kò ko Isaiia porofita gaxao ka, ncēm kò ko *Nqarim kg'uia hãa sa nxàe ka a ko máá:*

⁸ ‘Ncēe ne khòè ne ko kg'árma ne cgoa tcom Te, igabaga i gane di tcáóan Tíí koe nqùu u,

⁹ a ne a ko káà hùise dqòm Te.

Gane di zi xгаа-xгаа zia x'áè-kg'ám zi khòè ne di zi i khama,’ témé ka,” tam Jeso ba méé.

*Gúù zi khòè ne ko kúru ne cg'uriga zi
(Mk 7:14-23)*

¹⁰ A ba a khòè ne Gam koe tciia óa a bìrí ne a máá: “Komsana naka tua kóma q'ãa.

¹¹ Eẽ ko kg'áms koe tcãa sa khòè ba cg'uri-cg'uri tama, igaba ãe ko khòèm kg'ám koe tcg'oa sa ko khòè ba cg'uri-cg'uris ga si i,” témé.

¹² Xu nxãaska xgaa-xgaase-kg'ao xu hàà cgae Me a bìrí Me a máá: “A q'ana Tsia, Farasai xua kò xg'aia hãa sa, ncẽes gúù sa xu kò kóm ka?” témé.

¹³ Me xoa xu a máá: “Wèèm hìim Tirim Xòòm nqarikg'ai dim xhàrà tama ba gha q'òea tcg'òòe tɔbea ba cgoa.

¹⁴ Guu xu! Káà-tcgái xu tcèè-tcuì-kg'ao xu u, káà-tcgái ne khòè ne di xu ke. Káà-tcgáim khòèm kò c'èem khòèm káà-tcgái ba tcèè-tcuì ne tsara gha wèea tsara ga haém q'oo koe cg'áea tcãa,” tam méé.

¹⁵ Me Petere xoa Me a máá: “Ncẽes sere-seres ka bìría tchàno-tchano xae e,” témé.

¹⁶ A ba a máá: “Qanega xao gáé kóma q'ãa tama?

¹⁷ Bòò tama xao gáé hãa, dùús wèes ãe ko kg'áms koe tcãa sa ko ncãas koe qõò, a sa a síí tc'áróm koe tcg'oa sa?

¹⁸ Igaba ãe kg'áms koe guu a tcg'oara hãa sa tcáós koe guua, si ko nxãa sa khòè ba cg'uri-cg'uri.

¹⁹ Tcáós koe i ko cg'ãè tc'èean guu a tcg'oa khama, cg'òokuan hẽé, cg'áràn hẽé, xóé cgoakuan hẽé, ts'ãàn hẽé, tshúù-ntcõakagukuan hẽé, naka cóèkuan hẽéthẽé e.

²⁰ Ncèea gazi gúù zi khòè ba ko cg'uri-cg'uri zi zi i, igaba cg'uriga tshàuan cgoa tc'òó sa khòè ba cg'uri-cg'uri tama,” tam méé.

*Khòès di dtcòma ne
(Mk 7:24-30)*

²¹ Eēm qgáim koem ko Jeso ba guu kam kò Ture hěé naka Sitone hěéthěé dim nqóòm koe qđò.

²² Kas kò gaa x'aè kaga Kanana dis khòès gaam xg'aekum di sa hàà cgae Me, a sa a q'au a máá: “X'aiga Tsi Nqari Tseè, Dafitem ka tsgōose-coa Tseè, thòò-xama máá te, tiris cóá sa ko kaisase dxāwa tc'ēan ka xgàèè ke,” témé.

²³ Me Jeso ba táá c'ēm kg'uim ga ba xọa si. Xu Gam di xu xgaa-xgaase-kg'ao xu hàà dtcàrà Me, a máá: “Bírí si nakas qđò, q'auas ko xùri xae e ke,” témé.

²⁴ Me xọa a máá: “Iseraele di ne khòè ne ncēe họàra ghùuan khama ii ne koe cúíga Ra tsééa óáèa hāa,” témé.

²⁵ Si khòè sa hàà, a cookg'aia ba koe qúrùa sa cgoa qom̄ a máá: “X'aigaè, hùì te,” témé.

²⁶ Me xọa si a máá: “Qǎè tama ia cóán di péréan gha séè a haghuan xaoa máàè sa,” témé.

²⁷ Si máá: “Èè X'aigaè, igaba i ko haghuan igaba qàmà-coa zi péréan di zi q'đòsean di tafolean koe ko guu a tcheè zi tc'đó na,” témé.

²⁸ Me nxāaska Jeso ba xọa si a máá: “Khòè seè, kaisa dtcòman si úúa! Eè si ko ma tc'ēe khamaga ma méé i kúrúse,” témé. Si kò gas dis cóá sa gaam x'aèm ēem kaga qǎè.

Jeso ba ko kái ne khòè ne qǎèkagu

²⁹ Me Jeso ba ēe koe guu a Galilea dim tshàam qàe koe síí, a ba a xàbì ba q'ábà qaò a síí ntcóó gaa koe.

³⁰ Zi kái zi xg'ae zi hàà cgae Me a óá ts'fiko ne hěé naka kàà tcgáí ne hěé, naka nqọara ne hěé naka kg'ui tama ne hěé naka kái ne c'ēe ne hěéthěé e, a

ne a hàà nqàrè-kg'ama ba koe xòo ne, Me qãèkagu ne.

³¹ Ne khòè ne are, ãe ne ko kg'ui tama ne khòè ne bóò ne ko kg'ui ka, naka ãe nqoara hãa ne hãé ne ko qãè ka, naka ãe ts'ũko ne hãé ne ko qõò ka, naka ãe káà tcgáí ne ko bóò ka hãéthéé e. Ka ne ko Iseraele dim Nqari ba dqom̃.

*Jeso ba ko 4,000 sa nqáéa ne khòè ne tc'õókagu
(Mk 8:1-10)*

³² Me Jeso ba Gam di xu xгаа-xgaase-kg'ao xu tciia óá a máá: “Ncẽe ne khòè ner ko thõò-xama máá, ncẽeska ne nqoana cáman Tíi cgoa hãa khama, a tc'õó ne gha gúù ga úú tama, Ra xàbà ne hãase dibikagua ne tc'ẽe tama, hãé ne gha a dàòan q'oo koe qgaè-kg'ai a cg'áé khama,” tam méé.

³³ Xu Gam di xu xгаа-xgaase-kg'ao xu xoa Me a máá: “Ncẽem tchàa-xgóóm koe xae gha ndaa koe tc'ãòa péréan hòò, a ncẽeta noos xg'ae sa tc'õókagu?” témé.

³⁴ Me Jeso ba tèè xu a máá: “Nta noo péréan xao úúa?” témé. Xu máá: “7 péréan hãé naka cg'orò x'aù-coan hãéthéé e,” témé.

³⁵ Me xg'ae sa bìrí si góman-kg'ai koe ntcõó.

³⁶ Me gaxu péré xu 7 xu hãé naka x'aùan hãéthéé séè, a ba a Nqari ba qãè-tcaoa máá xg'ara, a khóá q'aa a, a xгаа-xgaase-kg'ao xu màà a, xu xгаа-xgaase-kg'ao xu khòè ne màà a.

³⁷ Ne wèéa ne ga tc'õó a ne a xg'ãà, gaa koe guus ka xu kò xгаа-xgaase-kg'ao xu ãe kò qaùan ka 7 zi q'ore zi tcana cg'oè-cg'oe.

³⁸ Khòè ne ãe kò tc'õó nea kò 4,000 ne e, khòè zi hãé naka cóán hãéthéé kò nxará tcãèè tama ne.

³⁹ Me kò khòè ne dibikagu, a ba a dxòrom koe tcàa a Magatane dim nqõóm koe qõò.

16

Farasai xu hěé naka Saduke xu hěéthěéa ko x'ái sa qaa

(Mk 8:11-13; Lk 12:54-56)

¹ Xu kò Farasai xu hěé naka Saduke xu hěéthěé xu hàà cgae Me, a qgóó Me xu gha qgálan xu kòo qaa khama dtcàrà Me, *are-aresas* x'áis nqarikg'ai di sam gha x'ái xu sa.

² Me xọa xu a máá: [“Dqòara i kò hãa ne tu ko máá: ‘Nqarikg'ai ne ncoà a, khamam gha q'uu dim cámba qãè me e,’ témé,

³ a ncēe ntcúúkg'ai cgoa kò ii ne tu ko máá: ‘Nqarikg'ai ne ncoà a, a ntcúú u, khama i gha ncēe cámba ka tuu-c'òòan hàna,’ témé. Nqarikg'ai di bódse-q'ooan nxàea kabian tu q'ana hãa, ka tu gáé cuiskaga ncēm x'aèm ka ko kúrúse zi x'ái zi kgoana naka nxàea kabia hãa tite?]

⁴ Qhàòs ncēe cg'ãè cau, a cg'árà di sa ko *are-aresas* x'ái sa qaa. Igabas cúis x'áis ga sa x'áièa hãa tite, Jonam dis x'áis cúis oose,” tam Jeso ba méé. A ba a nxãaska guu ne a qõò.

Farasai xu hěé naka Saduke xu hěéthěé di péré gãé-gãea ne

(Mk 8:14-21)

⁵ Eě xu ko xgaa-xgaase-kg'ao xu tshàa ba tchoaba ka xu kò péréan sée c'urúa hãa.

⁶ Me Jeso ba bìrí xu a máá: “Q'ãa méé xao, naka xaoa kòrese a hãa Farasai xu hěé naka Saduke xu hěéthěé di péré gãé-gãean koe,” témé.

⁷ Xu nxãaska kg'ui cgoaku a máá: “Ncãa xae táá péréan cgoa hàà,” témé.

⁸ Igabam kò Jeso ba *Gaxu di kg'ui*an q'ana hãase bìrí xu a máá: “Gaxao ncêe cg'aré dtcòman úúa xaoè, dùús domka xao ko péréan xao úú tamas ka kg'ui cgoakua máá?

⁹ Qanega xao gáé bóda q'ãa tama? A tc'êe-tc'êese tama xaoa 5 xu péré xu ncêe Ra kò 5,000 ne khòè ne khóá q'aa máá xu, naka nta noo q'ore zi xao kò tcana cg'oè-cg'oe sa?

¹⁰ Kana xaoa tc'êe-tc'êese tama 7 xu péré xu ka, 4,000 ne khòè ne koe, naka nta noo zi q'ore zi xao ko tcana cg'oè-cg'oe sa?

¹¹ Dùúska xao bóda q'ãa tama, péréan kar kg'ui cgoa xao o tama sa? Igaba méé xao Farasai xu hêé naka Saduke xu hêéthêé di péré gãé-gãean koe kòresea,” tam méé.

¹² Xu nxãaska kóma q'ãa, péré gãé-gãean koe méé xu kòrese sam nxàe tama sa, igaba Farasai xu hêé naka Saduke xu hêéthêé di xгаа-xgaan koe e sa.

Jeso ba ko Jerusalema koe qõò (16:13–20:34)

*Petere ba ko Jesom koe nxàese
(Mk 8:27-30; Lk 9:18-21)*

¹³ Eẽm ko Jeso ba Kaesarea Filipi ta ko ma tciiem nqõóm koe hàà kam kò Gam di xu xгаа-xgaase-kg'ao xu tẽe a máá: “Khòem dim Cóám ka ne ko khòè ne máá díí Me e, témé?” ta méé.

¹⁴ Xu xoa a máá: “C'êe ne ko máá: Johane Tsi tcguù-tcguu-kg'ao Tsi i,” témé, ne ko c'êe ne máá: “Elija Tsi i,” témé, ne ko c'êe ne qanega máá: “Jeremia Tsi i kana porofiti xu ka c'êe Tsi i,” témé.

15 Me máá: “Kháé xao ko gaxao nta méé, dìi Raa, ta xao ko méé?” témé.

16 Me Simone Petere ba xoa Me a máá: “Tsáá Tsia nqòòkaguèa Tsi Krete Tsi i, kg'òèam Nqarim di Tsi Cóá Tsi,” témé.

17 Me Jeso ba xoa me a máá: “Ts'ee-ts'eekg'aièa tsia tsáá Simone tsi, Jonam di tsi cóá tsi, ncêe sa tsi khòèan ka x'áìè tama, igaba tirim Xòòm nqarikg'ai koe hànám ka a khama.

18 Ra ko Tíí bìrí tsi a ko máá, Petere tsi i, témé, ra gha Tiris kereke sa ncêes nxōás tc'amkg'ai koe tshào, i dxāwam di qarian ga tàà si tite.

19 Xgobekg'aman nqarikg'ai di x'aian dir gha màà tsi, si gha wèes gúùs ãe tsi ko nqòómkg'ai koe qáé sa nqarikg'ai koe qáéèa hãa, si gha wèes gúùs ãe tsi ko nqòómkg'ai koe kgoara sa nqarikg'ai koe kgoaraèa hãa,” tam méé.

20 A ba a nxãaska Gam di xu xgaa-xgaase-kg'ao xu qarika x'áè a máá, táá méé xu cúí khòè ga bìrí Krete Me e sa, témé.

Jeso ba ko Gam di xgàrasean hěé naka Gam di x'ooan hěéthěé ka kg'ui

(Mk 8:31-9:1; Lk 9:22-27)

21 Jeso ba kò ãem x'aèm koe guu a Gam di xu xgaa-xgaase-kg'ao xu tshoa-tshoa a x'ái, Jerusalema koe méém qòò sa, naka síí kaia xu hěé, naka kaia xu peresiti xu hěé, naka x'áè xgaa-xgaa-kg'ao xu ka hěéthěé thòò-thòòè sa, naka baa cg'òòè, naka baa nqoana dim cáím ka x'ooan koe ghùè.

22 Me Petere ba séèa tcg'òó Me, a tshoa-tshoa a dqàè Me a máá: “Cuiskaga a, X'aigaè, ncêes gúù sa cuiskaga Tsáá koe kúrúse tite!” témé.

²³ Igabam kò Jeso ba kabise a Petere ba bìrí a máá: “Tíí koe tcg'oa, satanaè, Tiri tsi qae-kg'ao tsi i, Nqarim di zi guù zi koe tsi tc'ëea tsi tcàà tama ke, igaba tsi khóèan di zi guù zi koe tcàà tc'ëea,” témé.

²⁴ Me nxãaska Jeso ba Gam di xu xгаа-xgaase-kg'ao xu bìrí a máá: “Ncèè c'ëem khóèm kò xùri Te kg'oana ne méém bóòa xguise naka baa gam dim xgàu hii ba dcèé naka xùri Te.

²⁵ Díím wèém ãe gaam dis kg'òè sa qgóóa qari kg'oana bas gha aaguse cgae, igaba díím wèém ãe ko Tíí domka gaam dis kg'òès ka aaguse cgaeè, ba gha hòò si khama.

²⁶ Dùús ka ba gha khòè ba kháé kabisea mááè, ncèè wèém nqóò bam kòò hòò, a ba a gaam dis kg'òès ka aaguse cgaeè ne, kana ba gha khòè ba gaam di kg'òèan téé-q'oo koe dùútsa guù sa tcg'óò a máà?

²⁷ Xòòm dim x'áàm koe hãnasem gha Khóèm dim Cóa ba Gam di xu moengele xu cgoa hàà khama, a ba a gha wèém khòè ba ãem kúrúá hãa zi tséé zi koe guu a suruta.

²⁸ Tseegua ner ko bìrí tu u: Ncèe koe téé-tëe ne ka c'ëea ne x'ooan xáma hãa tite, Khóèm dim Cóa ba ne bóò, Me Gam di x'aian koe hãase hàà tama cookg'ai koe,” tam méé.

17

*Jesom di bóòse-q'ooa ne ko kabise a tãá
(Mk 9:2-13; Lk 9:28-36)*

¹ 6 cáman qãá q'oo koem kò Jeso ba Petere ba hëé, naka Jakobó ba hëé, naka gam ka qõesem Johane ba hëéthëé xu sée, a kiam xàbì ba q'ábà qaò cgoa xu, xu gaa koe síí cúía hãa.

² Gaxu cookg'ai koe i kò bódòse-q'ooa ba kabise a tãá, i kg'áíá ba cáms khama ma tçàà, i Gam di qgáíán x'ààm khama ma q'úú.

³ Ka tsara kò gaa x'aè kaga Moshe ba hěé naka Elija ba hěéthěé tsara gaxu ka bóòè, a ko Jesom cgoa kg'ui.

⁴ Me Petere ba Jeso ba bìrí a máá: “X'aigaè, qãès gúù si i ncěe koe xae hãa sa. Ncěè tc'ěe Tsi kòo ne, ra gha nqoana nquu xu ncěe koe tshào, me gha c'ěe ba Tsari ii, me c'ěe ba Moshem di, me gha c'ěe ba Elijam di,” tam méé.

⁵ Eēm qanega hãa a ko kg'ui kas kò kúúga x'áàkos túú-c'òò sa qàbia tcãà xu. Me kò gaa x'aè kaga kg'ui ba túú-c'òòs q'oo koe tcg'oa a máá: “Ncěe ba Tirim Cóa Me e, ncàmà Raa ba, Gaam kar kaisase qãè-tcaoa hãa. Komsana Me,” témé.

⁶ Eě xu ko xgaa-xgaase-kg'ao xu ncěes gúù sa kóm ka xu kò kg'áíá xu cgoa gómankg'ai koe cg'áé, a xu a kaisase q'ae.

⁷ Igabam kò Jeso ba hàà a qgóó xu a máá: “Těea xao téé, naka táá q'áo guu,” témé.

⁸ Eě xu ko ghù-i-kg'ai ka xu kò táá cúí khòè ga hòò, Jesom cúím oose.

⁹ Eě xu ko xàbìm koe xõa kam kò Jeso ba x'àè xu a máá: “Táá cúí khòè ga ěe xao bóòà hãa sa bìrí guu, nakam nxãakg'aiga Khòèm dim Cóa ba x'ooan koe síí tẽe,” témé.

¹⁰ Xu xgaa-xgaase-kg'ao xu tề Me a máá: “Dùús domka xu ko nxãaska x'àè xgaa-xgaa-kg'ao xu máá, Elija ba méém kg'aia hàà, téméa máá?” témé.

¹¹ Me Jeso ba xọa xu a máá: “Tseeguan kagam gha Elija ba hàà, a hàà wèé zi gúù zi kg'ónò,

12 igabar ko bìrì xao o a ko máá: Elija ba ncìisege hààraa, igabaga ne kò bóòà q'ãa me tama, a kò wéé zi gúù zi tc'ée ne kò ko zi kúru cgae me. Gaam dàòm cúim kagam ko Khòem dim Cóa ba hàà tshàu q'ooa ne koe xgàràè," tam méé.

13 Xu nxãaska xгаа-xgaase-kg'ao xu kóma q'ãa, Johanem tcguù-tcguu-kg'aom kam ko kg'ui sa.

Jeso ba ko dxãwa tc'ëean ka tcãàèam cóa ba kg'òèkagu

(Mk 9:14-29; Lk 9:37-43a)

14 Eë xu ko xg'aes koe hàà, kam kò c'ëem khòè ba Jesom koe hàà, a ba a hàà cookg'aia ba koe qom,

15 a máá: "X'aigaè, thòò-xama máá tirim cóa ba, x'óóa qae dis tcìi sam úúa, a ko kaisase xgàrase, a ko kái-kg'aise c'ëean hëé naka tshàan hëéthëé q'oo koe cg'áea tcãà ke.

16 Ra Tsari xu xгаа-xgaase-kg'ao xu koe óága mea, igaba xu kò kg'òèkagua ba ka tààè," tam méé.

17 Me Jeso ba xọa me a máá: "Oo, tsóágase dtcòm úú tamas qhàò sa gáé ncëe sa, a cg'ãè tc'ëe sa! Nta noo x'aèa ne Ra gha gatu cgoa hãa! Nta noose Ra gha qáò-tcaoa máá tu u! Ncëe koe óá me, Tíi koe!" témé.

18 Me Jeso ba dxãwa tc'ëean dqàè, i gam cóám koe tcg'oa, me gam x'aèm koe ga guu a qãè.

19 Nxãaska xu kò xгаа-xgaase-kg'ao xu Jeso ba dxùukg'ai koe séea tcg'òó, a tèè Me a máá: "Dùús domka xae kò tààè, a táá xhàiagu u?" témé.

20 Me xọa xu a máá: "Cg'aré dtcòmàn xao úúa hãa domka a. Tseeguan kar ko bìrì xao o, a ko máá: Dtcòmàn xao kò úúa mosetara dis hìis dim tc'ubim khama noo o, ne xao gha ncëem xàbì ba bìrì a máá:

‘Ncēe koe tcg'oa naka ãe sí hãa koe síí,’ témé, nem gha tcg'oa. Cúí gúù ga tàà xaoa hãa tite.

²¹ [Igaba i ncēeta iian tcg'oa tama, igaba còrèan hēé naka tc'òoan carasean ka hēéthēé cúíga i ko kúrúse],” témé.

*Jeso ba ko gaia Gam dis x'oos ka kg'ui
(Mk 9:30-32; Lk 9:43b-45)*

²² Eẽ xu ko Galilea koe hààraa xg'ae kam kò Jeso ba bìrí xu a máá: “Khóèm dim Cóa ba gha hàà khòè ne tshàu q'oo koe tcãàè,

²³ ne gha cg'õo Me, Me gha nqoana dim cáń ka x'óóan koe ghùìè,” témé. Xu kò xгаа-xgaase-kg'ao xu kaisase tshúù-tcao.

Tempelem ko tcg'òóá mááè maria ne

²⁴ Eẽ xu ko Jeso ba hēé naka Gam di xu xгаа-xgaase-kg'ao xu hēéthēé xu Kaperenaume koe tcãà ka xu kò tempelem di xu mari xg'ae-xg'ae-kg'ao xu Peterem koe hàà a tēè me a máá: “Gaxao dim xгаа-xгаа-kg'ao ba gáé tempelem di marian tcg'òó tama?” témé.

²⁵ Me xoa a máá: “Eè, tcg'òó om ko,” témé.

Eẽm ko Petere nquum q'oo koe tcãà, kam kò Jeso ba tc'ãà a kg'ui cgoa me a máá: “Nta tsi ko ma tc'ēe, Simoneè? Dìń koe xu ko nqõóan di xu x'aiga xu marian sèè? X'áé-kg'ao ne koea kana c'ēe ne koea?” ta méé.

²⁶ Me Petere xoa a máá: “C'ēe ne koe e,” témé. Me Jeso ba bìrí me a máá: “Nxãaska ne x'áé-kg'ao ne kgoarasea.

²⁷ Gatà i ii igaba méé xae táá ghãa xu guu, ke tshàam koe qõò naka x'aù qgóó cgoa dim dqùì ba síí tcãà, naka tc'ãà dim x'aùm qgóó tsi ko ba sèè,

naka kg'áma ba kgóà, kiam mari ba tsi gha hòò ke. Sèè me naka síí mari xg'ae-xg'ae-kg'ao xu máà me, Tíí hěé naka tsáá hěéthěé tsam di suruta iise,” tam méé.

18

Nqarikg'ai di x'aian koe kaisase kaia ba (Mk 9:33-37; Lk 9:46-48)

¹ Eēm x'aèm ka xu kò xgaa-xgaase-kg'ao xu Je-som koe hàà a tềè Me a máá: “Dìina nqarikg'ai di x'aian koe kaia?” témé.

² Me cg'árém cóá ba Gam koe tciia óá, a hàà xg'aekua xu koe tòó me,

³ a máá: “Tseegua ner ko bìrí xao o: Kabise xao kò a cóán khama ii tama, ne xao cuiskaga nqarikg'ai di x'aian koe tcãà tite.

⁴ Gaa domkagam gha wèém ěe ko ncēm cóám khama ma cg'áré-cg'arese ba nqarikg'ai di x'aian koe kaia ba ii.

⁵ Dìim wèém ěe ko ncēeta iim cóá ba Tiri cg'òèan koe qãèse hààkagu ba ko Tíí tc'áróga qãèse hààkagu.

Chìbi kúrúkgaku sa (Mk 9:42-48; Lk 17:1-2)

⁶ “Igabaga dìim wèém ěe ko ncēe ne cg'aré ne ncēe ko Tíí koe dtcòm ne ka c'ěe ba chìbian kúrúkgam ka i gha qãè ii, gáí cgoa dis nxōás kaias kòo qg'áóa ba koe qáéa tòóè, me tshàam ka nqãaka xaoa tcãàè, a tòmme ne.

⁷ Haò, cg'ãè i gha ii nqōóm koe, gúù zi ncēe ko khóèan chìbian kúrúkgagu zi ka! Eēta ii zi gúù zi méé zi hàà, igabaga haò, cg'ãè i gha ii, khóèm ěe zi ko gaa zi gúù zi gam koe guu a hààm ka.

⁸ “Ncèè tsarim tshàu ba kana tsarim nqàrèm kò ko chibi kúrúkgu tsi ne méé tsi q'ãea tcg'òó naka aagu me. Qãèa i gha máá tsi, nqoara hãase kana ts'íkose tsi gha kg'òèan koe tcãà ne, cam tshàu kana cam nqàrèse chòò tama c'eean koe xaoa tcãàèan ka khama.

⁹ “A ncèè tsarim tcgáim kò ko chìbian kúrúkgu tsi ne, hõbea tcg'òó naka aagu me. Qãè i gha máá tsia, káà tcgáise tsi gha kg'òèan koe tcãà sa, cam tcgái úúase chòò tamás c'ees dxãwam dis koe xaoa tcãàèan ka ke.

*Hòara hãas ghùus dis sere-sere sa
(Lk 15:3-7)*

¹⁰ “Q'ana méé tu hãa naka táá ncèe ne cg'aré ne ka c'èea ne ga cg'ãa-cg'ana iise bóò guu. Birí tu ur ko a ko máá: gane di xu moengele xu nqaríkg'ai koe hãa xu ko Abom nqaríkg'ai koe hàna ba wèè x'èè ka bóò ke.

¹¹ [Khòèm dim Cóa ba hààraa, hààm gha hòara ne kgoara ka.]

¹² “Nta tu ko ma tc'èe? Ncèè khòèm kò 100 zi ghùu zi úúá, si gazi xg'aeku koe cúí sa hòà, ne ba cuiskaga èe zi 99 zi xàbàn koe guu naka èe hòara hãa sa síí qaa tite?

¹³ A ncèè hòò sim kòò ne, tseegua ner ko birí tu u a ko máá: Kaisasem gha gaas èes cúís domka qãè-tcao, hòà ta ga hãa zi 99 zi nqáèa hãase.

¹⁴ Gatà iim dàòm cúím kam gatu dim Xòòm nqaríkg'ai koe hàna ba tc'èe tama, èe cg'aré ne ka i gha cúía ne ga kaàkaguè sa.

Tsáá qõem ncèe ko chìbian kúrúka máá tsi ba

15 “Ncèè tsáá qõem kò chìbian kúrú cgae tsia ne méé tsi sí cgae me, naka dqàè me cím tsao ii koe, a ncèè komsana tsim kò ko ne tsi ncãa tsáá qõe ba gaicara hòòà mááse.

16 Igabam kò komsana tsi tama ne méé tsi cúí kana cím khòèan cgoa sí cgae me. *Ncèes gùù sa tsi kò kúrú ne tsi ko Nqarim di zi Tcgãya zi ko nxàe sa kúrú ncèe ko máá:* ‘Cím kana nqoana khòèan kò c'èes gùù sa nxàea tseegukagu ne i gha wèé khòèan ga tseeguan bóòà hãa,’ témé sa.

17 A ncèè komsana ne tamam kò hãa ne méé tsi kerekes dis xg'aes di ne koe sí naka bìrí ne. A ncèè kerekes di ne nem kò komsana tama ne méé tsi tãám nqõóm dim khòèm khama ma qgóó me, kana mari xg'ae-xg'ae-kg'aom khama ma.

18 “Tseegua ner ko bìrí tu u a ko máá: Dùús wèés èe tu gha nqõómkg'ai koe qáé sa gha nqarikg'ai koe qáèèa hãa. Si gha gatà dùús wèés èe tu gha nqõómkg'ai koe kgoara sa nqarikg'ai koe kgoaraèa hãa.

19 “Gaicara Ra ko [tseeguan] bìrí tu u a ko máá: A ncèè gatu ka cím tsara kò nqõómkg'ai koe c'èes gùùs dtcàrà koe dtcòmku ne, ne tsara gha Abom nqarikg'ai koe hànám ka kúrú mááè si.

20 Nda koe ga igaba cím kana nqoana khòèan kòo tirim cg'òèm cgoa xg'aea hãa, ner gaa koe gane xg'aeku koe hàna,” tam méé.

Cgómku úú tamam qãàm dis sere-sere sa

21 Me nxãaska Petere ba Jesom koe hàà a tèè Me a máá: “X'aigaè, nta noo q'oro ba gha tíí qõe ba chìbian kúrú cgae te, ra chìbia ba qgóóa máá me, 7 q'oroa gáé?” témé.

22 Me Jeso ba xɔa me a máá: “Bìrí tsir ko: 7 q'oro ka tamase, igaba 70 zi 7 zi i.

23 “Gaa domka i nqarikg'ai di x'aian x'aigam cgoa ko nxára xg'aeè, ãe ko gam di ne qãa ne cgoa xg'ae a ntcõo a ãe ne cgóbè cgae mea zi gúù zi nxàe cgoa ne ba.

24 Eẽm ko tshoa-tshoa a ko gatà hěé kagam kò khòem 10 cãan marian di kò cgóbè cgae mea ba gam koe óáè.

25 Surutaa ba kam kò ko tààè khamam kò x'aiga ba x'áè sa tcg'òó, gabá hěé naka gam dis khòe sa hěé naka cóáa khara hěé naka wèè gúúan ãem úúa hãa hěéthěé mée i x'ámáguè, nakam suruta kãbiè sa.

26 Me qãa ba cookg'aia ba koe qom̃, a còrè me a máá: ‘X'aigaè, qáo-tcaoa máá te, wèè gúúa ner gha suruta kãbi ke,’ témé.

27 Me ãem qãàm dim x'aiga ba thòò-xama máá me, a kgoara me, a chìbia ba qgóóa máá me.

28 “Igabaga ãem ko gaam qãa ba tcg'oa, kam kò c'ẽem qãàm cg'aré mari-coan kò cgóbè cgae mea ba hòò. A ntcàù me, a tshoa-tshoa a chúú-chuu me, a máá: ‘Cgóbè cgae tea tsias gúù sa suruta kãbi,’ témé.

29 Me gam ka c'ẽe ba qom̃ a dtcàrà me a máá: ‘Qáo-tcaoa máá te, surutar gha kãbi tsi ke,’ témé.

30 Gabagam ko xguì, a ba a qõò a síí kúrú me khòe ba qáé-nquus koe tcãàè, a nxãakg'aiga síí suruta kãbi me.

31 “Eẽ xu ko c'ẽe xu qãa xu ãe kúrúsea sa bóò ka xu kò kaisase tshúù-tcao, a xu a síí gaxu dim x'aiga ba bìrí wèè zi gúù zi ãe kúrúsea zi.

³² Me nxãaska x'aiga ba qãà ba tciaa tcãà a máá: 'Tsáá qãà tsi cg'ãè cau tsi, wèé chìbia tsi ãe gar kò qgóóa máá tsia, dtcàrà tea tsi kò hãa domka.

³³ Qaase tama i gáé kò hãa, thòò-xama-máákuan tsi ga tsáá ka c'ëem koe úú sa, ncëer kò ma thòò-xama máá tsia khamaga ma?' témé.

³⁴ Me xgòàm hãa khama gam ka q'òòse ba síí qáé-nquus koe tcãà me, me kaisase thòò-thòòè, a síí nxãakg'aiga suruta kabi wèéan ãem kò cgóbèa a.

³⁵ "Ncëea tirim Xòòm nqarikg'ai dim gha thëé gatu koe kúrús ga si i, ncëè gatu ka c'ëem wèém kò gam ka qðese ba wèé tcáóa ba cgoa qgóóa máá tama ne," tam Jeso ba méé.

19

Aagukus khòè khara di sa (Mk 10:1-12)

¹ Eëm ko Jeso ba ncëe zi gúù zi kg'uia xg'ara kam kò Galilea koe guu a Jutea koe qòò Jorotane di c'ëe xòèan za.

² Zi kò kaia zi xg'ae zi xùri Me, Me gaa koe ga kúrú ne ne qãè.

³ Xu c'ëe xu Farasai xu hàà cgae Me, qáé Me xu gha qgálan xu kòò qaa khama a máá: "A x'áèan koe ia kgoaraèa, khòèm gha gam dis khòè sa aagu sa c'ëes gúús domka?" témé.

⁴ Me xọa a máá: "Nxará ta ga xao gáé hãa, tshoa-tshoas koem Kúrú-kg'ao ba khòè ba hëé naka khòè sa hëéthëé kúrú hãa sa?" témé.

⁵ A ba a máá: "Gaa domkagam gha khòè ba gam ka xòò ba hëé naka xòò sa hëéthëé khara guu a ba a gha gam dis khòès koe tc'àmàse, khara gha cúim cgàa ba ii.

⁶ Gaa domka khara cuiskaga cam tite, igabaga khara gha cúim cgàa ba ii. Gaa domka méés táá Nqarim ka xg'ae-xg'aeèa sa khòem ka q'aa-q'aaè guu.

⁷ Xu tèè Me a máá: “Kháé dùús domka ba kò ko Moshe nxãaska x'áèan tcg'òóa máá, khòem ga gam dis khòè sa q'ara khara hãa dis tcgãya sa máa, a aagu si di i?” témé.

⁸ Me xoa xu a máá: “Gaxao di qari tcúuan domkam kò Moshe ba kgoara máá xao o, gaxao di zi khòè zi xao gha aagu sa. Igabaga i kò tshoa-tshoas koe gatà ii tama.

⁹ Igabar ko bìrí xao o a ko máá: Dìim wèém ãe ko gam dis khòè sa aagu, cg'ará di gùu ka tamase, a ko c'èes khòè sa sèè ba ko cg'arán kúru,” ta méé.

¹⁰ Xu xгаа-xgaase-kg'ao xu bìrí Me a máá: “A ncèè séèkus kò ncèeta ii ne i qãè e khòè khara gha táá séèku sa,” témé.

¹¹ Me xoa xu a máá: “Wèé khòèan ga cuiskaga ncèe kg'uiian kóma q'ãa tite, igaba ãe máaè ea ne cúí ne e.

¹² Khòè xua hàna khama, cóán ábà tite xu: c'èe xua gatà ma ábàèa, xu c'èe xu khòèan ka gatà ma kúruèa, xu c'èe xu gaxu ka kúruèe ana, nqarikg'ai di x'aian domka. Eè ga kóma q'ãa ba méém kóma q'ãa,” témé.

*Jeso ba ko cóán ts'ee-ts'ee'g'ai
(Mk 10:13-16; Lk 18:15-17)*

¹³ Nxãaska ne kò cóán Gam koe óá, tshàua bam gha tòò cgae, a còrèa máá a ka. Xu kò xгаа-xgaase-kg'ao xu khòè ne dqàè.

14 Igabam kò Jeso ba máá: “Cóán guu naka i Tíi koe hàà. Táá xgáè-kg'am m guu! Nqarikg'ai di x'aia nea gatà ii ne di i ke,” témé.

15 A ba a tshàua ba gane koe tòó, a gaa koe guus ka tcg'oa a qõò.

*Qárí-kg'aom qguùà ba
(Mk 10:17-31; Lk 18:18-30)*

16 Kam kò gaa x'aè kaga c'ẽem khòè ba Jesom koe hàà a ba a tèè Me a máá: “Xgaa-xgaa-kg'ao Tseè, dùútsa gúùs qãè sa ra gha kúrú a nxãasega chõò tamasa qg'õè sa hòò?” témé.

17 Me bìrí me a máá: “Dùútska tsi ko qãèan ka tèè Tea máá? Cúím khòèm cúím ga ba qãè Me e. Igaba tsi kò qg'õèan koe tcãà kg'oana ne méé tsi x'áè-kg'áman qgóóa qari,” témé.

18 Me tèè Me a máá: “Ndaka nea?” témé. Me Jeso ba xõa a máá: “Táá méé tsi cg'õo guu, táá méé tsi cg'árà kúrú guu, táá méé tsi ts'ãà guu, táá méé tsi tshúù-ntcõan nxàe guu.

19 Saò ba hēè naka saò sa hēéthēé méé tsi tcom. Tsáá ka c'èe ba ncàm, èe tsi ma ncàmsea khamaga ma,” témé.

20 Me gam qárí-kg'ao ba máá: “Wèè x'áè-kg'áman ncēe gar qgóóa qaria, dùú sa ra qanega tcàoa hãa?” témé.

21 Me Jeso ba xõa me a máá: “Ncēè wèè za ga tsi kò tchàno kg'oana ne qõò naka tsia síí wèè zi gúù zi èe tsi úúa hãa zi x'ámágu naka tsia èe dxàua ne khòè ne máà, nxãaska tsi gha nqarikg'ai koe qguùan úúa. Naka nxãaska hàà xùri Te,” tam méé.

22 Eẽm ko gaam qárí-kg'ao ba ncēe sa kóm kam kò tshúù-tcaoase qõò, kái zi gúù zim kò úúa hãa khama.

²³ Me Jeso ba Gam di xu xгаа-xгааse-kg'ao xu bìrì a máá: “Tseegua ner ko bìrì xao o: Qguàm khòèm gha nqarìkg'ai di x'aian koe tcàa sa kaisase qari si i.

²⁴ A ra a ko gaia máá: Kamelean gha dqààm di kòm-coan koe nqurì sa thamka si i, qguàm khòèm gha Nqarim di x'aian koe tcàas ka,” témé.

²⁵ Eë xu ko xгаа-xгааse-kg'ao xu ncêe sa kóm ka xu kò kaisase are a xu a tèè a máá: “Kháé ba gha nxãaska díí ba kgoaraè?” témé.

²⁶ Me Jeso ba bóò xu a máá: “Khóèa ne ko tààè, igabam Nqari ba tààè tama, wèè gúua ne Nqarim koe subu u khama,” témé.

²⁷ Me Petere nxãaska xoa Me a máá: “Bóò! Sixaea wèè gúuan ga guua, a ko xùri Tsi. Dùú sa gha kabisea máá xae e?” témé.

²⁸ Me Jeso ba bìrì xu a máá: “Tseegukar ko bìrì xao o: kabam nqõóm koe, ncêe Khóèm dim Cóám ko x'aian dis ntcõó-q'ooos x'áàn dis koe hàà ntcõó, ne xao gha gaxao ãe ko xùri Tea hãa xao thêé x'aian di zi ntcõó-q'oo zi 12 zi koe síí ntcõó, a xao a gha 12 zi qhàò zi Iseraele di zi bóò a xgàra.

²⁹ Igaba dìím wèém ãe Tiri cg'õèan domka x'áéa ba guua ba, kana qõese ga xu, kana qõese ga zi, kana xõòm ga ba, kana xõòs ga sa, kana cóán ga, kana xhàràn ga, nxãa ba gha 100 q'oro ncêe zi gúuú zi máàè, a ba a gha chõò tamas kg'òè sa q'òò.

³⁰ Igabaga ne gha kái ne ãe tc'ãà di ne kháóka di ne ii, ne gha ãe kháóka di ne tc'ãà di ne ii,” tam méé.

20

Kg'om xhàràn di tséé-kg'aoan di surutaa ne

¹ Nqarikg'ai di x'aia nea xhàrà ba q'òòam khòèm khama ii khama, ncêe ko ntcùúkg'ai cgoa tcg'oa a q'òò, a síi khòè xu gam dim kg'om xhàrà koe gha tséé xu qaa ba.

² A ba a dtcòmku cgoa xu, cáman di maria nem gha ko suruta xu sa, a ba a gam dim kg'om xhàrà koe tsééa tcãà xu.

³ A ba a 9 di x'aè ka tcg'oa, a q'òò a síi c'èe xu bóò xu x'amágu dis qgáìs koe téé-têe, cúi gùù ga kúrú tamase.

⁴ Me bìrí xu a máá: “Gaxao igaba méé xao thée tirim kg'om xhàrà koe síi tséé. Eẽ tchàno ii sar gha suruta xao o ke,” témé.

⁵ Xu q'òò. Me gaicara koaba ka hée naka dqòa tcgài ka héeéthée tcg'oa a q'òò, a síi gatà iis gúùs ga sa kúrú.

⁶ Me dqòa ka tcg'oa a q'òò, a gaicara c'èe xu bóò xu tõe. Me tõe xu a máá: “Dùús domka xaoa koabam wée ba gùù kúrú tamase ncêe koe téé-têe?” témé.

⁷ Xu xòà me a máá: “Cúikhoè ga tsééan máà xae e tama domka a,” témé. Me máá: “Gaxao igaba méé xao tirim kg'om xhàrà koe síi tséé,” témé.

⁸ Cáms ko tcãà kam kò kg'om xhàrà ka q'òòse ba tc'ãà-cookg'aim gaxu di ba bìrí a máá: “Tséé-kg'ao xu tcii naka suruta xu. Kháòka hààraa xu cgoa tshoa-tshoa naka tc'ãà di xu koe síi chòò,” témé.

⁹ Xu tséé-kg'ao xu èe kò dqòa ka tsééan tshoa-tshoa xu hàà a xu a wèéa xu cáim dim mari ba gàbakaguè.

¹⁰ Igaba èe kò tsééan tc'ãà a tshoa-tshoa xu ko hàà surutaè ka xu kò tc'èea máá, kaisa maria ne xu gha surutaè, ta tc'èea. Igaba xu kò gaxu igaba wèéa xu ga cáim dim mari ba gàbakaguè.

11 Eẽ xu ko gàbakaguè e ka xu kò tshoa-tshoa a xhàrà̀m ka q'òsem cgoa mḕéku,

12 a máá: “Khòè xu ncēe kò kháóká tshoa-tshoa xua cúim aoara ba tsééa, igaba tsi kúru xua xu sixae khama noo, ncēe tsééan di qóman hēe naka cáms ka dàoku sa hēéthēe xàma hãa xae,” ta xu méé.

13 Me xhàrà̀m ka q'òse ba gaxu ka c'ēe ba xọa a máá: “Khòè tseè, kàa tsi tama ra hãa, ka tsam gáé ncãa dtcòmku tama cáman dim marim ka?”

14 Sée tsari maria ne naka qòò. Kháóká tsééan tshoa-tshoa hãam tséé-kg'ao bar tsáá khama ma suruta kg'oana ke.

15 Kgoarasea tama ra gáé hãa, tc'ēer kos gúu sar gha tiri marian cgoa kúru sa? Kana ba ko tsarim tcgái ba tiri qãe tcáoan domka nxãe te?” ta méé.

16 Ncēm dàòm ka ne gha tc'ãà di ne kháóká di ne ii, ne gha kháóká di ne tc'ãà di ne ii.

*Jeso ba ko gaia Gam di x'ooan ka kg'ui
(Mk 10:32-34; Lk 18:31-34)*

17 Eẽm kòo Jeso ba Jerusalema koe qòò kam kò Gam di xu xгаа-xgaase-kg'ao xu 12 xu cúia séèa tcg'òó, a dàò q'oo koe bìrí xu a máá:

18 “Bòò, Jerusalema koe xae ko qòò, Me gha Khòem dim Cóá ba kaia xu peresiti xu hēe naka x'áè xгаа-xгаа-kg'ao xu hēéthēe tshàu q'oo koe tcãè. Xu gha x'óós koe chibi-chibi Me.

19 A xu a gha tãá zi qhàò zi di xu khòè xu tshàu q'oo koe tcãà Me, nxãasega xu gha ncõi Me, a qoa Me, a xgàu Me ka. Igabam gha nqoana dim cárm ka x'ooan koe ghùiè.

*Xòòs dis dtcàrà sa
(Mk 10:35-45)*

²⁰ Si kò nxãaska Sebetem di tsara cóá tsara ka xõò sa gas di tsara cóá tsara cgoa Gam koe hàà, a sa a qom̃, a c'ëes gúù sa dtcàrà Me.

²¹ Me Jeso ba gas ka máá: “Dùú sa si ko dtcàrà?” témé. Si xõa Me a máá: “Nxàe, tiri tsara cóá tsara gha Tsari x'aian koe Tsáá qàe koe ntcõò sa, me c'ëe ba kg'àò xòèa Tsi koe ntcõò, me c'ëe ba dxàe xòèa Tsi koe ntcõò,” tas méé.

²² Me Jeso ba xõa a máá: “Dùú sa tu ko dtcàrà sa tu q'ãa tama. A Tiris kubis kg'ààr kos koe tsao ga kg'àà?” ta méé. Tsara máá: “Kg'àà tsam ga,” témé.

²³ Me birí tsara a máá: “Kubis Tiris koe tsao gha kg'àà. Igaba ncëe kg'àò xòèa Te koe hëé naka dxàe xòèa Te koe hëéthëé ntcõóan ka, nxãa nea Tíí ka kúrúè tama, igaba i gane ëe Abom ka kg'onò máàè ea ne di i,” ta méé.

²⁴ Eë xu ko 10 xu ncëe sa kóm ka xu kò ëe tsara khòè qõeku tsara kaisase xgòà cgae.

²⁵ Igabam Jeso ba Gam koe tciaa óa xu a máá: “Q'ana xao hãa, tãá zi qhàò zi di xu x'aiga xu ko gane koe gaxu di qarian x'ái sa, xu ko gane di xu kaia xu gane koe gaxu di qarian tséekagu.

²⁶ Táá méé i gaxao koe gatà ii guu. Igaba dìim wèém ëe gha ko gaxao koe kai kg'oana ba, méém gaxao dim tsée-kg'ao ba ii.

²⁷ Naka méém wèém ëe gaxao xg'aeku koe tc'ãa kg'oana ba gaxao dim qãa ba ii,

²⁸ ncëem ma Khòèm dim Cóá ba ma hàà khòè ne ka tsééa máàè tama khama. Igabam hààraa, hààm gha khòè ne tsééa máá ka, a gha hàà kg'òèa ba máà, kái ne khòè nem gha suruta máá, ne ggoaraè ka.

*Jeso ba ko kàà tcgái tsara khòè tsara bòòkagu
(Mk 10:46-52; Lk 18:35-43)*

²⁹ Eẽ xu ko Jeso ba hẽe naka Gam di xu xgaa-xgaase-kg'ao xu hẽethẽe Jeriko koe tcg'oa kas kò kaias xg'ae sa xùri Me.

³⁰ Ka tsara kò gaa x'aè kaga càmm khòe tsara káa tcgáa tsara dàòm dxùukg'ai koe ntcõe. Eẽ tsara ko kóm Jesom ko nqáe sa ka tsara kò q'au a máá: “X'aiga Tsi Nqari Tseè, Dafitem ka tsgõose-coa Tseè, thõ-xama máá tsam m!” témé.

³¹ Igabas kò xg'ae sa dqàe tsara a, a máá, nqoo méé tsara, témé, tsara kaisase q'au a máá: “X'aiga Tsi Nqari Tseè, Dafitem ka cóase Tseè, thõ-xama máá tsam m!” témé.

³² Me kò Jeso ba téé a tcii tsara a, a ba a máá: “Dùú sar gha kúrua máá tsao o sa tsao ko tc'ẽe?” ta ma tẽe.

³³ Tsara bìrí Me a máá: “X'aigaè, tcgáa tsam méé i xgobekg'amse sa *tsam ko tc'ẽe*,” témé.

³⁴ Me Jeso ba thõ-xama máá tsara am ko khama tcgáa tsara qgòó, tsara kúúga bóò, a xùri Me.

Jeso ba Jerusalema koe (21:1–25:46)

21

*Jeso ba ko ciian cgoa Jerusalema koe qãese
hàakaguè*

(Mk 11:1-11; Lk 19:28-40; Jn 12:12-19)

¹ Eẽ ne ko Jerusalema koe cúù, a ko Betefage koe hàà, Olife dim xàbim koe, kam kò Jeso ba càmm xgaa-xgaase-kg'ao tsara tsééa tcg'òó,

² a bìrí tsara a, a máá: “Qõò tsao gatsao cgoa q'óá-kg'amkuam x'áém koe, gaa koe tsao gha donghi sa

hòò, si qáésea tēe, donghi-coam cgoa. Kgoara naka Tíí koe óá sí.

³ A ncēe c'ēm khòem kò c'ēe gúù bìrì tsaò o, ne méé tsaò bìrì me naka máá: 'X'aiga ba ko qaa khara a,' tēmé, nxāaskam gha kúúga guu khara a," tēmé.

⁴ Ncēes gúù sa kò kúrúse, porofitim ka kò kg'uièa hāas kg'uis gha nxāasega tseegukaguè ka, ncēe kò máá:

⁵ "Cóás Sione di sa bìrì naka máá:
'Bòò, sarim X'aiga ba ko cg'aré-cg'aresease hàà cgae sí,
a ba a donghi sa qábìà hāa, donghi-coam cgoa hàna sa,
donghis dim cóá ba,' " ta mééè sa.

⁶ Tsara xgaa-xgaase-kg'ao tsara qōò, a síí Jesom ko ma x'áè tsara a khama ma kúrú,

⁷ a síí donghi sa óá, donghi-coam cgoa, a tsara a gatsara di qgáían gam koe tcee, Me gaa koe ntcōó.

⁸ Si káís xg'ae sa dàòm q'oo koe gane di qgáían khàrà, ne c'ēe ne hìian di nxāan xg'ao a ne a dàòm q'oo koe khàrà.

⁹ Si kò xg'aes ēe kò cookg'aia ba koe hēé naka kháóa ba koe hēéthēé hāa sa q'au a máá:

"Hosana, Dafitem ka tsgōose-coa ba!

Ts'ee-ts'eekg'aièa baa,

Gaam ēe ko X'aigam *Nqarim* di cg'òèan cgoa hàà ba!

Hosana, ēe kaisase tc'amaka hàna ba!"

tēmé.

¹⁰ Eēm ko Jeso ba Jerusalema koe tcāà kam kò wèem x'áé-dxoo ba nqàrè ka téé a máá: "Ncēe ba dìí baa?" tēmé.

11 Zi xg'ae zi xɔa a máá: “Ncêe ba Jeso Me e, porofitim Galilea ðim xg'aekum Nasareta ðim koe guua hãa ba,” témé.

*Jeso ba ko tempelem koe tcãà
(Mk 11:15-19; Lk 19:45-48; Jn 2:13-22)*

12 Me Jeso ba tempelem koe tcãà, a ba a wèé ne ãe kòo tempelem q'oo koe x'ámá, a ko x'ámágu ne xhàiaɣu, a ba a kò khòè ne ncêe tãá nqõõ di marian ko sée a gaan téé-q'oo koe tempelem di marian khòè ne máà ne di tafolean xùbu, naka gane ãe ko tcíbián x'ámágu ne di ntcõó-q'ooan hěéthěé e,

13 a ba a bìrí ne a máá: “Góásea i hãa a ko máá: ‘Tirim nquu ba méém còrèan ðim nquu ba ta ma tciìè,’ igaba tu gatu ts'ãà-kg'ao ne ðim nquu ba kúrú mea,” témé.

14 Ne káà tcgáí ne hěé naka nqoara ne hěéthěé tempelem koe hàà cgae Me, Me kúrú ne ne qãè.

15 Igaba ãe xu ko kaia xu peresiti xu hěé naka x'àè xgaa-xgaa-kg'ao xu hěéthěé ko are-aresa zi gùù zi kúrúm ko zi bóò, i ko cóán tempelem koe q'au a ko máá: “Hosana, Dafitem ka tsgõose-coam koe,” témé ka xu kò xgòà,

16 a xu a Gam ka máá: “A kóm Tsi ko ncêe cóán ko méés gùù sa?” témé. Me Jeso ba xɔa a máá: “Èè, qanega xao gáé nxárá naka kóm ta ga hãa Nqarim ði zi Tcgãya zi koe góásea sa, ncêe ko máá:

‘Cóán hěé naka comko cóá-coan hěéthěé ði kg'áman koer dqomàn kg'ónò máásea hãa, ta méé sa?’” témé.

17 A ba a guu xu a x'áé-dxoom ka tchàa koe tcg'oa a Betania koe síí, a gaa koe síí x'óm.

Jeso ba ko faia dis hì sa cgúí
(Mk 11:12-14, 20-24)

¹⁸ Kaisa ntcùúkg'ai goa, ãem ko x'áé-dxoom koe kabise kam kò xàbàa hãa.

¹⁹ Faia dis hì sam ko dàòm qàe koe bóò kam kò síí cgae si, a síí cúí gúú ga táá hòò cgae si, igaba toaran cúí ga a. Kam kò gaas ka máá: “Chõò tamase méé i cúí tc'õo ga sáá koe gaia táá tcg'oa guu!” témé. Si kò faia dis hì sa gaa x'aè kaga nqai.

²⁰ Eẽ xu ko xgaa-xgaase-kg'ao xu bóò si ka xu kò are, a máá: “Nta sa ko ma faia dis hì sa kúúga nqai?” ta ma tẽe.

²¹ Me Jeso ba xõa xu a máá: “Tseegukagar ko bìrí xao o: Dtcòmàn xao kò úúa hãa, a káise tc'ẽe-tc'ẽese tama, ne xao cuiskaga faia dis hìis koe kúrúseas gúús cúí sa kúrúa hãa tite, igaba ãe xao kòò ncẽem xàbì ba bìrí a máá: ‘Séèa ghùìè naka síí tshàam q'oo koe ncemea tcãàè' témé, ne i gha gatà ii.

²² A ncèè dtcòmàn xao kò úúa hãa ne xao gha dùús wèés ãe xao ko còrèan cgoa dtcàrà sa hòò,” témé.

Jesom di qarian ka tẽe sa
(Mk 11:27-33; Lk 20:1-8)

²³ Jesom ko tempelem koe tcãa ka xu kò kaia xu peresiti xu hẽe naka khòè ne di xu kaia xu hẽethéè hàà cgae Me, ãem hãa a ko xgaa-xgaa ka, a xu a máá: “Dùútsa qarìs cgoa Tsi ko ncèè zi gúú zi kúrú, i gataga diín ncèè qarian máà Tsia hãa ncèè gúú zi kúrú di i?” témé.

²⁴ Me Jeso ba xõa xu a máá: “Tíí igabar gha cúís gúú sa tẽe xao o thẽé, a ncèè xõa ba xao kò máà Te, ner gha Tíí igaba bìrí xao o dùútsa qarìs cgoar ko ncèè zi gúú zi kúrú sa.

²⁵ Tcguù-tcguukuan Johanem dia kò ndaa guua, nqarikg'ai koea kana khòèan koea?" témé.

Xu xóé a tēèku a máá: " 'Nqarikg'ai koe e,' ta xae kò ko méé nem gha tēè xae e a máá: 'Dùús domka xaoa kò kháé nxãaska gam koe dtcòm tama?' témé.

²⁶ Igaba ncēè: 'Khòèan koe e,' ta xae kò ko méé ne xae ko khòèan bèè. Wèé ne khòè ne ko Johane ba porofitim iise bóò khama," ta xu méé.

²⁷ Xu Jeso ba xoa a máá: "C'úùà xae hãa," témé.

Me bìrí xu a máá: "Nxãaskar Tíí igaba cuiskaga bìrí xaoa hãa tite dùútsa qarís cgoar ko ncēè zi guù zi kúrú sa," témé.

Cóá tsara dis sere-sere sa

²⁸ "Nta xao ko ma tc'ēe? C'ēm khòè ba kò cím cóá tsara úúà. A ba kò tc'ãà dim cóám koe síí, a bìrí me a máá: 'Tiri cóáè, qõò naka síí ncēè cím ka kg'om xháràm koe tséé,' témé.

²⁹ Me xoa me a máá: 'Cuiskaga a,' témé, igabam kò kháóka tc'ēea kabi, a ba a qõò.

³⁰ "Me khòè ba cím dim cóám koe síí, a gataga gam ka méé, me xoa a máá: 'Qõòr gha àboè,' témé, igabam táá qõò.

³¹ Gatsara ka ndaka ba kò xõòm ko tc'ēe sa kúrú?" tam Jeso ba ma tēè. Xu máá: "Tc'ãà di me e," témé.

Me Jeso ba bìrí xu a máá: "Tseegukar ko bìrí xao o: Mari xg'ae-xg'ae-kg'aoan hēè naka cg'árà-kg'ao zi hēéthēéa gha Nqarim di x'aian koe gaxao ka tc'ãà a tcãà.

³² Johane ba kò gaxao koe tchànóm dàòm cgoa hàà, xao kò táá gam koe dtcòm, igaba i kò mari xg'ae-xg'ae-kg'aoan hēé naka cg'árà-kg'ao zi hēéthēé gam koe dtcòm. Gataga xao kò ncēes guù

sa bòò, igaba xao kò táá kháóka tc'ëea kabi a gam koe dtcòm,” témé.

Chõó-kg'oman di xu xhàrà-kg'ao xu dis sere-sere sa (Mk 12:1-12; Lk 20:9-19)

³³ A ba a máá: “C'ëes sere-sere sa kóm. C'ëem x'ãè-kg'ao ba kò hàna, ncëe kò kg'om xhàrà ba xhàràa ba, a ba a kò xhàro ba gaam koe kúrúá nxama-nxama, a ba a gōéan ko kúrúèm qgái ba hëé naka qáòm nquu ba hëéthëé gaa koe tshào, a ba a xhàrà-kg'ao xu cgòbè me, a c'ëem nqõóm koe qõò.

³⁴ “Eëm ko tc'õoan ko kúrúsem x'aè ba cúù kam kò gam di qãàn tsééa úú, xhàrà-kg'ao xu koe, síí xu gha gam di tc'õoan sèè ka.

³⁵ Xu kò xhàrà-kg'ao xu gam di qãàn sèè, a c'ëe ba xg'ám, a c'ëe ba cg'õo, a xu a c'ëe ba nxõán cgoa xgàrùbe.

³⁶ “Gaicaram kò c'ëe qãàn tsééa úú, kg'aiakan nqáéa hãa a, xu síí gataga hëé e.

³⁷ “Kháókam kò gam dim cóá ba tsééa úú cgae xu, a máá: ‘Tirim cóá ba xu gha tcom a qgóóse,’ témé.

³⁸ Igaba ëe xu ko xhàrà-kg'ao xu cóá ba bóò ka xu kò bìríku a máá: ‘Ncëe ba gúù zi ka q'õòsem ga me e, ncëe gha ko hàà xhàrà ba q'õò ba, ke hàà naka xae cg'õo me naka gam di x'aian sèè,’ témé.

³⁹ Xu kò sèè, a kg'om xhàrà ka tchàa koe xaoa tcg'óó me, a cg'õo me.

⁴⁰ “Kháé nxãaska, ëem kòo kg'om xhàrà ka q'õòse ba hàà, ne ba gha ëe xu xhàrà-kg'ao xu xhàrà di xu dùú sa kúrú?” tam ma Jeso ba tèè.

⁴¹ Xu bìrí Me a máá: “Eë xu cg'ãè kúrú-kg'ao xum gha cg'ãèm dàòm cgoa kaàkagu, a ba a gha c'ëe xu xhàrà-kg'ao xu kg'om xhàrà ba máà, xu qgóóa máá

me, ncêe gha gam di xòèan tc'õoan di máà me xu, tc'áróan ko kúrúse x'aèan kòo hàà ne xu,” témé.

⁴² Me Jeso ba gaxu ka máá: “Qanega xao gáé *Nqarim di zi Tcgãya* zi koe nxará tama, ncêe ko máá:

‘Nxõás ãe tshào-kg'ao xu ka bóòà xguèa hãa sa, kaisase cgáés nxõá sa kúrúá hãa.

Ncêea X'aigam *Nqarim* ma kúrúá hãa a, si ncêe sa tcgáí-q'ooa ta koe t'õè si i,' témé zi?

⁴³ “Gaa domkar ko bìrí xao o, a ko máá: X'aian *Nqarim* dia gha gaxao koe séèa tcg'òóè, a ia a gha qhàòs ãe ko qãè tc'áróan kúrú sa máàè.

⁴⁴ [Gaam ãe ko ncêes nxõás koe cg'áé ba gha khoana tò̀m-tomse, igaba ães kòo c'ãe khòèan koe cg'áé nes gha tò̀m-tom m,” témé.]

⁴⁵ Eẽ xu ko kaia xu peresiti xu hêé naka Farasai xu hêéthêé Gaam di zi sere-sere zi kóm ka xu kò q'ana hãa gaxu kam ko kg'ui sa.

⁴⁶ Qáé Me kg'oana xu kò hãa, igaba xu kòo khòè ne dis xg'ae sa bèe, porofitim iise ne kòo séè Me khama.

22

Séèkuan dis kòès dis sere-sere sa
(*Lk 14:15-24*)

¹ Me Jeso ba gaicara gane cgoa sere-sere zi cgoa kg'ui, a máá:

² “Nqarikg'ai di x'aia nea x'aigam ncêe ko gam dim cóá ba séèkuan dis kòè sa kúrúá máám cgoa nxará xg'aeà hãa.

³ Me nxãaska gam di qãàn tsééa úú ãe ko séèkuan dis kōès koe tcièa hãa ne koe, sí ne gha bìrí ne ne hàà ka. Igaba ne kò hààn xguì.

⁴ “Me gaicara c'èe qãàn tsééa úú a máá: ‘Bìrí ãe kò tcièa hãa ne naka máá: ‘Bòò, kg'ónòar xg'ara hãa tc'õoan kōès di i, tiri xu ghòè xu hěé naka tiri ghòè-coan tsáúa hãa hěéthěéa cg'õoèa hãa, i wèè gúúan kg'ónòa xg'araèa hãa, ke séèkuan dis kōès koe hàà,’ témé.

⁵ Igaba ne kò tc'irì-tc'irise, a ne a qõò, Me c'èe ba gam dim xhàrà m koe qõò, me c'èe ba gam di tsééan koe qõò.

⁶ Ne c'èe ne wèéa ne ga gam di qãàn qgóó, a xgàra a, a ne a cg'õo o.

⁷ Me x'aiga ba xgòà, a ba a gam di ncõo-kg'aoan tsééa úú, a ãe ne cg'õo-kg'ao ne cg'õo, a gane di x'áé-dxooan dàò.

⁸ “A ba a nxãaska gam di qãàn bìrí a máá: ‘Séèkuan dis kōè sa kg'ónòa xg'araèa hãa, igaba ãer kò tciia hãa nea tciiku sa kg'ano tama.

⁹ Ke ncēeska x'áé-dxoom xg'aeku di dàòan ko nxãa koe qõò, naka séèkuan dis kōès koe tciia óá khòèan wèé ãe xao gha hòò o,’ témé.

¹⁰ I kò ãe qãàn x'áéan xg'aeku di dàòan koe qõò, a i a wèéan ãe xu kòo xg'ae cgoan xg'ae-xg'ae, tshúúan ga hěé naka qãèan ga hěéthěé e, me séèkuan dis kōès dim nquu ba cg'áè-kg'aoan ka cg'oè.

¹¹ “Igabam ãem ko x'aiga ba tcàà, cg'áè-kg'aoa nem gha bóò ka, kam kò gaa koe séèkuan dis kōès di qgáían hãa tamam khòè ba bóò.

¹² A ba a bìrí me a máá: ‘Tíí tcàràè, nta tsi ma ncēe koe tcana, séèkuan dis kōès di qgáían úú tamase?’ témé. Me khòè ba kààn kg'ui.

13 Kam ko nxãaska x'aiga ba qãà xu bìrí a máá: 'Qáé me tshàua ba koe hěé naka nqàrèa ba koe hěéthěé e, naka tchàa koe xaoa tcg'òó me, dcùú-qoms q'oo koe, ncěe gaa koe i gha kg'ae an hěé naka gãò xõóan hěéthěé hãa koe,' témé.

14 Kái nea kò tciìèa, igaba ne kò cg'orò ne nxárá tcg'òóèa hãa khama."

*Kaesaram koe surutan dis tèè sa
(Mk 12:13-17; Lk 20:20-26)*

15 Xu nxãaska Farasai xu tcg'oa, a sí kàa zi xg'ae-xg'ae, nta xu gha ma kg'uian cgoa qgóó Me sa.

16 A xu a nxãaska gaxu di xu xgaa-xgaase-kg'ao xu hěé naka Herotem di xu xùri-kg'ao xu hěéthěé Gam koe tsééa úú, xu sí máá: "Xgaa-xgaa-kg'ao Tseè, q'ana xae hãa tseegu di Tsi khóè Tsi i sa, a ko Nqarim dim dàò ba xgaa-xgaa sa, a c'ěe khóè cgoa ga tchòà úú tama, khóèan di téé-q'ooan Tsi nqábé tama khama.

17 Ke ncěeska bìrí xae e, dùú sa tsi ko tc'ěe sa: A tchànoa, *Roma ne dim x'aigam* Kaesara ba méém surutaè sa kana méém táá surutaè saa?" ta xu méé.

18 Igabam kò Jeso ba gaxu dis kàas cg'ãè sa q'ana hãase máá: "Dùús domka xao ko kúrúa bóò Te, gaxao qãè qgóóse ko igabaga cg'ãè cau xaoè?"

19 X'aigam ko suruta cgoaèm mari ba x'ái Te," témé. Xu gaam mari ba máà Me.

20 Me Jeso ba x'ái xu me a tèè xu a máá: "Dìín dis tcúú sa ncěe sa, naka gatàa dìín di cg'õèa ncěe e?" témé.

21 Xu xoa a máá: "Kaesaram di si i," témé. Me nxãaska bìrí xu a máá: "Eě Kaesaram di ii sa

nxãaska Kaesara ba máà, naka ãe Nqarim di ii sa Nqari ba máà,” témé.

²² Eẽ xu ko ncẽe sa kóm ka xu kò area, khama xu kò guu Me a qòò.

*X'ooan koe tẽean dis tẽe sa
(Mk 12:18-27; Lk 20:27-40)*

²³ Gaam cáim ãem kaga xu kò Saduke xu hàà, ncẽe x'ooan koe tẽes hàna sa dtcòm tama xu, a xu a hàà tẽe Me,

²⁴ a máá: “Xgaa-xgaa-kg'ao Tseè, Moshe ba kò máá: ‘Khóem kò x'óó, cóá úú tamase, ne méém qõese ba ães khóès káà kg'áò-khoe sa sée naka káíkhoe ba cóán ábà máá,’ témé.

²⁵ Nxãaska xu kò 7 xu khóè qõeku xu hàna, gatá cgoa kò x'ãèa xu. Tc'ãà di ba kò séèa hãa, a ba a cóá úú tamase x'óó, a kò qõese ba khóè sa qaùà máá.

²⁶ Me kò cáim di ba gataga hẽé, nqoana di ba hẽéthẽé e, Me nxãakg'ai ga síí 7 di ba tcãà.

²⁷ Si wèéa xu qãá q'oo koe khóès ga sa x'óó.

²⁸ Ka sa gha nxãaska x'ooan koe i kò tẽeem cáim ka ndakam di saa, ãe xu 7 xu ka? Wèéa xu kò úú sia hãa ka,” ta xu méé.

²⁹ Me Jeso ba xõa xu a máá: “Tsãa xao hãa, Nqarim di zi Tcgãya zi ko méé sa hẽé naka Nqarim di qarian hẽéthẽé xao c'úùà hãa khama.

³⁰ Eẽ ne ko khóè ne x'ooan koe tẽe ne i gha séèkuan káà ii khama, ne gataga séèkuan kgoara máàè tama, igaba ne gha nqarikg'ai di moengelean khama ii.

³¹ X'ooan koe ghùies ka: A nxará ta ga xao gáé hãa, Nqarim gatu koe nxàea hãa sa? Ncẽem kò máá:

³² “Tíí Ra Nqarim Abrahamam di Ra a, a Nqarim Isakam di Ra a, a Nqarim Jakobem di Ra a,’ témé

ka. X'óóa ne dim Nqarim tama Me e, igabagam kg'õèa hãa ne di Me e,” tam méé.

³³ Eẽ zi ko xg'ae zi kóm Me, ka zi kò Gam di xгаа-xgaan ka arekaguè.

*Kaiam x'áè-kg'ám dis tẽè sa
(Mk 12:28-34; Lk 10:25-28)*

³⁴ Eẽ xu ko Farasai xu kóm, Saduke xum kò tcẽkg'am kg'ám sa, ka xu kò xg'ae.

³⁵ Me gaxu ka c'èe ba, ncèe x'áè q'ãa-kg'ao kò ii ba, qáé Mem gha qgài nem ko qaa khama tẽè Me a máá:

³⁶ “Xгаа-xгаа-kg'ao Tseè, x'áèan q'oo koe ba ndakam x'áè-kg'ám ba kaia?” témé.

³⁷ Me bìrí me a máá:
“X'aigam tsarim Nqari ba méé tsi wèé tcáóa tsi cgoa hẽé, naka wèé kg'õèa tsi cgoa hẽé naka wèé tc'èea tsi cgoa hẽéthẽé ncàm.’

³⁸ “Ncèea tc'ãà di a kaiam x'áè-kg'ám ga me e.

³⁹ Me cam di ba ko gam cgoa qõða mááku a ko máá:

‘Tsáá ka c'èe ba ncàm, ãe tsi ma ncàmsea khamaga ma,’ témé.

⁴⁰ “Ncèe tsara x'áè-kg'ám tsara koe i wèé x'áèan ga hẽé naka porofiti xu ka góáèas ga sa hẽéthẽé qgóó xg'aeèa,” tam méé.

*Krestem dìn dim tsgõo-coam ii dis tẽè sa
(Mk 12:35-37; Lk 20:41-44)*

⁴¹ Eẽ xu ko Farasai xu xg'aea hãa kam kò Jeso ba tẽè xu

⁴² a máá: “Krestem ka xao ko ntama ma tc'ëe? Dìín dim tsgõo-coa baa?” témé. Xu bìrí Me a máá: “Dafitem ka tsgõose-coa Me e,” témé.

⁴³ Me bìrí xu a máá: “Gatà i ko ii ne, ne ba kò kháé nxãaska Dafite ba dùús domka *Tcom-tcomsam* Tc'ëem ka kg'uikaguè a 'X'aiga ba' ta ma ma tcii Me, ncëem kòo máá:

⁴⁴ 'X'aigam *Nqari* ba kò Tirim X'aiga ba bìrí a máá: 'Kg'àò xòèa Te dim x'òàm koe méé tsi ntcõó, nakar gha nxãakg'aiga síí tsari cg'õo-kg'aoan nqàrè-kg'ama tsi ka nqãaka tòó,' témé ka.

⁴⁵ “A ncèè Dafitem kòo 'X'aiga ba' ta ma ma tcii Me ne ba gha nxãaska ntama ma gam dim tsgõo-coa ba ii?” témé.

⁴⁶ I kò cúí khòè ga táá kgoana a Jeso ba xɔa, i kò ãem cáím koe guu a khòè ne bèe a táá gaicara c'ëe tèè ga tèè Me.

23

Jeso ba ko x'áè xgaa-xgaa-kg'ao xu hëé naka Farasai xu hëéthëé dqàè

(Mk 12:38-40; Lk 11:39-52; 20:45-47)

¹ Me nxãaska Jeso ba xg'ae zi hëé naka xgaa-xgaase-kg'ao xu hëéthëé bìrí a máá:

² “X'áè xgaa-xgaa-kg'ao xu hëé naka Farasai xu hëéthëéa Moshem dis téé-q'oos koe hãa.

³ Ke méé tu wèè zi gùù zi ãe xu ko bìrí tu u zi kúró naka qgóóa qari zi. Igaba ãe xu ko kúró zi táá kúró guu, ãe xu ko xgaa-xgaa sa xu kúró tama ke.

⁴ Kaia zi xgàm zi qóm zi xu ko qáé a khòèan nxàra koe tòó, igaba xu gaxu tshàua xu ka ghùì a nxònokagu zia hãa tite.

⁵ Wèé zi gùù zi kúrú xu ko zi, xu ko khòèan gha bóò zi ka kúrú zi: gaxu di zi tcãà tcúú zi hěé naka horo q'óm zi hěéthěé, còrè di kg'uian góásea hãa zi xu ko tchàa-tchaa, a xu a gaxu di qgáian di x'òàn qáò-qao.

⁶ Tcomkuan di zi qgái zi xu ncàma hãa, naka dòàn xõe koe hěéthěé e, a xu a gataga còrè-nquuan koe kaia zi ntcõó-q'oo zi ncàma hãa thěé,

⁷ naka x'ámágu di zi qgái zi koe tsgámkaguku sa hěéthěé e, naka gataga khòè ne ka 'xgaa-xgaa-kg'aoè' ta ma tciikuan hěéthěé e.

⁸ “Igaba méé tu táá 'xgaa-xgaa-kg'aoè' ta ma tciìè guu, cúim Khòè ba gatu dim Xgaa-xgaa-kg'ao Me e, tu wéèa tu ga qòekua hãa ke.

⁹ Naka tua nqõómkg'ai koe táá cúí khòè ga 'àboè' ta ma tciì guu, cúim Khòè ba gatu dim Xòò Me e ke, ncèe nqarikg'ai koe hàna ba.

¹⁰ Táá méé tu gataga 'tc'ãà-cookg'aiè' ta ma tciìè guu, cúim Khòè ba gatu dim Tc'ãà-cookg'ai Me e ke, Kreste ba.

¹¹ Gatu xg'aeku koe kaia hãa ba méém gatu dim qãà ba kúrú.

¹² Wèém ãe ko kaikaguse ba gha cg'aré-cg'areè, me gha wèém ãe ko cg'aré-cg'arese ba kaikaguè.

¹³ “Igaba haò, cg'ãè i gha ii gaxao ka, x'áè xgaa-xgaa-kg'ao xao hěé naka Farasai xao hěéthěé e, gaxao ncèe qãè khòèan khama ko ma kúrúse xao! Nqarikg'ai di x'aian xao ko khòè ne cookg'ai koe tcèekg'am khama. A gaxao igaba táá tcãà, a xao a gataga ãe tcãà kg'oana ne guu naka ne tcãà tama khama.

14 *

15 “Haò, cg'ǎè i gha ii gaxao ka, x'ǎè xгаа-xгаа-kg'ao xao hěé naka Farasai xao hěéthěé e, gaxao ncěe qǎè khóèan khama ko ma kúrúse xao! Nqǒó ba hěé naka tshàa ba hěéthěé xao ko qǒòa nxama-nxama, khóèm c'ees qhàòs di ba xao gha séèa mááse me hàà gaxao dis xg'aes koe tcǎà ka! A ncèè gatàm kò ko hěé, ne xao ko kúrú mem kg'ano, chòò tamas c'ees dxǎwam dis koe síía ne, cǎm q'oro nqǎé xaoa hǎase.

16 “Haò, cg'ǎè i gha ii, gaxao tc'ǎà-cookg'ai xao kǎà tcgǎí xao ka, ncěe ko máá: ‘Khóèm kò tempelem cgoa gǎise ne i kǎà hùì i, igabam kò tempelem di gautan cgoa gǎise ne méém gaas gǎise sa tséékagu,’ ta ko méé xao.

17 Gaxao kǎà tc'ěe xaoè, a kǎà tcgǎí xaoè! Dùú sa cgǎé saa? Gautaa, kana tempele baa, ncěe q'ooa ba koem úúa hǎa gautan ko kúrú, i Nqarim cookg'ai koe q'ano iise bóòè ba?

18 Xao ko gataga máá: ‘Khóèm kò altaram cgoa gǎise ne, i kǎà hùì i, igabam kò ko Nqarim ko tcg'òóa mááès abas cgoa gǎise ne, ncěe altaram koe hàna sa, ne méém gaas gǎise sa tséékagu,’ témé.

19 Gaxao kǎà tcgǎí xaoè! Dùú sa cgǎé saa? Nqarim ko tcg'òóa mááès aba saa, kana altara baa, ncěe aba sa ko kúrú si Nqarim cookg'ai koe q'ano iise bóòè ba?

* **23:14:** C'ěe zi tcgǎya zi Gerika di zi ncěe xùri ko kg'uiian úúa:
14Haò, cg'ǎè i gha ii gaxao ka, x'ǎè xгаа-xгаа-kg'ao xao hěé naka Farasai xao hěéthěé

20 Gaa domkam, gaam ãe ko altaram cgoa gaise ba, gam cgoa h  e naka w  es g  us   e gam tc'amkg'ai koe h  anas cgoa h    th  e ko gaise.

21 Gat   iim d  m kam k     e ko tempelem cgoa gaise ba gaam cgoa h  e, naka Gaam   e q'ooa ba koe x'  a h  am *Nqarim* cgoa h    th  e gaise.

22 Me ko gaam   e ko nqarikg'aian cgoa gaise ba Nqarim dis ntc  o-q'oos cgoa h  e, naka Gaam   e gaas koe ntc  em cgoa h    th  e gaise.

23 “Ha  , cg'  e i gha ii gaxao ka, x'  e xгаа-xгаа-kg'ao xao   naka gaxao Farasai xao ka h    th  e e, q  e kh  e  an khama ko ma kúrúse xao! Nqari ba xao ko tc'  oan ko xg'  o-xg'  o zi g  u zi† koe c  is tsh  u-q'oos dian tcg'  o a m  a. Igaba xao kaisase cg  e zi g  u zi x'  e  an di zi xgu  a h  a khama: nc  e q  e  e qg  o  kuan h  e, th  o-xama-m  a  ku sa h  e naka tcom-tcomsa sa h    th  e zi. Qaase i ko, nc  e zi g  u zi *cg  e zi* xao ga k   k  r  a h  a sa, igabaga c'  e zi c'ur   tamase.

24 Gaxao tc'  a-cookg'ai xao k  a tcg  i xao  . Dc  ne ba xao ko   e xao ko kg'  a g  u  an q'oo koe tcg'  o, igaba xao ko kamele sa t  m!

25 “Ha  , cg'  e i gha ii, gaxao x'  e xгаа-xгаа-kg'ao xao h  e naka Farasai xao h    th  e ka, q  e kh  e  an khama ko ma k  r  se xao! Kubi sa h  e naka g  ba sa h    th  e ka xao ko q  a sara xg'  a, igaba sara q'ooa sara koe ch  ikuan h  e naka c  e  an h    th  e ka cg'  e  a h  a.

26 Ts  a k  a tcg  i tsi Farasai tse  ! Kg'  i ka q'ano-q'ano kubis q'oo naka g  ba sa h    th  e e, naka i gha nx  asega q  a sara q'ano ii.

† 23:23: *tc'  oan ko xg'  o-xg'  o zi g  u zi* - Gerika sa ko nqoana h  i-coa zi ka kg'ui, Naros koe cg'  e   u tama zi.

27 “Haò, cg'ãè i gha ii gaxao ka, x'áè xгаа-xгаа-kg'ao xaoè naka gaxao Farasai xao ka hěéthěé e, qãè khóèan khama ko ma kúrúse xao! Xg'aàèa a q'úú zi tc'ám zi khama xao ii, ncěe tchàa za tsi kò ko bóò zi ne t'òè ii zi, igaba q'ooa zi koe x'óóa hãa khóèan di c'óán hěé, naka wèè cg'uri qhàòan hěéthěé ka cg'oèa hãa zi.

28 Gataga xao ii a khòè ne koe tchàa za tchàno khóèan di bóòse-q'ooan úúa, igaba xao q'ooa xao koe cg'ãè cauan ka hěé naka cg'urian ka hěéthěé cg'oèa hãa.

29 “Haò, cg'ãè i gha ii gaxao ka, x'áè xгаа-xгаа-kg'ao xaoè naka gaxao Farasai xao ka hěéthěé e, naka qãè qgóóse ko igaba cg'ãè cau xao hěéthěé e! Porofiti xu di zi tc'ám zi koe xao ko dqomè cgoaè xu gha zi gúù zi tshàoa tòó, a xao a ko ãe kò tchàno ii ne di tc'àmàn t'òè-t'òe.

30 A xao a ko máá: ‘Sixae ka tsgõosea xu di x'aèan ka xae kò xg'ao kg'òèa hãa ne, xae ga xg'ao porofiti xu di c'áòan ntcããgua hãa tama,’ ta ko méé xao.

31 Ncěeta mééan ka xao ko nxàea tseegukagua mááse, ãe xg'ao porofitian cg'õo ne di xao tsgõo-coa xao o sa.

32 Ke méé xao ncěeska gaxao ka tsgõose ga xu di chìbian xg'ara-xg'ara.

33 “Gaxao cg'ao xaoè! A dcàùan di xao cóá xaoè! Nta xao gha ma chòò tamas c'ees dxãwam dis koe xgàrakuan bèè?

34 Q'ãa méé xao: porofiti xu hěé, naka tc'ěega xu khòè xu hěé naka x'áè xгаа-xгаа-kg'ao xu hěéthěér ko tsééa úú sa. Xao gha c'ěe-kg'áía xu cg'õo, a gha c'ěe xu xgàu, a gha c'ěe xu gaxao di

còrè-nquuan koe xg'ám, a xao a gha wèé xu x'áé-dxoo xu koe xgàra.

³⁵ Ncēes guù sa gha kúrúse, nxãasega xao gha xgàraè ka, káà chìbi ne khóè ne di c'áòan xao góman koe ntcãàgua khama. Ncēes ntcãàgu c'áòku sa kò tchànóm khóm Abelem koe guu a tshoa-tshoa, a síí Sakariam, Barakiam dim cóám koe tcãà, ncēe xao xg'ao tempele ba hēé naka altara ba hēéthēé xg'aeku koe cg'ōoa ba.

³⁶ Tseegukar ko bìrí xao o a ko máá: Wèéan ncēea gha ncēm x'aèm di ne khóè ne koe hàà kúrúse, témé.

*Jeso ba ko Jerusalema ba thòò-xama máá
(Lk 13:34-35)*

³⁷ “Oo! Jerusalemaè, Jerusalemaè, tsáá ncēe ko porofitian cg'ōo tsi, a ko ēe tsáá koe tsééèa hãa xu nxōán cgoa cg'ōo tsi. Nta noose ra kò tc'ēea hãa, tsari khóèa ner gha xg'ae-xg'ae sa, ghòròs ko ma cóáa sa tcgàmàa sa dòm q'oo koe ma xg'ae-xg'ae khama, igaba tu kò tc'ēe e tama.

³⁸ Q'ãa méé xao, gaxao dim tempele ba xao gha cg'ãa-cg'anasea hãase guua mááè sa.

³⁹ Bìrí xao or ko, cuiskaga xao gaicara bóò Te tite, a xao a gha nxãakg'aiga máá: ‘Gaam ēe ko X'aigam *Nqarim* dim cg'òèm cgoa hàà ba ts'ee-ts'eekg'aièa, témé,” tam méé.

24

*Nqōó ba ko chòò di zi x'áí zi
(Mk 13:1-2; Lk 21:5-6)*

¹ Jeso ba kò tempelem koe guu a tcg'oa a ba a qđò, xu Gam di xu xгаа-xgaase-kg'ao xu hàà cgae Me, hàà xu gha gaa nquuan tempelem di x'ái Me ka.

² Me xọa xu a máá: “Wèéan ncēe ga xao ko bóò na? Tseegukar ko bìrí xao o: Cuiskagas ncēe koe cúis nxđás ga sa c'ēes tc'amkg'ai koe guuèa hãa tite, wèea zi ga gha xòóa qàrìè,” témé.

*Cg'ǎè zi hēé naka xgàraku zi hēéthēé e
(Mk 13:3-13; Lk 21:7-19)*

³ Eēm Jeso ba Olife dim xàbìm koe ntcđóa-ntcōe, ka xu kò xгаа-xgaase-kg'ao xu cúíaga hàà cgae Me, a máá: “Bìrí xae e, n-cáma i gha ncēe gúúan kúrúse sa, i gha gataga Tsari hàà-q'ooan hēé naka nqđóm di chđò-q'ooan hēéthēé dùús ka x'áiè sa?” témé.

⁴ Me Jeso ba xọa xu a máá: “Q'ǎa xao naka i táá cúí khòè ga hòàkagu xao o guu.

⁵ Kái ne gha Tirim cg'òèm cgoa hàà, a máá: ‘Tíí ra Krete ra a,’ témé, a ne a gha kái ne hòàkagu ke.

⁶ Tu gha ncđoan hēé naka ncđoan di zi nxàè zi ka hēéthēé kóm, igaba bóò naka tu táá q'aekaguè guu. Gatà ii zi gúù zi méé zi kúrúse ke, igaba i qanega chđò-q'ooan hàà ta ga hãa.

⁷ Nqđóm di zi qhàò zi gha c'ēe zi qhàò zi cgoa x'ǎàku, i gha x'aian x'aian cgoa x'ǎàku, i xàbàn hãa, i nqđóan di cgùruan kái zi qgái zi koe hãa khama.

⁸ Wèé zi ncēe zia ábàn di thòðan di zi tshoa-tshoase-q'oo zi khamaga xám.

⁹ “Ne gha nxǎaska xgàrakuan koe tcǎà tu u, a cg'òo tu u. Tu gha Tiri cg'òèan domka nqđóm di zi qhàò zi wèè zi ka hòrèè.

10 Nxãaska ne gha kái ne gane di dtcòman aagu, a gha qáékuan koe tcãàku, a ne a gha gane ka c'èea ne hòre.

11 I gha tshúù-ntcõan di porofitian kái x'áíse, a kái ne khòè ne hòakagu.

12 Cg'ãèan di càùse-q'ooan domka i gha kái khòèan di ncàmkuuan qgài,

13 igaba gaam ãe ko qarika téé a chõò-q'oos koe sí ba gha kgoaraè.

14 I gha *Nqarim di x'aian di qãè tchõàn wèém nqõóm* koe xгаа-xгааè, x'áís iise *nqõóm di zi qhàò zi wèè zi koe*, si gha nxãaska chõò-q'oo sa hàà.

Q'àò-q'aosas gúù sa

(Mk 13:14-23; Lk 21:20-24)

15 “Eẽ tu ko q'àò-q'aosas gúù sa bóò, ncèe ko tcom-tcomsam qgài ba kúru me xãòm khama ii sa, si gaa koe téé-tèe. Porofitim Danielelem kò tcom-tcomsam qgàim koe hãase gaas ka kg'ui sa (èe ko nxára ba méém kóma q'ãa).

16 Ne méé ne nxãaska ãe Jutea koe hàna ne xàbian koe qgóéa sí,

17 nakam ãe nquuan tcoèe koe hàna ba táá xõa na sí ãe nquuan q'oo koe hãa sa sèè guu,

18 nakam ãe xhàràan koe hàna ba táá kãbise naka sí gam di qgáian sèè guu.

19 Haò, cg'ãè i gha ii, ãe zi cáim zi ka ãe ncãà zi koe cóán úúa zi khòè zi ka hèé naka ãe gha ko comkagu zi ka hèéthèé e!

20 Còrè naka i gha gatu di qgóéan táá sao di x'aè ka hãa guu kana Sabata dim cáim ka.

21 Nxãaska i gha kaia xgàrakuan hãa ke, ncèe nqõóm dis tshoa-tshoases koe guu a qanega hãa tama a, ncèes noose ga, a i a gaicara hãa tite e.

22 A ncèè ãe xu cárn xu kò xòm-xommè ta ga hãa ne, i cúi khòè ga kgoaraèa hãa tite, igaba xu gha ãe nxará tcg'òòèa hãa ne domka ãe xu cárn xu xòm-xommè.

23 “A ncèè ãem x'aèm kam kò c'ẽem khòè ba bìrì tu u a ko máá: ‘Bòò, ncèe ga Me e Kreste ba,’ kana máá: ‘Eẽ gam síi hãa,’ témé ne, méé tu táá dtcòm m guu.

24 Tshúù-ntcõan di xu Kreste xu hẽé naka tshúù-ntcõan di xu porofiti xu hẽéthẽéa gha x'áise, a kaia zi x'ái zi hẽé naka are-aresa zi gúù zi hẽéthẽé kúrú ke, ãe nxará tcg'òòèa ne xu gha hòakagu ka, kgoanase i kòo ne.

25 Bòò, x'aèan cookg'ai koer kò bìrì tu ua.

26 “A ncèè gatu ka ne kòo máá: ‘Bòò, tchàa-xgóóm koem hãa,’ témé ne méé tu táá tcg'oa naka qõõ guu. *A ncèè gaicara ne kòo máá:* ‘Bòò, nquum q'oo koem hàna,’ témé ne méé tu táá dtcòm guu.

27 Cárn ko tcg'oa xòè koe i ko ma túú-tebean guu a cárn ko tcãà xòè koe ma síi bóòse khama i gha ma Khòèm dim Cóám di hàà-q'ooan ii.

28 Eẽ x'óóa hãam tc'áróm hãa qgái koe i gha kg'ãean xg'ae.

Khòèm dim Cóám di hàà-q'ooa ne

(Mk 13:24-27; Lk 21:25-28)

29 “Eẽ xu cárn xu di xgàrakuan qãá q'oo koes gha kúúga cárn sa ntcùú-ntcuuè, Me nxoe ba x'àa tite, i gha tçonòn nqarìkg'ai koe guu a tcheè, i gha nqarìkg'ai di qarian ntcãa-ntcãaè.

30 “Eẽm x'aèm kas gha Khòèm dim Cóám dis x'ái sa nqarìkg'ai koe x'áise, zi gha wèé zi qhàò zi nqõómkg'ai di zi kg'ae, a zi a gha Khòèm dim Cóá

ba bóò, Me nqarikg'ai di túú-c'òðan koe guu a ko hàà, qarian hěe naka kaia x'ààn hěéthěe cgoa.

³¹ Me gha Gam di xu moengele xu kaim q'aum torompitam dim cgoa tséea tcg'òó, xu gha Gam nxará tcg'òóa hãa ne wèé xòèan ěe tc'ãán ko guu za xg'ae-xg'ae, nqarikg'ai dim chòò-q'oom c'ěem koe guu a sí c'ěem koe tééan koe.

³² “Ke tu ncěes gúús faia dis hìis koe kúrúsea hãas koe xgaa-xgaase: ěe i ko gas di nxãàn tshoa-tshoa a ko tsòm, i ko tɔara sa tsòm, ne tu q'ana hãa qhóóa ne tcana hãa sa.

³³ Gataga ěe tu kòo ncěe zi gúú zi wèé zi bóò ne tu q'ana hãa cúu Me e sa, a nquu-kg'áman koe hãa.

³⁴ Tseegukar ko bìrí tu u a ko máá: Ncěes qhào sa kaà tite, i gha nxãakg'aiga sí ncěe gúúan wèé ga kúrúse.

³⁵ Nqarikg'aian hěe naka nqòók'gian hěéthěea gha chòò, igaba i Tiri kg'uan chòò tite.

*Cúí khòè ga c'úua hãa cáń ba kana x'aè ba
(Mk 13:32-37; Lk 17:26-30, 34-36)*

³⁶ “Igabaga i cúí khòè ga ěem cáń ba kana ěem x'aè ba q'ãa tama, moengele xu nqarikg'ai di xu ga igaba kana Cóám ga igaba, Xòòm cúím ka oose.

³⁷ Nowam di x'aèan ka i kòo ii khama i gha Khòèm dim Cóám di hàà-q'ooan ii khama.

³⁸ Eě xu cáń xu ka kaim tshàam hàà tama cookg'ai koe ne kòo tc'òó a ko kg'áa, a ko séeku, a ko séekuan bìríku, me nxãakg'aiga sí Nowam ko arakam koe tcãam cáń ba hàà,

³⁹ igaba ne kòo cúí gúú ga c'úua dùús ko hàà kúrúse sa, me nxãakg'aiga kaim tshàa ba hàà, a hàà tchùua tcg'òó ne. Gatà i gha Khòèm dim Cóám di hàà-q'ooan ii.

40 Càm tsara khòe tsara gha xhàràm koe hãa. C'êe ba gha séèè, me gha c'êe ba guuè.

41 Càm sara khòe sara gha hãa a ko hək'um koe maberean táó. C'êe sa gha séèè, si gha c'êe sa guuè.

42 “Gaa domka méé tu kòresea hãa, dùútsa cám kam gha gatu dim X'aigam *Nqari* ba hàà sa tu c'úua hãa ke.

43 Igaba méé tu ncêe sa q'ana hãa: Ncêe nquu ba kàoa hãam khòem kò q'ana, dùútsa x'aè kam ko ts'ãà-kg'ao ba ntcùú ka hàà sa, nem ga kò ãem x'aèm ka kòrea hãa, a táá kúrú me gam dim nquu ba khõáè.

44 Gaa domka méé tu gatu igaba wèè x'aè ka kg'ónòsea. Khòem dim Cóa ba ko êe tsi q'ãa tamam x'aèm ka hàà ke.

Tcom-tcomsa kana tcom-tcomsa tamam qãa ba (Lk 12:41-48)

45 “Kháé dìí ba nxãaska tcom-tcomsa a tc'êegam qãa baa? Ncêe gam ka q'òðsem ko nquua ba di qarian máà ba, me qãè x'aè ka gaxu di tc'òoan máà xu ba?

46 Ts'ee-ts'eekg'aièa baa ãem qãa ba, ncêe gam ka q'òðsem ko hàà nem ko hàà sao-xg'ae me ko gatà hêé ba.

47 Tseegukar ko bìrí tu u a ko máá; wèè zi gúú zi ãem úua hãa zi di qaria nem gha gam koe tòó.

48 Igaba ãem qãàm cg'ãèm kò ko tcáóa ba koe bìríse a ko máá: ‘Tíí q'òð ba ão me e,’ témé,

49 a ba a tshoa-tshoa a qãà ne gam ka c'êe ne xg'ám, a ko tc'òó a ko kg'áà-kg'aoan cgoa kg'áà,

50 nem gha ãem qãàm ka q'òðse ba tcom tamam hãam cám ka hàà, c'úuam hãa x'aè ka,

51 a ba a gha hàà xgàra me, a qãè qgóóse ko igaba cg'ãè cau khóèan cgoa xg'ae-xg'ae me, ncẽe gaa koe i gha kg'ae an hẽé naka gào xõòan hẽéthhẽé hãa koe.”

25

10 zi dxàe-coa zi dis sere-sere sa

1 “Gaa x'aè ka i gha nqarikg'ai di x'aian 10 zi dxàe-coa zi cgoa nxará xg'aeè. Gazi di lampian zi kò sèè a zi a síí sèèkom khòè ba qãà, xg'ae cgoa me zi gha ka.

2 Gazi ka 5 zia kò káà tc'ẽe ii, zi 5 zi tc'ẽega ii.

3 Káà tc'ẽe zi kò lampia zi sèè, gabà zi ko táá nxúìan sèèa mááse.

4 Zi tc'ẽega zi lampian sèè a zi a nxúìan gàban koe sèèa mááse.

5 Me sèè-kg'ao ba táá qháése hàà, ka zi ko wèèa zi ga x'óm, x'òma zi ko cg'áé khama.

6 “Ntcúú nqáè kam kò q'au ba tcg'oa a máá: ‘Bòò, sèè-kg'aom ga me e síí ko hàà ba, ke tcg'oa naka hàà xg'ae cgoa me!’ témé.

7 Ka zi ko wèè zi dxàe-coa zi tẽe a lampia zi kg'ónò.

8 Zi káà tc'ẽe zi tc'ẽega zi birí a máá: ‘Au se e nxúìan ne gasao di nxúìan koe, gase di lampia nea ko ts'irì ke,’ témé.

9 Zi tc'ẽega zi xõa a máá: ‘Cuiskaga i wèèa se ga tc'ãò tite. Ke qõò sao ãe ko x'ámágu u ne koe naka saoa síí x'ámá mááse e,’ témé.

10 Igaba ãe zi dàò q'oo koe hãa, síí zi gha gaa nxúìan x'ámá, kam kò sèè-kg'ao ba hàà. Zi dxàe-coa zi ãe ko kg'ónòsea zi kõès sèèkuan dis koe gam cgoa tcãà, me nquu-kg'ám ba tcẽekg'ammè.

11 “Gam x'aè-coam qãá q'oo koe zi gha c'êe zi dxàe-coa zi gataga hàà, a hàà máá: ‘X'aigaè, x'aigaè, xgobekg'ama máá se e,’ témé.

12 Igabam kò xọa a máá: ‘Tseegua ner ko birí sao o: C'úu saoa ra hãa,’ témé.

13 “Gaa domka méé tu kòresea, cá m ba hěé naka x'aè ba hěéthěé tu c'úua hãa ke,” tam Jeso ba méé.

*Nqoana qãà xu dis sere-sere sa
(Lk 19:11-27)*

14 “Gaicara i gha *nqarikg'ai di x'aian* c'êem nqõóm koe xóé a ko qõòm khòem khama ii, gam di xu qãà xu ko tcii a ba a gam di zi gúù zi gaxu tshàu q'oo koe tcãà ba.

15 A cúí ba 5 xu cãa xu marian di xu máà, a c'êe ba cá m cãan máà, a c'êe ba cúím cãa ba máà. Wèém khòè bam kò gam di qarian di tc'ãò-tc'ãoan cgoa máà. A ba a tshoa-tshoa a dàò ba koe qõò.

16 Me 5 xu cãa xu marian di xu máàem khòè ba kúúga qõò a ba a síí tséékagu u, a gaicara c'êe xu cãa xu 5 xu kúú.

17 Me gataga ãe kò cá m cãa tsara máàèa ba c'êe tsara kúú.

18 Igabam kò cúím cãam mari di ba máàèa ba qõò a síí gómankg'ai koe hãé ba tshào, a gam ka q'õòsem dim cãa ba kãé.

19 “Qáòm x'aèm qãá q'oo koem kò ãe xu qãà xu ka q'õòse ba kãbise a hàà cgae xu, a gaa marian xu ma tséékagua sa hàà nxàe cgoa xu.

20 Me khòèm ãe kò 5 xu cãa xu máàèa ba cúù-cuuse a 5 xu cãa xu c'êe xu úú, a ba a máá: ‘Tíí q'õòè, 5 xu cãa xu tsi kò máà tea hãa. Bóò, 5 xu cãa xu c'êe xur kúúá,’ témé.

21 Me gam ka q'òðse ba bìrí me a máá: 'Qǎèse tsi kúrúá, tsáá qǎè a tcom-tcomsa tsi qǎà tsi. Cg'áré gúùan koe tsi kò tcom-tcomsa ii, ra gha kái zi gúù zi di qarian máà tsi. Tcǎà naka tsia tsáá q'òðr cgoa qǎè-tcao,' témé.

22 "Me gataga cím cǎa tsara ko máàèa ba cúù-cuuse a ba a máá: 'Tíí q'òðè, cím tsara cǎa tsara tsi kò máà tea. Bóò, c'èe tsara cǎa tsarar kúrúá,' témé.

23 Me gam ka q'òðse ba bìrí me a máá: 'Qǎèse tsi kúrúá, tsáá qǎè a tcom-tcomsa tsi qǎà tsi. Cg'áré gúùan koe tsi kò tcom-tcomsa ii, ra gha kái zi gúù zi di qarian máà tsi. Tcǎà naka tsia tsáá q'òðr cgoa qǎè-tcao,' témé.

24 "Gatagam kò cím cǎa ba kò máàèa ba hàà a máá: 'Tíí q'òðè, q'ana ra hǎa tsi kàa tsi khòè tsi i, a tsi a ko xhàrà tama tsi hǎa koe ga tcuù, a ko qanega tsi cgùrian tsǎi-tsǎi tama koe ga sàà sa.

25 Ra kò nxǎaska q'áò tsi, a ra a q'òò a síí tsarim cǎa ba góman q'oo koe kǎé. Bóò, ncèe ga ia tsari gúùa ne,' témé.

26 "Me gam ka q'òðse ba xǒa me a máá: 'Tsáá cg'ǎè cau a kg'amka tsi qǎà tsi! Q'ana tsia, xhàrà tama ra hǎa koe ga ra ko tcuù sa, a ra a ko qanega ra cgùrian tsǎi-tsǎi tama koe ga sàà sa.

27 Khama tsi ga kò marian ko tòòè koe marian tiri úúá, ne i ga kò ncèeska càùsea, ra kabise a hàà sèè e, càùsea i hǎase.

28 " 'Ke xao gam koe cǎa ba sèèa kabì, naka èe 10 xu cǎa xu úúá hǎa ba máà me.

29 Wèém khòèm èe c'èe gúùan úúá ba gha máàè, a ba a gha káían úú, igabaga èe cúí gúù ga úú tama ba gha èem úúá hǎa gúù-coan ga sèè cgaèè khama.

30 Naka xaoa ãe kàà tséém qãà ba tchàa za dcùú-qoms q'oo koe xaoa tcãà. Ncãe gaa za i gha kg'aeen hãe naka gãò xõóan hãéthãe hãa koe, 'témé."

Ghùuan hãe naka pirian hãéthãe e

31 "Khòem dim Cóm kò Gaam dim x'áam koe hãase hàà naka wèé xu moengele xu Gaam di xu cgoa hãéthãe e, nem gha Gaam di x'áan dis ntcõó-q'oos koe hàà ntcõó.

32 Zi gha nqõóm di zi qhàò zi wèé zi Gaam cookg'ai koe xg'ae-xg'aeè, Me gha hàà c'ãe zi koe q'aa-q'aa zi, ãem ko ma kòre-kg'ao ba ma ghùuan pirian koe ma q'aa-q'aa khamaga ma.

33 Ghùua nem gha Gam dim x'òam kg'ám xòè za tòó, a ba a pirian dxàes x'òàs xòè za tòó.

34 "Me gha X'aiga ba nxãaska kg'ám x'òam xòè di ne bìrí a máá: 'Hàà gatu ãe Abom ka ts'ee-ts'ee kg'aièa tu, x'aian di ntcõó-q'ooan xàè, ncãe tu kò nqõóm tshoa-tshoasea koe guu a kg'ónòa máàèa a.

35 Xàbàr kò hãa, tu tc'õoan máà ter tc'õó, ra kò cáma hãa tu c'ãe gùuan máà ter kg'áà, ra kò tãá za guuar khòè ra ii, tu x'áea tu koe qãèse qgóó te,

36 qg'aè-cgaeer kò hãa tu hãakagu te, ra kò tsàa tu q'òé te, ra kòò qáé-nquus koe hàna tu hàà kabi te khama, 'tam méé.

37 "Gaa x'aè ka ne gha ãe tchàno ne xoa Me a máá: 'X'aigaè, n-cáma ta kò bóò Tsia Tsi xàbàa hãa, ta tc'õókagu Tsia, Tsi cáma hãa ta c'ãe gùu au Tsi, Tsi kg'áaa hãa?

38 Ta kò n-cáma bóò Tsi, Tsi tãá za guua Tsi khòè Tsia, ta x'áea ta koe qãèse qgóó Tsia, ta n-cáma bóò Tsi, Tsi qg'aè-cgaea, ta hãakagu Tsia?

39 Ta kò n-cámá bóò Tsi, Tsi ko tsàa, kana qáé-nquus koe tcãàèa, ta sí kabi Tsia?’ témé.

40 Me gha X'aiga ba xọa ne a máá: ‘Tseegua ner ko bìrí tu u: Wèés gúùs ẽe tu Tíí ka c'ẽe ne ncẽe ne cg'aré ne ka cúia ne koe ga kúrúa sa, tu Tíí ga ra kúrúa máánaa,’ témé.

41 “Me gha nxãaska ẽe dxàes x'õàs xòè di ne bìrí a máá: ‘Tcg'oa cgae Te tu, gatu ẽe chõò tama c'eean koe cgúisea hãa tu, dxãwa ba hẽe naka Gam di xu moengele xu hẽéthẽe kg'ónòa máàèa ba.

42 Xàbàr kò hãa, tu táá gúù máà ter tc'õó, ra ko cámaa, tu táá gúù máà ter kg'áà,

43 táá za guuar khòè ra a kò ii, tu táá x'áéa tu koe qãèse qgóó Te, qg'aè-cgaea kò hãa, tu táá hãakagu Te, ra kòò tsàa, a qáé-nquus koe hàna, tu táá kabi Te khama,’ témé.

44 “Nxãaska ne gha gane igaba gataga xọa a máá: ‘X'aigaè, n-cámá ta bóò Tsi Tsi xàbàa, a cámaa, a táá za guua Tsi khòè Tsia, a qg'aè-cgaea, a kòò tsàa, a qáé-nquus koe hàna, ta táá hùì Tsia?’ témé.

45 Me gha nxãaska xọa ne a máá: ‘Tseegukar ko bìrí tu u: Wèés gúùs ẽe tu ncẽe ne cg'aré ne ka cúia ne kúrúa máá tama sa, nxãa sa tu Tíí ga ra kúrúa máá tama thẽé,’ témé.

46 Ne gha nxãaska chõò tamas xgàrakus koe qõò, ne gha ẽe tchàno ne chõò tamas kg'õès koe qõò,” tam Jeso ba méé.

**Jesom di xgàrasean hẽé naka Gam
dis x'oo sa hẽé naka Gam di
x'ooan koe tẽe sa hẽéthẽe e
(26:1–28:20)**

26

Kàas Jeso ba qae di sa

(Mk 14:1-2; Lk 22:1-2; Jn 11:45-53)

¹ Eēm ko Jeso ba gaa zi kg'ui zi kg'uia xg'ara kam kò Gaam di xu xгаа-xgaase-kg'ao xu bìrì a máá:

² “Q'ana xao hãa, Paseka dis kōè sa cámm cámm qãá q'oo koe hãa sa, Me gha Khóèm dim Cóá ba khòè ne tshàu q'oo koe tcãàè, nxãasegam gha xgàuè ka,” témé.

³ Xu kò nxãaska kaia xu peresiti xu hěé, naka khòè ne di xu kaia xu hěéthěé kaiam peresitim Kaifase ta ko ma tcièm dis qhàis koe xg'ae,

⁴ a xu a Jeso ba xu gha qgóó a cg'õo di kàan kúru.

⁵ Igaba xu ko máá: “Kōès di x'aè ka tamase, nxãaskas gha kaias xg'ore sa khòè ne xg'aeku koe hãa khama,” témé.

Jeso ba ko Betania koe nxúian cgoa tcgàuè

(Mk 14:3-9; Jn 12:1-8)

⁶ Eēm ko Jeso ba Betania koe hãa, Simonem ncēe xg'ao lepero dis tcìi sa tsàara hãam dim nquum koe

⁷ kas kò khòè sa hàà cgae Me, kaisa marian ka x'amáèa tshãán qgóó a, alabasetere di nxõán cgoa kúruèam ts'oo-c'õà-coam koe hàna a, a sa a ntcóó a ba a kò tc'õó koe hàà ntcãá tcúú Me.

⁸ Eē xu ko Gam di xu xгаа-xgaase-kg'ao xu ncēe sa bóò ka xu kò xgòà a máá: “Dùús ka sa ko ncēeta ma ma kōè cgoa a?”

⁹ Ncēe tshãá nea ga kò kái marian cgoa x'amáguèa, i ga kò gaan di marian dxàua ne khòè ne máàèa hãa!” témé.

¹⁰ Igabam kò Jeso ba ncēe sa q'ana hãase bìrí xu a máá: “Dùús ka xao ko khòe sa xgáèa máá? T'òès tséé sas Tíí koe kúrúá hãa ka.

¹¹ Dxàua ne khòe ne cgoa xao gha wèe x'aè ka hãa, igaba xao wèe x'aè ka Tíí cgoa hãa tite.

¹² Ncēes ncãa ko ncēe tshãán cgoa ntcãá tc'áró Te kas ncãa ko kg'ónòa máá Te kg'ónòkuan Tiri i.

¹³ Tseegukar ko bìrí xao o a ko máá: Wèém nqõóm ãe i ko ncēe qãè tchõàn xгаа-xгааèm koe i gha ães kúrúá hãa guùan nxàèè, tc'èe-tc'èeseès gha ka,” tam méé.

*Jutase ba ko dtcòm, Jeso bam gha x'ámágu sa
(Mk 14:10-11; Lk 22:3-6)*

¹⁴ Me kò nxãaska 12 xu ka c'èe ba ncēe Jutase Isekariote ta ko ma tcièè ba, kaia xu peresiti xu koe síí,

¹⁵ a ba a máá: “Dùú sa xao máá te kg'oana, ncèè gaxao tshàu q'oo koer kò tcãà Me ne?” témé. Ka xu kò 30 marian seleferan di kg'ónò máá me.

¹⁶ Me gaam x'aèm kaga Jutase tshoa-tshoa a qaa, ntamam gha ma gaxu tshàu q'oo koe tcãà Me sa.

*Jeso ba ko Gam di xu xгаа-xгааase-kg'ao cgoa
Paseka di tc'õoan tc'õó
(Mk 14:12-21; Lk 22:7-13, 21-23; Jn 13:21-30)*

¹⁷ Tc'ãá dim cám péré gãé-gãe úú tamás pérés di kõèan dim ka xu kò xгаа-xгааase-kg'ao xu Jesom koe hàà a máá: “Nda koe xae gha kg'ónòa máá Tsi, naka Tsi síí gaa koe Paseka di tc'õoan tc'õó sa Tsi ko tc'èe?” témé.

¹⁸ Me xoa a máá: “Qõò naka x'áé-dxoom koe síí, c'èem khòèm koe naka bìrí me naka máá: ‘Xгаа-xгаа-kg'ao ba ko máá: ‘Tsarim nquum koer gha

Tiri xu xгаа-xгааse-kg'ao xu cgoa Paseka di ghù-coan kg'oo,' témé,' ” tam méé.

19 Xu xгаа-xгааse-kg'ao xu ãem ma Jeso ba bìrí xua hãa khama ma kúrú, a Paseka di tc'õoan kg'ónò.

20 Eẽ i ko dqòa kam kò Jeso ba Gam di xu xгаа-xгааse-kg'ao xu 12 xu cgoa qạò.

21 Eẽ xu hãa a ko tc'õó kam ko máá: “Tseegukar ko bìrí xao o, gaxao ka c'ẽe ba gha khòè ne tshàu q'oo koe tcãa Te,” témé.

22 Xu kò kaisase tshúù-tcao, a xu a wèéa xu tshoa-tshoa a cúí mana cúí tềe Me a máá: “A tíí tama raa, X'aigaè?” témé.

23 Me Jeso ba xọa a máá: “Eẽ Tíí cgoa tshàua ba gàbas q'oo koe tcana hãa ba gha khòè ne tshàu q'oo koe tcãa Te.

24 Eẽ i ma Khòèm dim Cóám ka ma góásea kham-aga i gha ii. Igaba haò, cg'ãè i gha ii, ãe ko Khòèm dim Cóá ba khòè ne tshàu q'oo koe tcãàm ka! Qãèa i ga kò máá mea hãa, táám ga kò ábàèa hãa sa,” témé.

25 Me Jutasem ãe ko hàà khòè ne tshàu q'oo koe tcãa Me ba máá: “A tíí tama raa, xгаа-xгаа-kg'ao Tseè?” témé. Me Jeso ba xọa me a máá: “Ncãa tsi nxàese,” témé.

*Dqòa di tc'õoan X'aigam Nqarim di i
(Mk 14:22-26; Lk 22:14-20; 1Ko 11:23-25)*

26 Eẽ xu hãa a ko tc'õó kam kò Jeso ba péré sa sée, a ba a ts'ee-ts'eekg'ai si, a khóá q'aa si, a xгаа-xгааse-kg'ao xu máà si, a ba a máá: “Séeè naka xaoa tc'õó, ncèea cgàaa Te ga a ke,” témé.

27 A ba a kubi sa sée a ts'ee-ts'eekg'ai si a máà xu si a máá: “Wèéa xao ga méé xao gaas koe kg'áà.

28 Ncēea c'áòa Te ga a ke qáé-xg'aes di i, ncēe gha ntcãáguè e, kái ne khòè ne gha chìbia ne qgóóa mááè ka.

29 Bìrì xao or ko, ncēe kg'om dis hìis di gōéan ncēer ncēem cárn koe guu a kg'áà tite, me gha nxãakg'aiga síí cárn ēer gha gaxao cgoa Abom di x'aian koe kabase kg'áà a ba hàà," témé.

30 Eē xu ko cii ba nxàèa xg'ara ka xu kò tcg'oa a Olife dim xàbim koe qōò.

*Jeso ba ko Peterem gha xõase Me sa nxàe
(Mk 14:27-31; Lk 22:31-34; Jn 13:36-38)*

31 Me nxãaska Jeso ba bìrì xu a máá: "Ncēem ntcùúm ka xao gha gaxao wèéa xao khuùagu Te, góásea i hãa a ko máá:

'Kòre-kg'ao bar gha xg'ám,
si gha ghùuan dis xg'ae sa qgóéa q'aa,
témèè khama.

32 Igaba ēer ko x'ooan koe ghùìèa xg'ara ner gha tc'ãà-cookg'ai xao o a Galilea koe qōò," témé.

33 Me Petere ba nxàe a máá: "Eēta xu ga ko ma wèéa xu khuùagu Tsi igabar tíí cuiskaga khuùagu Tsi tite," témé.

34 Me Jeso ba xõa me a máá: "Tseegukar ko bìrì tsi: Ncēem ntcùúm ka, qanegam ghòrò ba kg'ae tamas cookg'ai koe tsi gha senè nqoana q'oro xõase Te," témé.

35 Me Petere ba xõa Me a máá: "Tsáá cgoar ga ko x'óó igabagar cuiskaga xõase Tsia hãa tite," témé. Xu kò wèé xu xgaa-xgaase-kg'ao xu gatà méé.

*Getesemane koe
(Mk 14:32-42; Lk 22:39-46)*

36 Kam kò nxãaska Jeso ba Gam di xu xgaaxgaase-kg'ao xu cgoa Getesemane ta ko ma tcièm qgáim koe qõò, a ba a síi gaa koe bìrí xu a máá: “Ncêe koe xao ntcõò, êe síi hãa koer ko síi còrè ke,” témé.

37 A ba a Petere ba hêé naka Sebetem di tsara cóa tsara hêéthêé sêé, kam kò tshoa-tshoa a tshúù-tcao a kaisase thõò-xàm.

38 A ba a bìrí xu a máá: “Tcáóa Tea x'oos q'oo koe tshúù-tcaoan ka cg'oèa hãa. Ncêe koe xao qaù, naka Tíi cgoa kókòda hãa,” témé.

39 Cg'árésem ko còoka qõò kam kò kg'áia ba cgoa gómankg'ai koe cg'áé a ba a còrè a máá: “Aboè, kgoanase i kòò ne, kúrú nakas ncêes kubis *xgàrakuan di sa* Tíi koe tcg'òòè. Igaba Tsari tc'ëean ka, Tíi ko tc'ëes ka tamase,” témé.

40 Kam kò xgaaxgaase-kg'ao xu koe kabise a hàà sao-xg'ae xu xu x'òma. Me Petere ba bìrí a máá: “A tàèè xao koáé, x'aè-coa ba Tíi cgoa hãa a kókòda hãan ka?”

41 Kókòda hãa naka còrè, naka xaoa nxãasega táá kúrúá bóòkuan koe tcãà guu. Tc'êe ba kúrú kg'oana hãa, igabam tc'áró ba kg'amka me e ke,” témé.

42 Cám di sam kò gaicara kabise a síi còrè, a máá: “Tiri Aboè! Ncêè kgoanase i kòò ne méés cgómna ncêes *kubi* sa Tíi koe séèa tcg'òòè, nakar táá nxãasega gaas q'oo koe kg'áà. Igaba ncêè kgoanase tama i kò hãa ne méés nxãaska Tsáá ko tc'êe sa kúrúse,” tam méé.

43 Eëm ko gaia kabise a hàà kam kò sao-xg'ae xu xu x'òma hãa, nqãéa xu kò hãa khama.

44 Me gaicara guu xu a qõò a síi nqoana di sa còrè, a cúis gúùs ga sa gaicara méé.

45 A ba a nxãaska xgaa-xgaase-kg'ao xu koe kabise a máá: “A qanega xao x'òma, a ko sãa? Bòò, x'èè ba hààra, Me ko Khòèm dim Cóa ba hàà chìbi-kg'ao ne tshàu q'oo koe tcãè.

46 Têe xao, naka xae qõò! Bòò, khòè ne tshàu-q'oo koe tcãà Team khòè ba cúuse hàna ke!” témé.

Jeso ba ko qgóóè

(Mk 14:43-50; Lk 22:47-53; Jn 18:3-12)

47 Eëm qanega hãa a ko kg'ui kam kò Jutasem ncêe 12 xu ka c'êe ba hàà, xu kò kái xu khòè xu dis xg'ae sa gam cgoa hàà, ntcàuan hěé naka dxòman hěéthěé kò qgóóa hãa xu, a kaia xu peresiti xu hěé naka khòè ne di xu kaia xu koe hěéthěé guua hãa.

48 Me kò nxãaska êe kò khòè ne tshàu q'oo koe tcãà Me ba x'ái sa máà xua hãa a ko máá: “Eër gha ko x'obè ba Gaam ga Me e, ke xao qgóó Me,” témé.

49 Me Jutase tchànose Jesom koe síí a máá: “Tsgámno, Xgaa-xgaa-kg'ao Tseè!” témé. A x'obè Me.

50 Me Jeso ba gam ka máá: “Tiri Tsi ncàm-khoe tseè, dùú sa tsi hààra máána?” témé.

Xu kò nxãaska cúù-cuuse a Jeso ba qgóó a sèè Me.

51 Me kò kúúga Jesom cgoa kò hãa xu 12 xu ka c'êe ba tchoanà tshàu, a gam dim ntcàu ba tsgúua tcg'òó, a kaim peresitim dim qãàm dim tcee ba xg'aoa qhòm.

52 Me kò nxãaska Jeso ba gam ka máá: “Kabi tsarim ntcàu ba téé-q'ooa ba koe, wèém êe ko ntcàuan sèè ba gha ntcàuan cgoa kaàkaguè ke.

53 Kana tsi c'úua qari ner úúa sa tirim Abo bar ga tcii cgoa a, Me ncêeskaga 12 sa nqáéa zi xg'ae zi tcàm-tcàm zi moengele xu di zi tséa óá máá Te sa?

54 Ncēes gù sar kò ko kúrú ne zi gha *Nqarim di* zi Tcgãya zi ntama nxàea tseegukaguè, ncēe zi ko máá, ncēeta méé i ga kò ma kúrúse, témé ka?” tam méé.

55 Eēm x'aèm kam kò Jeso ba khòe xu dis xg'ae sa bìrí a máá: “Ts'ãà-kg'ao ba tsãá hààraa khama xao gáé ntcàuan hēé naka dxòman hēéthēé cgoa hààraa, hàà xao gha qgóó Te ka? Wèè cáń kar tempelem q'oo koe hãa a ko xгаа-xгаа, igaba xao gaa koe síí táá qgóó Te.

56 Igaba wèéan ncēea kúrúsea, nxãasega zi gha Tcgãya zi porofiti xu di zi tseegukaguè ka,” ta méé. Ka xu kò nxãaska wèé xu xгаа-xгааse-kg'ao xu tcg'oara guu Me a bèe a qgóé.

Jeso ba ko qhàis cookg'ai koe úúé

(Mk 14:53-65; Lk 22:54-55, 63-71; Jn 18:13-14, 19-24)

57 Xu ēe kò Jeso ba qgóóa xu kaim peresitim Kaifasem koe úú Me, x'áè xгаа-xгаа-kg'ao xu hēé naka kaia xu hēéthēé kò xg'aea koe.

58 Me Petere ba kháóka téé a xùri Me, a kaim peresitim dis qgáis koe síí. A ba a síí q'oo koe tcãà a kòre-kg'ao xu cgoa síí ntcõó, chõò-q'ooa nem gha bõò ka.

59 Xu kaia xu peresiti xu di xu hēé, naka wèés xg'aes x'áèan di xu kaia xu di sa hēéthēé tshúù-ntcõan dim dàò ba qaa Jeso ba xu gha chibi-chibi cgoa ba, cg'õo Me xu gha ka.

60 Eēta i kò ma kái tshúù-ntcõan di chibi-chibi-kg'aoan hààraa xg'aea igaba xu kò táá cúim dàòm ga ba hòò.

Igaba tsara kò kháóka cáń tsara hàà,

61 a tsara a máá: “Ncēm khòe ba kò máá, qari nem úúa Nqarim dis tempele sam ga kòbea q'aa, a nqoana cáman q'oo koe gaicara tshào si di i, témé,” ta tsara méé.

62 Me nxāaska kiam peresiti ba tēe a Jeso ba tēe a máá: “C'ēe gùu ga Tsi gáé xòa tama? Ncēe ne khòe ne ko Tsáá ka nxàe sa gáé dùú saà?” témé.

63 Igabam kò Jeso ba kg'ama nqoo.

Me kiam peresiti ba bìrí Me a máá: “Kg'òèam Nqarim cookg'ai koe méé Tsi tseeguan bìrí xae e, Krete Tsi ii sa, Nqarim di Tsi Cóa Tsi?” témé.

64 Me Jeso ba xòa me a máá: “Eē tsi ko méé khamaga i ii. Igabar ko bìrí xao o, ncēe koe guus ka xao gha Khòem dim Cóa ba bóò, Me ēe qari iim dim kg'ám x'òàm xòe za ntcōóa-ntcōe, a ba a gha nqarikg'ai dis túú-c'òòs cgoa hàà,” témé.

65 Me nxāaska kiam peresiti ba gam dim qgái ba tòà q'aa a máá: “Ncām nxàe e, cóekua nem kg'uaia! Dùú sa xae ko qanega tseegukagu-kg'aoan qaara máá? Bóò, ncāa xao ncēeska Gam di cóekuan kóma mááse.

66 Ka xao ko ntama ma tc'ēe?” témé. Xu xòa a máá: “X'oo sam kg'anoa,” témé.

67 Xu nxāaska kg'ám tshàran cgoa tcg'ae kg'ái Me, a xu a tshàua xu cgoa xg'ám Me. Xu c'ēea xu x'ábú Me a máá:

68 “Porofita naka bìrí xae e, Krete Tseè! Dìina xg'ám Tsia sa?” témé.

Petere ba ko Jeso ba xòase

(Mk 14:66-72; Lk 22:56-62; Jn 18:15-18, 25-27)

69 Me kò Petere ba tchàa koe ntcōóa-ntcōe, xhàros koe, si kò dxàe-coas qãà di sa hàà cgae me a máá:

“Tsáá igaba tsi kò Jesom Galilea dim cgoa hãa,”
témé.

⁷⁰ Igabam kò wèéa ne cookg'ai koe xoase a máá:
“Eẽ si ko nxàes gúùs sar c'úua,” témé.

⁷¹ Si kò ãem ko heke-kg'áms koe tcg'oa a ko síí, ka
c'ëes qãà sa gaa koe bóò me, a gaa koe hãa ne khòè
ne bìrí a máá: “Ncẽem khòè ba kò Jesom Nasareta
dim cgoa hãa,” témé.

⁷² Me kò gaicara gaisés cgoa xoase, a máá: “Eẽm
khòè bar c'úua!” témé.

⁷³ X'aè-coam qãá q'oo koe ne ko ãe kò téé-tëe ne
Peterem koe hàà a gam ka máá: “Tseeguan kaga
tsi Gam ka c'ëe tsi i, tsari kg'ui-q'ooa ne ko x'ái i
khama,” témé.

⁷⁴ Me kò nxãaska tshoa-tshoa a cgúise a gaise a
máá: “Khòèm ãe bar c'úua hãa!” témé.

Me kò kúúga ghòrò ba kg'ae.

⁷⁵ Me Peteré ba Jesom kò bìrí mea hãa kg'uian
tc'ëe-tc'ëese ncẽem kò máá: “Ghòròm qanega kg'ae
tama cookg'ai koe tsi gha nqoana q'oro xoase Te,”
témé e. Me kò tchàa koe tcg'oa a síí thòòkase kg'ae.

27

Jeso ba ko Pilatom koe úúè

(Mk 15:1; Lk 23:1-2; Jn 18:28-32)

¹ Eẽ i ko q'uu ka xu kò kaia xu peresiti xu di xu
wèé xu hëé naka kaia xu khòè ne di xu hëéthëé xu
nxàea xg'ae a dtcòmku Jeso ba xu gha cg'òo sa.

² Qáé Me xu kò a tc'ãà-cookg'aim Pilatom koe úú
Me, a xu a tshàua ba q'oo koe tcãà Me.

Jutasem dis x'oo sa

(Tsee 1:18-19)

³ Eẽm ko Jutasem ncẽe kò Jeso ba x'ámágu ba ko bóò Jesom ko ma x'oo sa xgàra mááè sa kam kò tc'ẽea kabi a ba a 30 marian seleferean di i kaia xu peresiti xu hẽe naka *khòè ne di xu* kaia xu koe hẽéthẽe kabi,

⁴ a máá: “Chìbi ner kúrúá, khòèm káà chìbim di c'áòà ner ntcãáguá khama,” témé. Xu xọa me a máá: “Kháé sa ko nxãa sa sixae koe dùú sa méé? Tsáá tsi gha nxãan bóòà mááse ka,” témé.

⁵ Me Jutase marian tempelem q'oo koe xaoa guu, a ba a tcg'oa a sí qáé a tceese.

⁶ Xu kaia xu peresiti xu gaa marian sáà xg'ae, a xu a máá: “Kgoara i mááè tama, ncẽe marian gha tempelem di marian q'oo koe tcãàè sa, khòèm tcúú di mari i khama,” témé.

⁷ Ka xu ko dtcòmku a gaa marian cgoa “Gàba zi dim kúrú-kg'aom dim xhàrà ba” x'ámá, gaa koe xu gha tãá za guua ne khòè ne kg'ónò ka.

⁸ Gaa domkam kò gaam xhàrà ba “C'áòan dim xhàrà ba” ta ma tciie, ncẽes noosega.

⁹ Nxãaskas kò porofitim Jeremiam kò kg'uia sa tseegukaguè ncẽem kòo máá: “Gaa 30 marian se-lefera di ne kò séè, ncẽe Iseraele di ne khòè ne kò x'ámá cgoa mea a,

¹⁰ a ne a ‘Gàba zi dim kúrú-kg'aom dim xhàrà ba’ x'ámá, ãem kò ma X'aigam *Nqari* ba ma x'áèa hãa khamaga ma,” téméa sa.

Jeso ba Pilatom cookg'ai koe

(Mk 15:2-5; Lk 23:3-5; Jn 18:33-38)

¹¹ Jeso ba kò nqõóm dim kiam cookg'ai koe hàà téé, me tèè Me a máá: “A Tsáá ga Tsia Juta ne di Tsi X'aiga Tsi i ta ko méé Tsi?” témé. Me Jeso ba xọa a máá: “Eẽ tsi ko méé khamaga i ii,” témé.

12 Igaba ãem ko kaia xu peresiti xu ka hãé naka *khòè ne di xu* kaia xu hãéthhée ka chibi-chibiè, kam kò táá xõa.

13 Me nxãaska Pilato ba tãè Me a máá: “Ncãeta noo zi kg'ui zi chibi-chibi cgoa Tsi xu ko zi Tsi kóm tama?” témé.

14 Igabam kò Jeso ba gazi kg'ui zi ka cúa zi ga táá xõa, me Pilato* kaisase are.

Jeso ba ko x'oo sa xgàra mááè
(Mk 15:6-15; Lk 23:13-25; Jn 18:39-19:16)

15 Cau me e kò ii nqõóm dim kiam koe, Paseka di x'aèan ka khòè ne kò nxará tcg'òóa mááse hãam khòèm qáéèa kò hãa ba kgoara sa.

16 Gaa x'aè ka ne kò q'ãaseam chibi-kg'ao ba úúa, [Jeso] Barabase ta kò ma tcièè ba.

17 Nxãaska ãe ne ko khòè ne xg'ae kam kò Pilato bìrí ne a máá: “Díí ba ra gha kgoara máá tu u sa tu ko tc'èe? [Jesom] Barabase baa, kana Jesom ncãe Krete ta ko ma tcièè baa?” témé.

18 *Tc'ãã-cookg'ai* xua kò chiikuan domka Jeso ba tshàu q'ooa ba koe tcana hãa sam kò q'ana hãa khama.

19 Eãm qanega ntcõó-q'oos xgàrakuan dis koe hãa kas kò gam dis khòè sa kg'uiian gam koe tsééa úú a máá: “Tcg'òó tshàua tsi ãem khòèm tchànóm koe, ntcúúm ncãem kar ncãa kaisase tshúùs sõokuri sa gam ka sõokuri, a ncãa táá qãèse x'òm† ke,” témé.

20 Ka xu ko kaia xu peresiti xu hãé naka *khòè ne di xu* kaia xu hãéthhée khòè ne qg'ái, Barabase ba méé ne dtcàrà mááse sa, naka nea Jeso ba cg'õo.

* 27:14: **Pilato** - Gerika sa ko máá: “nqõóm dim kaia ba” témé.

† 27:19: *ntcúúm ncãem kar ...* Gerika sa ko máá: “ntcúúm ncãem kar ncãa sõokuris q'oo koe gam domka kái zi gúù zi ka xháéè,” témé.

21 Me nq̄óm dim kaia ba x̄oa ne a máá: “Khòè tsara nc̄e tsara ka ndaka ba ra gha kgoara máá tu u sa tu ko tc'èe?” témé. Ne máá: “Barabase me e,” témé.

22 Me Pilato ba birí ne a máá: “Kháé ra gha nta h̄éé Jesom nc̄e Kreste ta ko ma tcièm ka?” témé. Ne wèé ne máá: “Xgàuè méém!” témé.

23 Me máá: “Dùús domka? Dùútsa gúús cg'ǎè sa ba kúrúá h̄ãa?” Ne kaisase q'au a máá: “Xgàuè méém!” témé.

24 Eẽm ko Pilato bóò, cúí gúú kúrúm gha ga káà a sa, si ko tshúù sa t̄e, kam ko tshàan sèè a khòè ne cookg'ai koe xg'àà tshàu, a máá: “Nc̄em khòèm di c'áòan koer chibi úú tama, ke tu gatu kúrú naka bóòá mááse,” témé.

25 Ne wèé ne khòè ne x̄oa a máá: “Gam di c'áòan ta gha sita h̄ãa, sita di cóán cgoa!” témé.

26 Me nx̄ãaska Barabase ba kgoara máá ne, a ãem ko Jeso ba xg'áámèa xg'ara kam kò nc̄o-kg'ao xu tshàu q'oo koe tc̄àà Me, síím gha xgàuè ka.

*Nc̄o-kg'ao xu ko Jeso ba ncoi
(Mk 15:16-20; Jn 19:2-3)*

27 Nx̄ãaska xu kò nq̄óm dim tc'ǎà-cookg'aim di xu nc̄o-kg'ao xu Jeso ba sèè a nquum koe úú, a xu a wèés xg'aes nc̄o-kg'ao xu di sa Gam cookg'ai koe xg'ae-xg'ae.

28 A xu a kò qg'áa ba nx̄o cgae Me, a ncoàm qg'ái ba h̄ãakagu Me.

29 A xu a dxàman cgoa kúrúèas cába sa kabea xg'ae a cábákagu Me, a kg'áò xòè di tshàua ba koe tc'áà ba qg'óókagu Me, a xu a cookg'aia ba koe qom̄, a ncoi Me, a máá: “Tsgám̄mo, Juta ne di Tsi x'aiga Tseè!” témé.

³⁰ A xu a kg'ám tsharàn cgoa tcg'ae Me, a tc'áà dim hìi ba sée a xg'ám tcúú Me.

³¹ Eē xu ko gatà ma ncoi Mea xg'ara ka xu kò qgái ba nxōo cgae Me, a Gam di qgáian hãakagu Me, a xu a nxãaska sée a úú Me, síi xu gha xgàu Me ka.

Jeso ba ko xgàuè

(Mk 15:21-32; Lk 23:26-43; Jn 19:17-27)

³² Eē xu ko tcg'oa ka xu kò Kurene koe guuam khòem Simone ta ko ma tciièm cgoa xg'ae, a xu a chùì Me xgàu sam gha dcēé ka.

³³ A xu a Gologota ta ko ma tciièm qgàim koe síi, ncēe sa ko máá: "Tcúú-c'ōás dim qgái ba," témé.

³⁴ Gaa koe xu ko hàà ka xu kò Jeso ba tɔabian cgoa xg'ae-xg'aeèa qgarìan máà, kg'áà am gha ka, igaba ēem ko xàm m kam kò xguì i.

³⁵ Xu xgàu Me, a xu a cgúúan ntcòo a qgáia ba q'aa-q'aaku.

³⁶ A xu a gaa koe ntcōó a kòre Me.

³⁷ A xu a tcúúa ba koe Gam di chìbian ka ko kg'uis tcgãya sa tòó, ncēe kò máá: "NCĒEA JESO ME E, JUTA NE DIM X'AIGA BA," témé sa.

³⁸ A xu a nxãaska cáàm ts'ãà-kg'ao tsara Gaam cgoa xgàu, me c'ēe ba Gam dim kg'áòm x'ōàm xòè za téé, me c'ēe ba dxàe xòèa ba za téé.

³⁹ Ne ēe kò ko gaa koe nqáé ne cg'ãèse kg'ui cgoa Me, a nxãa-nxãanan tcúú

⁴⁰ a ko máá: "Tsáá ncēe ga ko koma tempele ba kobea q'aa, a nqoana cáman qãá q'oo koe tshào me Tsi Tsia, Nqarim di Tsi Cóá Tsi kò ii ne xgàus koe xōa naka kgoarase," témé.

41 Gataga xu kò ma kaia xu peresiti xu hěé naka x'áè xgaa-xgaa-kg'ao xu hěé naka *khòè ne di xu* kaia xu hěéthěé xu ma ncoi Me, a ko máá:

42 “C'ěe nem kgoara hãa, igabagam ko kgoarasean ka tààè. Iseraele ne dim X'aiga Me e, ke méém ncěeska xgàus koe xõa, nxãaska ta gha Gam koe dtcòm ke.

43 Nqarim koem kò tcoma hãa. Ncèè *Nqarim* kò ko tc'ěe Me ne méém ncěeska kgoara Me. “Tíí ra Nqarim dir Cóa Ra a,' tam ko méé ke,” ta xu méé.

44 Tsara kò ěe kò Gaam cgoa xgàuèa tsara ts'ää-kg'ao tsara thěé gataga ma cóè Me.

Jeso ba ko x'óó

(Mk 15:33-41; Lk 23:44-49; Jn 19:28-30)

45 Koaba di x'aèan 12 di koes kò guu a wèém nqõóm koe ntcùú sa xóé a síí dqòa di x'aèan nqoana di koe téé.

46 Me kò Jeso ba nqoana di x'aèan ka kaiam dóm cgoa q'au a máá: “Eli, Eli, lama sabakatani?” témé. Ncěe sa ko máá: “Tiri Nqariè, Tiri Nqariè, dùús domka Tsi aagu Tea?” témé.

47 Ne ěe kò gaa koe téé-těe ne ka c'ěe ne kóm Me a máá: “Ncěem khòè ba ko Elija ba tcii,” témé.

48 Me kò gane ka c'ěe ba kúúga qgóé, a x'úrúan séè, a síí gaa x'úrúan koe tsau tshãan ntcãá, a tc'áàm koe qhàea tòó, a hàà máà Me kg'ám gha ka.

49 Ne c'ěe ne máá: “Qãà, naka ta bóò Elija ba gha hàà kgoara Me sa,” témé.

50 Me kò Jeso ba gaicara kaiam dóm cgoa q'au, a ba a còò di sa sònà tcg'òó.

51 Ka bóò, còrè-nquum dim qgáí ba kò cá̀m xòè tsara cgoa tòàra q'aase, tc'amaka guu a síí nqãaka téé, me kò nqõó ba cgùru, i nxõán q'aa,

52 zi tc'ám zi xgobekg'amse, i tc'áróan ncēe kò x'óóa‡ hãa ne kái ne tcom-tcomsa ne di i x'ooan koe ghùè.

53 Ne kò Jesom x'ooan koe ghùèa qãá q'oo koe tc'ám zi koe tcg'oa, a ne a tcom-tcomsam x'áé-dxoom koe tcãa, a kái ne khòè ne koe x'áise.

54 Eēm ko ncõo-kg'ao xu dim kaia ba hēé naka gam cgoa kò hãa a ko Jeso ba kòre xu nqõóm di cgùruan bóò naka ēe ko kúrúse zi hēéthēé e, ka xu kò q'áòs ka tcãàèa, a máá: “Tseegukagam kò ncēm khòè ba Nqarim dim Cóá Me e,” témé.

55 Gataga zi kò kái zi khòè zi ēe koe hàna, a nqùù ka téé a ko bóò. Ncēe kò Galilea koe guu a Jeso ba còò a hààraa zi, hàà zi gha hùì Me ka.

56 Gazi xg'aeku koes kò Maria Magatalena sa hãa, naka Jakoboa tsara Josefaa tsara ka xõòs Maria sa hēé, naka Sebetem ka cóásea tsara ka xõò sa hēéthēé e.

Jeso ba ko kg'ónè

(Mk 15:42-47; Lk 23:50-56; Jn 19:38-42)

57 Eē i ko dqòa kam kò qguàm khòèm Arimatea di ba hàà. Cg'õèa ba kò Josefa a, me kò Jesom dim xgaa-xgaase-kg'ao me e.

58 Pilatom koem kò síí, a síí Jesom dim tc'áro ba dtcàrà, me Pilato x'áèan tcg'òó máàè mem gha di i.

59 Me Josefa ba tc'áro ba sèè, a q'úúm qgáím q'anom cgoa tcám Me.

‡ 27:52: x'óóa - Gerika sa ko máá: “x'òma hãa,” témé.

⁶⁰ A ba a Gam dis tc'áms kabas koe tcãà Me, ncēe nxõám koem kò tshàoa sa. A ba a kaiam nxõá ba tc'áms-kg'ám koe ghànèa úú, a qõò.

⁶¹ Sara kò Maria Magatalena sa hēé naka Marias c'ēe sa hēéthēé sara tc'ám sa q'óá-kg'amase ntcõóa-ntcõe.

Kòre-kg'ao xu tc'áms di xu

⁶² Xùrikom cáim ka, *Sabata dim cáim ko* kg'ónòsea mááem cáim qãá q'oo koe, xu kò kaia xu peresiti xu hēé naka Farasai xu hēéthēé xu Pilatom cookg'ai koe xg'ae,

⁶³ a xu a máá: “Kaia tseè, ncēm kàa-kg'aom kò qanega kg'õèa hãa kam kò ko méé sa xae ko tc'ēe-tc'ēese, ncēm kò máá: ‘Nqoana dim cáim kar gha x'ooan koe tēe,’ témé sa,

⁶⁴ ke x'áèan tcg'òó nakas tc'ám sa qarika kòrèè nakam nxãakg'aiga síi nqoana dim cáim ba tcãà, naka xu nxãasega Gam di xu xgaa-xgaase-kg'ao xu táá síi Gam dim tc'áró ba ts'ãà guu, naka xua khòè ne bìrí naka máá: ‘X'ooan koem tēea,’ témé guu. Ncēs tshúù-ntcõas kháóka ka di sa gha tc'ãà dis ka kaisase cg'ãè sa ii ke,” ta xu méé.

⁶⁵ Me Pilato xõa xu a máá: “Kòre-kg'aoan xao gha úúa, ke qõò naka síi tc'ám sa kòre ēe xao ma q'ana khama ma,” témé.

⁶⁶ Xu qõò, a síi tc'ám sa kòre, a tc'àmà-tcēekg'am si, a xu a gaa koe kòre-kg'aoan tòó.

28

Jeso ba ko x'ooan koe tēe
(Mk 16:1-10; Lk 24:1-12; Jn 20:1-10)

¹ Sabata dim cárn qãá q'oo koe, tc'ãà dim cárn di ntcùúkg'ai cgoa kas kò Maria Magatalena sa hěé naka c'ěes Maria sa hěéthěé sara qõò a síi ko tc'ám sa bód.

² Kas kò kúúga kaias cgùrus nqõóm di sa kúrúse, Nqarim dim moengele ba kò nqarikg'ai koe guu a ko xõa khama, a tc'áms koe síi, a ba a síi nxõá sa ghànèa dìbi, a gaas koe q'ábà ntcõó.

³ Gam di bódse-q'ooa ne kò túú-tebem dian khama ii, i kò gam di qgáian tsõàn khama ma gõya-gõyase q'úú u.

⁴ Xu kò kòre-kg'ao xu káise q'áo me, a cgùru, a xu a x'óóa khóèan khama ma xgàruku.

⁵ Igabam kò moengele ba khóè sara bìrí a máá: “Táá sao q'áo guu, Jesom ncěe kò xgàuèa hãa ba sao ko qaa sar q'ana ke.

⁶ Ncěe koem káà Me e, ghùìèam hãa, ěem kò mééa khama. Ke sao hàà naka xòòèam kò hãa qgáian bód.

⁷ Naka saoa ncěeska qháése qõò naka síi Gam di xu xgaa-xgaase-kg'ao xu bìrí, x'ooan koem ghùìèa hãa sa, a ncěeska gaxao ka tc'ãà a ko Galilea koe qõò. Gaa koe xao gha sao-xg'ae Me, témé. Bód, táá sao c'urù guu bìrí saoar hãa sa,” tam méé.

⁸ Sara kò q'áòan hěé naka kaisa qãè-tcaoan hěéthěé cgoa tc'áms koe guu a qháése tcg'oa, a qàrò a síi Gam di xu xgaa-xgaase-kg'ao xu bìrí.

⁹ Me Jeso ba gaa x'aè kaga xg'ae cgoa sara a, a máá: “Tsgám saod!” témé. Sara hàà cgae Me, a nqàrèa ba qgóó, a sara a dqomè Me.

¹⁰ Me nxãaska Jeso ba máá: “Táá q'áo guu, qõò naka síi Tíi qõe ga xu bìrí naka xu Galilea koe qõò, gaa koe xu gha sao-xg'ae Te ke,” témé.

Kòre-kg'ao xu dis xàà sa

11 Eẽ sara khòe sara dàò q'oo koe hãa ka xu kò gaa x'aè kaga kòre-kg'ao xu ka c'ẽea xu x'áé-dxoom koe síí, a xu a síí wèé zi gúù zi ẽe kò kúrúsea hãa zi kaia xu peresiti xu koe xàà.

12 Xu kò kaia xu peresiti xu *khòe ne di xu kaia* xu cgoa xg'ae, a qg'áiku, a xu a ncõo-kg'ao xu kái marian máá,

13 a bìrí xu a máá: “ ‘Gam di xu xгаа-xgaase-kg'ao xu ncãa ntcúú ka hàà, a hàà ts'ãà Me, ẽe xae ncãa x'ómã hãa ka,’ ta méé xao méé.

14 Ncẽes xààs kò ko tc'ãà-cookg'aim ka kómè ne xae gha bìríã tchàno-tchano me, a xae a gha qóman koe tcg'òó xao o ke,” ta xu méé.

15 Xu ncõo-kg'ao xu marian sèè a xu a ẽe xu kò ma x'áèèa khama ma kúrú. Si kò ncẽes tchõà sa Juta ne koe tsaj-tsajè, ncẽes noosega.

Jeso ba ko Gam di xu xгаа-xgaase-kg'ao xu koe x'áise

(*Mk 16:14-18; Lk 24:36-49; Jn 20:19-23; Tsee 1:6-8*)

16 Xu 11 xu xгаа-xgaase-kg'ao xu Galilea koe síí, ẽem kò Jeso ba bìrí xuam xàbim koe.

17 Eẽ xu ko bóò Me ka xu kò dqomè Me, igaba xu kò c'ẽe-kg'áía xu káise tc'ẽe-tc'ẽese.

18 Me Jeso ba hàà cgae xu a bìrí xu a máá: “Wèé qaria ner nqarikg'ai koe hẽé naka nqõómkg'ai koe hẽéthèé máàèa hãa,

19 ke xao qõò naka síí *nqõóm di zi qhàò zi wèé* zi kúrú, naka zi Tiri xгаа-xgaase-kg'aoan kúrú, naka xaoa Xõò ba hẽé, naka Cóá ba hẽé, naka Tcom-tcomsam Tc'ẽe ba hẽéthèé xu di cg'òèan cgoa tcguù-tcguu ne,

²⁰ naka xгаа-xгаа ne naka ne wèé zi gúù zi ãer
x'áè xaoa hãa zi qgóóa qari. Q'ãa méé xao: Tíí ra
gha wèé cáman ka gaxao cgoa hãa, i gha nxãakg'aiga
síí kurian di chõò-q'oo tcãà sa ke,” tam méé.

Kabas Qae-xg'ae sa
The New Testament in the Naro language of Botswana
copyright © 2012 The Bible Society of Botswana

Language: Naro

Translation by: Wycliffe Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2016-08-30

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files dated 31 Aug 2023

d01ddea0-c0e8-5bc4-86fa-b235639fa99b